

ОБЩИНА ГУРКОВО

ДОКЛАД

ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ОБЩ

УСТРОЙСТВЕН ПЛАН

НА ОБЩИНА ГУРКОВО

Гурково, септември 2015г.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Списък на използваните съкращения.....	2
	Информация за възложителя	4
1.	Въведение.....	5
2.	Характеристика на основните цели и обхват на плана	8
3.	Връзка на общия устройствен план на община Гурково с други съпоставими планове и програми.....	14
4.	Анотация на ОУП на община Гурково	15
5.	Съществуващо състояние на компонентите и факторите на околната среда и прогноза за въздействие	20
5.1	Атмосферен въздух	20
5.2	Повърхностни и подземни води	23
5.3	Геоложка основа	40
5.4	Почви и земеползване	42
5.5	Биологичното разнообразие и неговите елементи, елементи на националната екологична мрежа.	47
5.6	Ландшафт	89
5.7	Културно наследство	91
5.8	Отпадъци	92
5.9	Шум и вибрации	93
5.10	Здравно – хигиенни условия на средата	93
6	Развитие на територията без реализация на Плана.....	93
7.	Характеристики на околната среда на територии, които могат да бъдат значително засегнати. Съществуващи екологични проблеми.....	96
8.	Цели на опазване на околната среда.....	99
9.	Оценка на въздействията.....	104
10.	Описание на мерките за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от осъществяване на плана върху околната среда, както и план за изпълнението на тези мерки. Препоръки.	120
11.	Мотиви за избор на разглежданите алтернативи, методи за извършване на оценката и трудности. Източници на информация..	124
12.	Описание на необходимите мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на плана	135
13	Заключение	138
14.	Справка за проведените консултации.	139
15.	Списък на експертите изготвили екологичната оценка	140
	Приложения	141
	Запитвания и отговори за проведените консултации.	
	Общ устройствен план.	
	Картен и графичен материал – схема водоснабдяване, защитени зони.	
	Снимков материал	
	Декларации на независимите експерти, автори на ДЕО и доказателства за компетентност	
	Нетехническо резюме на Доклада за екологична оценка	

Списък на използваните съкращения

ЕО	Екологична оценка
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗМ	Защитена местност
ЗТ	Защитени територии
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИБР	Източнобеломорски район
ИАОС	Изпълнителната агенция по околната среда
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МИЕТ	Министерство на икономиката, енергетиката и туризма
МК	Министерство на културата
МОМН	Министерство на образованието, младежта и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НЕМ	Националната екологична мрежа
НПО	Неправителствени организации
НПУДО	Националната програма за управление на дейностите по отпадъците
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ООН	Организация на обединените нации
ОП	Оперативна програма
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда”
ПМС	Постановление на министерския съвет

ПДН	Пределно допустима норма
ПЗ	Природни забележителности
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУРБ	План за управление на речните басейни
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РОУКАВ	Райони и агломерации за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух
РПМ	Републиканска пътна мрежа
РПР	Регионален план за развитие
РЦУО	Регионален център за управление на отпадъците
ТБО	Твърди битови отпадъци
ТЕЦ	Топлоелектрическа централа
ФПЧ	Фини прахови ч астици
ХПК	Химична потребност от кислород
IUCN	International Union for Conservation of Nature Международен съюз за защита на природата и природните ресурси

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ НА ПЛАНА

Име: Община Гурково

Пълен пощенски адрес: 6299 гр. Гурково, бул. “Княз Александър Батенберг” 3

Стоян Бонев - Кмет на общината, телефони 04331/2260, факс: 04331/2884 ,

e-mail: gurkovo_obs@abv.bg

Лице за връзка : арх. Веселина Тодорова Попова

+359 4331 2040

+359 888 646 785

бул. “Княз Александър Батенберг” 3

6299 Община Гурково

ИЗПЪЛНИТЕЛ

ЕТ"АБ ЕКОКНСУЛТ"ЕООД, със седалище и адрес на управление: град Стара Загора, ул."Майор кавалджиев" №87, вписано в Търговския регистър към Агенцията по вписвания с ЕИК 202243138, представлявано от Атанас Дженов Атанасов.

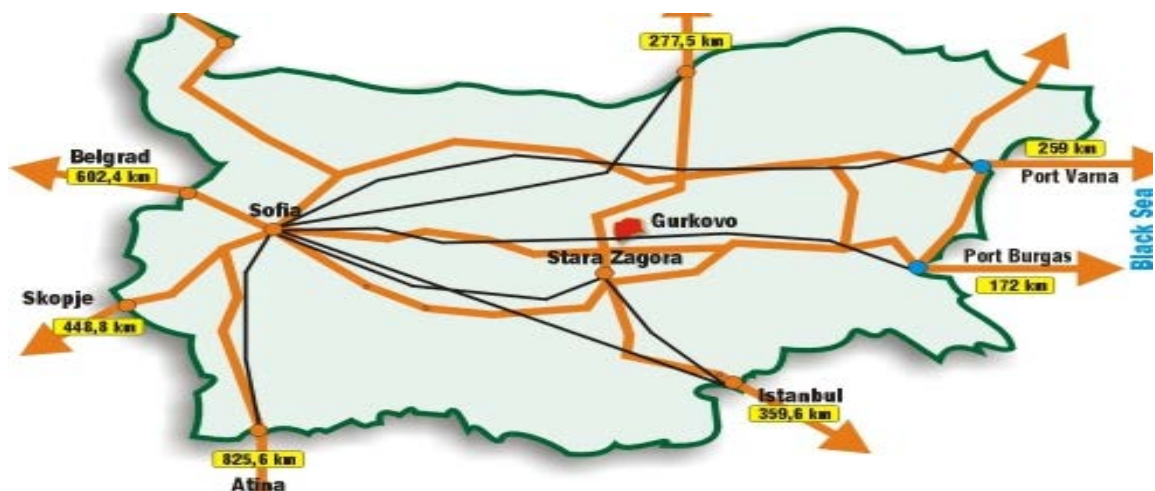
1. ВЪВЕДЕНИЕ

Община Гурково е разположена в Централна България, Старозагорска област, източния край на "Долината на розите", между Стара планина и Средна гора. На изток общината граничи с община Твърдица, на запад с община Николаево, на юг с община Нова Загора, на север с община Велико Търново и на североизток с община Елена.

През територията ѝ преминават Първокласен път - I - 6 София - Казанлък - Гурково - Бургас, който се дублира с ж.п. линия "София - Бургас"; Второкласен път Е-55 - Русе - Велико Търново - Гурково - Свиленград – (Прохода на Републиката).

Общината заема територия от 292 кв.км.

Административният център на общината е гр. Гурково.

Град Гурково се намира на 37 км източно от гр. Казанлък, 42 км североизточно от гр. Стара Загора, 26 км северозападно от гр. Нова Загора, 54 км на запад от гр. Сливен и 64 км на юг от гр. Велико Търново.

В административните граници на общината са включени град Гурково и 10 села: с. Брестова, с. Дворище, с. Димовци, с. Жерговец, с. Жълтопоп, с. Златирът, с. Конаре, с. Лява река, с. Паничерево, с. Пчелиново, като в град Гурково, с. Конаре и с. Паничерево живее 83% от населението на общината.

Общ градоустройствен план (по старата терминология на устройственото планиране) на община Гурково не е разработван. Актуализации (частични решения) са извършвани при промени в комплексното социално-икономическо и инфраструктурно развитие на община Гурково, като влезлите в сила и приложени решения продължават да пораждаат проблеми с устройствен характер и към 2013 г.. Поради приетата непригодност на реализираните подробни регулационни и застроителни устройствени планове, на новосъздадени концепции и идеи, включително и когато не могат да бъдат създадени, те влизат в частично противоречие с изискванията към бъдещ Общ устройствен план на община Гурково.

Общият устройствен план на община Гурково (ОУП) се разработва от ЕТ „МАГ ГИС Румен И. СЪРТОНЕВ” въз основа на:

- Техническо задание за изработване на ОУП и аналитична част, одобрено от ОС-Гурково с решение №268 от 23.05.2013 г. на Общински съвет – Гурково
- Решение за определяне на изпълнител от обществена поръчка, публикувана на 14.08.2014г. на интернет страницата на община Гурково.

Договор №55/08.102014г. между община Гурково като Възложител и ЕТ „МАГ ГИС Румен И. СЪРТОНЕВ”, като Изпълнител

По своята същност ОУП на община Гурково е нормативно необходим, законоустановен инструментариум за провеждане на общинска устройствена политика, съобразена със стратегията за устройствено развитие.

Екологична оценка е разработена от колектив независими експерти, които отговарят на изискванията, поставени с чл.83 ал.1 и ал. 9 от ЗООС. Съгласно тези изисквания, към доклада са приложени списък на авторския колектив, изработил екологичната оценка и писмени декларации на експертите по чл. 16 от Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми .

При разработването на Доклада за екологична оценка е използван подход, при който се изясняват екологичните дадености и проблеми на най-ранния етап на

вземане на решение с изявен стремеж този процес да е напълно прозрачен посредством консултации и участие на обществеността.

С екологичната оценка се цели интегриране на предвижданията по отношение на околната среда в процеса на развитие като цяло и въвеждане принципа на устойчиво развитие.

Разработената екологичната оценка включва информация, съответстваща на степента на подробност на плана и използваните методи за оценка.

В настоящата екологична оценка, колективът експерти се е стремил да:

- анализира възможните значителни въздействия върху компонентите (атмосферен въздух, води, почви, земни недра, ландшафт, природни обекти, минерално разнообразие, биологично разнообразие) и факторите (естествени и антропогенни вещества, различни видове отпадъци, рискови енергийни източници, генетично модифицирани организми, шум, вибрации и вредни лъчения) на околната среда в обхвата на действие и влияние на плана;

- проучи и посочи алтернативите на плана;
- идентифицира начините за подобряване на подбора на плана, планирането, проектирането и изпълнението чрез предотвратяване, минимизиране, смекчаване или компенсиране на неблагоприятните въздействия върху околната среда и увеличаване на положителните въздействия;

- предложи мерки за включване на процеса на смекчаване и управление на неблагоприятните въздействия върху околната среда по време на изпълнението на плана.

Докладът за екологична оценка е изцяло съобразен с изискванията на Закон за опазване на околната среда (Обн. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., посл.изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г.) и Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г., обн., ДВ, бр. 57 от 2.07.2004 г, Загл. изм. -ДВ, бр. 3 от 2006 г., посл.изм.)бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.). Въздействията върху компонентите на околната среда и начините за извършването на оценката са определени от „Ръководство за ЕО на планове и програми в България”, София, 2000 и „Указанията и методиките на ЕК за стратегическа екологична оценка”.

Разработката е изцяло съобразена с направените констатации и поставени изисквания от РИОСВ Стара Загора. Предварителното проучване по компоненти на околната среда, послужи като подготовка за подробно комплексно екологично

изследване на района, обект на ОУП, като при теренните работи, беше проучена и описана конкретната обстановка. Бяха провеждани срещи с местни хора за обсъждане намеренията на Възложителя. Реализирането на инвестиционното предложение е тясно свързано със социално-икономическото развитие на района.

При изготвяне на настоящия Доклад от страна на Възложителя бяха представени:

- ❖ Писмо с изх. № КОС-01-3243/ 10.09.2013 на РИОСВ Стара Загора;
- ❖ Писмо с изх. № КОС-01-4138/ 07.01.2015 на РИОСВ Стара Загора;
- ❖ Писмо с изх. № РД-16-3644/ 22.07.2015 на РИОСВ Стара Загора;
- ❖ Писмо с изх. № 1852/ 23.07.2015 на РИОСВ Пловдив;
- ❖ Писмо с изх. № ЗДОИД-17/ 24.07.2015 на РИОСВ Велико Търново;
- ❖ Писмо с изх. № 26-007055/ 06.08.2015 на РИОСВ София;
- ❖ Писмо с изх. № ОИК-6-46/ 22.07.2015 на РИОСВ Плевен;
- ❖ Планово задание за Общ устройствен план на община Гурково;
- ❖ Предварителен проект за Общ устройствен план на община Гурково;
- ❖ Общински план за развитие 2013-2020 г.;
- ❖ Програма за управление на отпадъците на община Гурково 2010г. – 2020г..

2. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПЛАНА

При разработване на ОУП на община Гурково се спазят изискванията на чл. 105, т.1 от ЗУТ , като се разработват всички населени места в общината и техните землища.

Съблюдават се изискванията на чл. 115 от ЗУТ, определящи да се ползват данни от топографските карти, кадастъра, нивелационните планове, специализираните карти и регистри и други в цифров и графичен вид, както и други данни от специализираните информационни системи на централни и териториални администрации и на дружества.

ОСНОВНАТА ЦЕЛ НА ОУП НА ОБЩИНА ГУРКОВО е да създаде планова основа (по смисъла на чл. 1 от ЗУТ) за устройството на територията, за инвестиционното проектиране, за строителството и определи ограниченията върху собствеността за устройствени цели, обвързана с Общинския план за развитие и другите стратегически и планови документи, визиращи комплексното социално-икономическо развитие в дългосрочен прогнозен период от 15-20 г. на община Гурково и териториите в землищните и граници. Нейното устройство развитие и благоприятни условия за живеене, труд и отдых на населението.

Така формулирана основната цел на ОУП е насочена към:

– превръщането на ОУП в документ на община Гурково, уреждащ обществените отношения при отчитане на различните форми на собственост, при по-нататъшната урбанизация на територията, контактна към застроителните граници, както и други перспективни територии;

– хармонизиране на програмите за пространствено развитие на територията на Общината (демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие и устройствено планиране), като гарантира устойчиво развитие на разглежданата територия;

– прилагане на заложените в нормативната база и утвърдени в практиката на устройственото планиране принципи за развитие и устройване на благоприятни условия за живеене, труд и отдих на населението в съответствие със съвременните критерии, норми, нормативи и стандарти;

– създаване на устройствени условия за улесняване реализацията на инвестиционния интерес в територията на община Гурково.

Формулираната планова основна в стратегическа цел на ОУП на община Гурково се разделя на конкретни сфери на развитие (цели), към които ОУП има отношение:

➤ ***В сферата на социално-икономическо развитие*** на община Гурково, основната цел на ОУП се диференцира на подцели, насочени към създаване на условия за:

- защита на заявените намерения и реализации през последните години и обосноваване на развитието на териториите, привличащи инвестиционните интереси в съществуващи и/или появили се нови функции, следствие ОУП на община Гурково (за логистика, за производствени и складови дейности и др. предимно за екологично чисти, с подходящ отраслов профил на територията, с оглед съблюдаване на изисквания от санитарно -хигиенно естество) в следващите 2 десетилетия;

- балансирано развитие на средите за труд, обогатяване на стопанския потенциал на общината и осигуряване на допълнителни работни места, възможност за поддържане на едно добро ниво на заетост;

- развитие и при доказана необходимост изграждане на производствено- складови зони, съобразени с териториалните ресурси и потенциалния инвестиционен интерес;

- развитие на пространствена организация и при доказана необходимост изграждане на градски и главно междуселищни производствени територии за малки и средни предприятия, целящи стабилизиране на работната сила на селата;

- достигане на устройствените показатели, норми и стандарти за обитаване, за зелена система, като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия и организиране на отдиха на населението в община Гурково;

- отчитане на устройствените критерии за трайно задоволяване на обществени потребности и показатели по обосноваване и конфигуриране на други обслужващи центрове за провеждане на общинската политика на територията на община Гурково при отчитане на функциите им, съобразено с наличието на поземлени имоти - общинска собственост.

➤ **В сферата на транспортно - комуникационното развитие** (на техническата инфраструктура) на община Гурково по основните функционалните подцели към преносните и разпределителните, включително електронните съобщителни и хидромелиоративните мрежи и съоръженията към тях, към съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци, произтичащи от основната стратегическа цел на ОУП са свързани със осигуряване чрез плана на условия за:

- развитие на транспортната техническа инфраструктура и съоръженията към нея на община Гурково, отговаряща на изискванията за осигурява най-добри условия за удобен, безопасен и икономичен транспорт на пътници и товари и за достъпност на лица с увреждания, при опазване на околната среда, за задоволяване съвременните потребности за комфорт и скорост, за паркиране и гариране, за безконфликтно движение;

- отчитане на връзките на локалната транспортна техническа система на община Гурково с регионалната чрез осигуряване на удобни връзки с националните пътища и възможност за бързо пътуване към зоните му на влияние;

- създаване модел на системата Масов обществен пътнически транспорт (МОПТ) съобразен с прогнозния ръст на моторизацията на населението за обосноваване на устройствените решения свързани с транспортния трафик и пропускателната способност на пътната и уличната мрежа в община Гурково;

- Изработване на обща транспортно -комуникационна схема за организация на движението при съблюдаване на изискванията за опазване на селищната среда от вредни въздействия. Функционалното предназначение на уличната мрежа следва да осигурява обществени паркинги, условия за провеждане на пешеходното движение чрез изграждане на тротоари, пешеходни алеи, улици и зони, както и на велосипедни алеи, проектирани самостоятелно или в напречния профил на транспортните елементи.

Елементите на техническата инфраструктура графично се прилагат чрез неразделните „план-схеми“.

➤ **По отношение на урбанистичното развитие** на територията на община Гурково, функционалните части на основната цел на ОУП са свързани с:

- необходимостта от обосновано разширяване на площта на урбанизираните територии, за сметка на другите видове територии в землището на община Гурково;
- развитието, преустройството и адаптирането на макропространствената урбанистична структура, като гаранция за качествено функциониране на града;
- обществените приоритети съобразно насоките за развитие на отделните функционални системи (възможности за трансформиране на съществуващите и появата на нови функции);
- преценка (ревизия) на дейности и локализацията на производства, чийто функциониране е нецелесъобразно с функциите на емблематични за града обекти.

ЗАДАЧИ НА ОУП

С оглед и съобразно формулираните цели на ОУП на община Гурково, както и от схващането, че планът ще бъде законоустановен инструментариум за провеждане на общинската пространствена политика (основана на цялостна стратегия за устройствено и социално - икономическо развитие на територията) се формулират и задачите на самия ОУП.

Контактната зона между задачите на ОУП и системата от документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие по смисъла на Закона за регионално развитие (общинския план за развитие на община Гурково, 2014-2020г.) не само ще очертае основните насоки в духа на европейските приоритети, но и ще представлява основа за усвояване на средства от структурните фондове на Европейския съюз. В това отношение задачите на ОУП следва да допринесат за реализацията на визията за развитие, заложена в Общинския план за развитие, а именно:

“УТВЪРЖДАВАНЕ НА ОБЩИНА ГУРКОВО КАТО ТЕРИТОРИАЛЕН И ИКОНОМИЧЕСКИ ЦЕНТЪР, ЧРЕЗ РЕАЛИЗИРАНЕ НАЛИЧНИЯ ПОТЕНЦИАЛ ЗА БЪРЗ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ, И ПРИТЕГАТЕЛЕН ЦЕНТЪР ЗА НАЦИОНАЛНИ И ЧУЖДИ ИНВЕСТИЦИИ С ОГЛЕД НА ИЗКЛЮЧИТЕЛНО БЛАГОПРИЯТНО ГЕОГРАФСКО РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОБЩИНАТА”.

Плановата основа, целите на ОУП, и формулираните задачи осигуряват необходимите устройствени условия за:

1. Развитие на отделните функционални системи на община Гурково, при отчитане на изискванията за баланс между екологично равновесие, икономически растеж, социален просперитет (съпоставими с европейските) и отчитане на тенденциите в промяната на земеползването и инвестиционната активност;

2. Преустройството и адаптирането на град Гурково като съвременен административен, културен, здравен и туристически център;

3. Утвърждаване на община Гурково като една от водещите общини в област Стара Загора и стабилизиране на функциите и като център на агломерационен ареал в рамките на Югоизточният район за планиране в България (по районирането, заложено в Закона за регионално развитие от 2008 г.);

4. Постигане на социално - икономическо развитие, чрез:

- гъвкава конкурентоспособна икономика;

- развитието на утвърдени и/или нови производства и обслужващи дейности при запазване и доразвитие на съществуващи конкурентни производствени дейности и целесъобразна реализация на поземления фонд, съобразена с обществения интерес, спазване на общите и специфични изисквания и ограничения по отношение земеползването.

5. Определяне на територията на община Гурково по преобладаващото предназначение. Определяне на границите както на урбанизираните, така и на останалите видове територии. Регламентиране на общия режим на устройство на всяка от териториите по предходната точка, при съблюдаване на режимите, установени със специални закони. Обосноваване потребности за развитието им, при отчитане на реалните потенциали на територията и възможността за поемане на нови функции;

6. Усъвършенстване на мрежата на социалната инфраструктура, чрез трансформация на моноцентричната общинска структура. Регулиране в устройствено отношение процесите на урбанизация на територията на общината към полицентрични форми в съответствие със съвременните европейски критерии и стандарти на жизнени дейности на територията на община Гурково, т.е. на устойчива жизнена среда;

7. Обосновано разширяване на урбанизираните територии чрез придобиване на съответния устройствен статут на присъединените земи; Регламентиране на режимите

на устройство и застрояване на всяка от структурираните с плана територии, включително и ограниченията за териториите и зоните по Закона за защитените територии и Закона за биологичното разнообразие;

8. Формиране на концепция за транспортна инфраструктура, с акценти върху:

- Резервиране с бъдещия ОУП на трасетата на основните комуникационни артерии;

- Оптимизиране на пътна инфраструктура и пътни връзки на територията на община Гурково с републиканската и общинска пътни мрежи и съседни селищни територии;

- Провеждане на рационални обходни комуникации, които чувствително да намалят транспортното натоварване на урбанизираните територии;

- Провеждане на целесъобразна политика относно вътрешно - градска комуникационна мрежа с цел да намали на пътно - транспортните произшествия, да подобри условията за функциониране на масовия транспорт и усъвършенства връзките с железопътна инфраструктура;

- Да се осигурят необходимите зони за паркиране съобразени със степента на моторизация. Оптимизиране на транспортна инфраструктура, съобразена с интензивността, със състава на транспортните потоци и оразмерителна часова интензивност, тоест изясняване на транспортното натоварване с цел избягване на претоварването по главните направления;

- Формиране на възможностите за бъдещо развитие на транспортните комуникации в обсега на обществения транспорт в съответствие с предвижданията на общите урбанистични представи.

9. Развитие на община Гурково в енергийна инфраструктура, газоснабдяване и електроснабдяване, включително и телекомуникационна инфраструктура на общината чрез обосноваване и определяне съответстващото усъвършенстване на всички мрежи от техническата инфраструктура.

10. Равнопоставено прилагане на основните форми на собственост както на поземлените ресурси, така и на инвестиционния капитал и на другите активи и намиране на баланса между тях.

3. ВРЪЗКА НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ГУРКОВО С ДРУГИ СЪПОСТАВИМИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Общият устройствен план на община Гурково е стратегически за общината инструмент, чрез който целите и приоритетите, зададени на Европейско и национално ниво за програмния период ще бъдат пренесени в обхвата на общината и землището. При разработването му ще се вземат предвид и ще съществува връзка с други планове, програми и проекти, определящи развитието на Европейския съюз, страната, района за планиране.

❖ Европейски и трансгранични стратегически документи:

Стратегия „Европа 2020“;

Териториален дневен ред на ЕС 2020;

Лайпцигска харта за устойчиви градове;

Дунавска стратегия на ЕС;

Програми за транснационално и междурегионално сътрудничество, в които България участва;

Национални стратегически документи:

Национална програма за развитие: България 2020 г.;

Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.;

Трети национален план за действие по изменение на климата 2013 - 2020 година;

Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор;

План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район;

Националната програма за управление на дейностите по отпадъците;

Енергийна стратегия на Република България до 2020 г.;

Национална стратегия за околна среда и Национален план за действие;

Националният план за действие за енергията от възобновяеми енергийни източници;

Трети национален план за действие за енергийна ефективност;

Национална програма „Създаване на достъпна архитектурна среда“

Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма;

Националният план за действие по заетостта;

Стратегия за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г.;

Оперативни програми, съфинансирани от фондовете на ЕС.

❖ **Регионални стратегически документи:**

- Стратегия за развитие на област Стара Загора;
- Областната стратегия за развитие на социалните услуги.

❖ **Общински документи:**

- Стратегия за управлението на общинската собственост за периода 2011-2015 г.
- Общински план за развитие 2014-2020 г.
- Програма за управление на отпадъците на община Гурково
- Общинска стратегия за развитие на социалните услуги.

4. АНОТАЦИЯ НА ОУП НА ОБЩИНА ГУРКОВО

Предварителният проект за ОУП определя планово - пространствената структура на общината и насоките за пространственото ѝ развитие.

Предмет на анализ са структурата на територията и характера на земеползване – земеделски земи, горски фонд, селищна мрежа, недвижимо културно наследство, зони за отдих и туризъм, защитени зони, транспортна и техническа инфраструктура, защитени територии, диференцирани по смисъла на ЗЗТ, водоизточници със СОЗ и водни площи, нарушени територии и такива, замърсени с отпадъци и територии със специално, друго и смесено предназначение; Към ЕО се прилагат Опорен план и карти съгласно изискванията на действащата нормативна уредба и прието Задание за разработване на ОУП, както следва:

○ Проект за Общ устройствен план на община Гурково в мащаб 1:25000 в с обем и съдържание съгласно изискванията на Наредба №8;

○ Баланс на територията, съгласно изискванията на Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове, приложение № 2 към чл.69, табл.2;

○ Схема „Външни връзки” в М 1:50000;

○ Схеми за транспорт, водоснабдяване и канализация, енергоснабдяване и др.

Сродните по характер графични материали могат да се обединяват в общи схеми или в сборна схема в мащаб 1: 25000 или 1:50000, позволяващ ясен графичен израз.

Проекта за ОУП в съответствие с I-ва фаза, съобразен с изискванията на ЗУТ ще включва финални документи:

Обяснителната записка (текстови материали) съдържа в себе си след подробни аналитични проучвания (допълващи проучванията в Плановото задание) анализ на съществуващото положение в оптимистичен и/или реалистичен вариант за прогнозно развитие на територията, обосновките по устройствените решения и правила и нормативи за прилагане на ОУПО. Задължително се изисква посочване на източника на представената информация. Доклад за изпълнение на препоръките на експертните съвети, проведените обществени обсъждания и становищата на заинтересуваните централни и териториални администрации и дружества в обем до 100 страници текст и до 10-15 схеми в размер А3.

Опорен план (графични материали) на общината в М 1:25000 (определен в заданието), изработен върху топографска карта, с отразени кадастрални и други данни съгласно чл. 115 ЗУТ в обем, съдържание и степента на подробност. Те се определят съгласно изискванията на Наредба № 8 на МРРБ и възможностите, които дава възприетия мащаб. Допълнителните графични материали към ОУП съдържат схеми, графики, фотоси и други материали, определени в заданието и по преценка на изпълнителя. Такива са специализираните схеми в М 1:100000 на техническата инфраструктура (за транспорта, ВиК, електроснабдяването, газоснабдяването, дадалекосъобщенията), на защитени зони и територии, на КИН, на “Външни връзки” (зоните на активно и непосредствено влияние), “Балансът на територията” (опорен и проектен по НТП, по вид територия, пособственост, почви и др.) и др.

Програмата за реализация на ОУП има за цел да осигури постигане на устойчиво социално-икономическо развитие в съответствие с приетия ОУП . Програмата за реализация на ОУП също подлежи на обсъждания и на съгласувателни процедури и се утвърждава от Кмета на община Гурково. Те протичат паралелно с процедурите по обсъжданията на ОУП на община Гурково.

Структурата на земите (по вида на територията и по фондове територия), включени в землището на община Гурково е както следва:

Общата площ на община Гурково е	29 689 ха
Площ на земеделските територии	67 869.12 дка
Площ на горските територии	211 586.09 дка

Площ на урбанизираните територии	3 889.41 дка
Територия, заета от води и водни обекти	12 556.42 дка
Територия на транспорта	997.60 дка

Другите видове територии в землището на община Гурково (по начина на ползване) – за транспорт и инфраструктура, за добив на полезни изкопаеми, водни течения и др. заемат по-малък относителен дял от поземлените ресурси на община Гурково и неговото землище.

В община Гурково с най-голям размер са горските територии. Естествената горска растителност заема около 70% от общата площ на общината и обхваща долния равнинно-хълмист подпояс на листопадните дъбови гори между 0 и 550 м.н.в. Тук преобладават чистите и смесени гори от благун, цер, космат дъб, келяв габър с подпояс от смрадлика, трънка, шипка и др.

С ОУП на общината се осигурява максимално запазване на предназначението на онези части от общинската територия, които са заети от обработваеми земи (в т.ч. земите за зеленчукопроизводство на речна тераса) и пасища, зонирането и устройствените режими, заложи в Общинския план за развитие 2014-2020. Балансът на територията – селищна и извънселищна, е представен в табличен вид, като е разгледано съществуващото положение и предвижданията по категории и видове терени.

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ГУРКОВО

Територии, зони и имоти по функционално предназначение	Площи по настоящо предназначение		Площ по решение на ОУПО		Промяна на ползване (увеличение)		Промяна на ползване (намаление)	
	ха	%	ха	%	ха	%	ха	%
За “Жилищни функции”	273	74,05	369,23	100	95,82	25,95		
За “Производствени функции”	12,32	13,68	90,07	100	77,75	86,32		
За “Реакционни дейности, курортни и налични зони”	11,43	18,59	61,5	100	50,07	81,41		
За “стопански дворове и друг вид строителство”	85,72	100					85,72	100
Обработваеми земи за “Трайни насаждения”	846,17	100	841,73	99,48			4,44	0,52
Обработваеми земи за “Ниви”	2394,48	100	2294,53	95,83			99,95	4,17
Необработваеми земи “Пасища, мери”	2047,97	100	2014,44	98,36			33,53	1,64
Необработваеми земи “Дерета и оврази”	201,82	100	201,82	100				
Необработваеми земи за “Ливади”	861,7	100	861,7	100				
За “Гори”	20236,72	100	20236,72	100				
За “Друг горски вид”	39,91	100	39,91	100				
Водни площи	1296,17	100	1296,17	100				

За “Транспорт и комуникации”	581,05	100	581,05	100				
За “Техническа инфраструктура”	0,08	100	0,08	100				
Други имоти с установено предназначение	1218,66							
Обща площ	29834,2				223,64		223,64	

Територии включително и с особена защита за възстановяване и рекултивация

Територии, зони и имоти по функционално предназначение	Площи по настоящо предназначение		Площ по решение на ОУПО		Промяна на ползване (увеличение)		Промяна на ползване (намаление)	
	ха	%	ха	%	ха	%	ха	%
Защитени територии Natura 2000	7906,479	100	7906,479	100				
Защитени зони природни забележителности	5,27	100	5,27	100				
Защитени територии за опазване на КИН	0,88	100	0,88	100				
Територии за възстановяване и рекултивация	8,7	100	8,7	100				

Други нарушени територии	4,98	100	4,98	100				
Общи площи	7926,309		7926,309					

5. СЪЩЕСТВУВАЩО СЪСТОЯНИЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ПРОГНОЗА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ.

5.1. Атмосферен въздух

По отношение на климатичните характеристики районът на община Гурково попада в две климатични подобласти - умерено континенталната подобласт и преходно-континентална. Преходно-континенталната климатична подобласт попада в климатичния район на Източните задбалкански полета (350 – 500 м.н.в.) и Западнобалканския нископланински климатичен район (500 – 1 000 м.н.в.). В умерено континенталната климатична подобласт се намира високата част от общината, която попада в Планински климатичен район – Среднопланинска част (1 000 – 2 000 м.н.в.)

Непосредствената близост до Стара планина и котловинния характер на терена, обуславят климатичните условия. Стара планина е своеобразна бариера за студените континентални маси, нахлуващи от север и североизток, като действието им частично се омекотява.

Зимата е сравнително мека, а лятото прохладно. Средните температури през месец януари са от -3° С до -1 ° С, а средната температура за месец юли е 19° С - 21° С.

Сезонното разпределение на валежите се характеризира със зимен минимум (105-200 л/кв.м.) и летен максимум (190-400 л/кв.м). Средногодишното количество на валежите е от 650 до 1 150 л/кв.м. Валежното количество се различава, както по месеци,

така и по климатични райони, като има ясно изразено увеличение с увеличаване на надморската височина.

Преобладаващата посока на ветровете в района на община Гурково е север и северозапад, а през пролетта значително нараства и честотата на южните. Нерядко се проявяват и западни ветрове. Средномесечната скорост на вятъра за района е между 2,8 и 4,2 m/s.

Със специфичен микроклимат се отличава с. Лява река. Той се определя като подходящ за климат - профилактика и климатотерапия на заболявания на дихателните пътища, сърдечно-съдовата и нервната системи.

Основните климатични фактори, от които зависи замърсяването на въздуха са ветровият режим, режимът на въздушната влага и валежите, както и вертикалната стратификация на атмосферата, определяща температурните инверсии.

Спецификата на географското положение, характера на релефа и социално-икономическата характеристика на района определят **община Гурково като екологично чист район.**

Основните източници на емисии в приземния атмосферен слой са в секторите:

- Промисленост;
- Транспорт;
- Отопление (битови и обществени източници);
- Депа, кариери, хвостохранилища, насипища и др.;
- Строителни дейности.

Качеството на атмосферния въздух, съответно нивото на концентрация на замърсяващите вещества в приземния слой на атмосферата в даден район, е в зависимост от редица фактори, оказващи влияние върху тяхното разсейване или задържане, като местоположение, интензивност, честота, продължителност и височина на емисиите, както и от метеорологичните фактори като посока и скорост на вятъра, валежи, условия за температурни инверсии и т.н.

Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой, съгласно чл. 4 (1) от Закона за чистотата на атмосферния въздух, са концентрациите на:

суспендиращи частици	азотен диоксид и/или азотни оксиди	олово (аерозол)	полициклически ароматни въглеводороди
фини прахови частици	въглероден оксид	бензен	тежки метали - кадмий, никел и живак
серен диоксид	озон		арсен

Националната система за мониторинг на околната среда, извършваща оценка на качеството на атмосферния въздух (КАВ) върху територията на страната, разделена на 6 района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, утвърдени със Заповед №580/17.07.2007г. на Министъра на околната среда и водите. Ежедневно се контролират концентрациите на основните показатели, съгласно закона за чистотата на атмосферния въздух: общ прах, фини прахови частици (ФПЧ10, ФПЧ2.5), серен диоксид, азотен диоксид/азотни оксиди, въглероден оксид, озон, бензен, олово, кадмий, никел, арсен, полициклически ароматни въглеводороди (ПАВ).

Допълнително, според характера и източниците на емисии в отделни райони от територията на страната се контролират специфичните показатели: фенол, амоняк, аерозоли на сярна киселина, толуол, ксилол, стирол, серовъглерод, сероводород, метан и неметанови въглеводороди, както и някои други специфични замърсители.

На територията на община Гурково **не съществуват пунктове** за контрол на качеството на атмосферния въздух, включени в системата на Националния екомониторинг.

Няма констатирани екстремни ситуации или други данни за замърсяване на приземния атмосферен слой.

В района на община Гурково няма обекти, значими източници на организирани и неорганизираните емисии на замърсители на въздуха. Относително слабо развитата промишленост не позволява замърсяването на атмосферния въздух.

Замърсяването на въздуха е предимно от битов характер.

Основното замърсяване е през отоплителния сезон. Причината за това е използването на лошокачествени твърди и течни горива – мазут, нафта, въглища, брикети. При изгарянето на масово употребяваните в домакинството твърди горива, емисиите са с ниска височина и ниска емисионна температура.

При неблагоприятни метеорологични условия и затруднена дифузия на замърсителите може да се стигне до високи приземни концентрации на вредни вещества в близост до източниците. Това важи особено за емисиите на прах PM10 и SO2 от изгарянето на въглища и емисиите за PM10 от изгарянето на дървата, които са широко разпространени твърди горива в общината.

Друг замърсител на атмосферния въздух на територията на общината е преминаващия транспортен поток (емисиите от изгорели газове) през Старопланинския проход “Хаинбоаз”. Интензивността на движение на МПС през тази пътна артерия е голяма, което е предпоставка за замърсяване на атмосферния въздух с олово и азотни оксид

Предвид на гореизложеното може да се направи извода, че за землището на община Гурково няма данни, които да показват системно замърсяване на въздуха, изразено с наднормени концентрации на вредни газове и прах. Поради липса на крупни източници на емисии, атмосферният въздух в района може да се окачестви като незамърсен и с добро качество. Не са отчетени превишения на пределно допустимите концентрации (ПДК) по действащото българско законодателство.

5.2. Повърхностни и подземни води

Повърхностни води

Територията на община Гурково (частично) попада в повърхностни водни тела както следва:

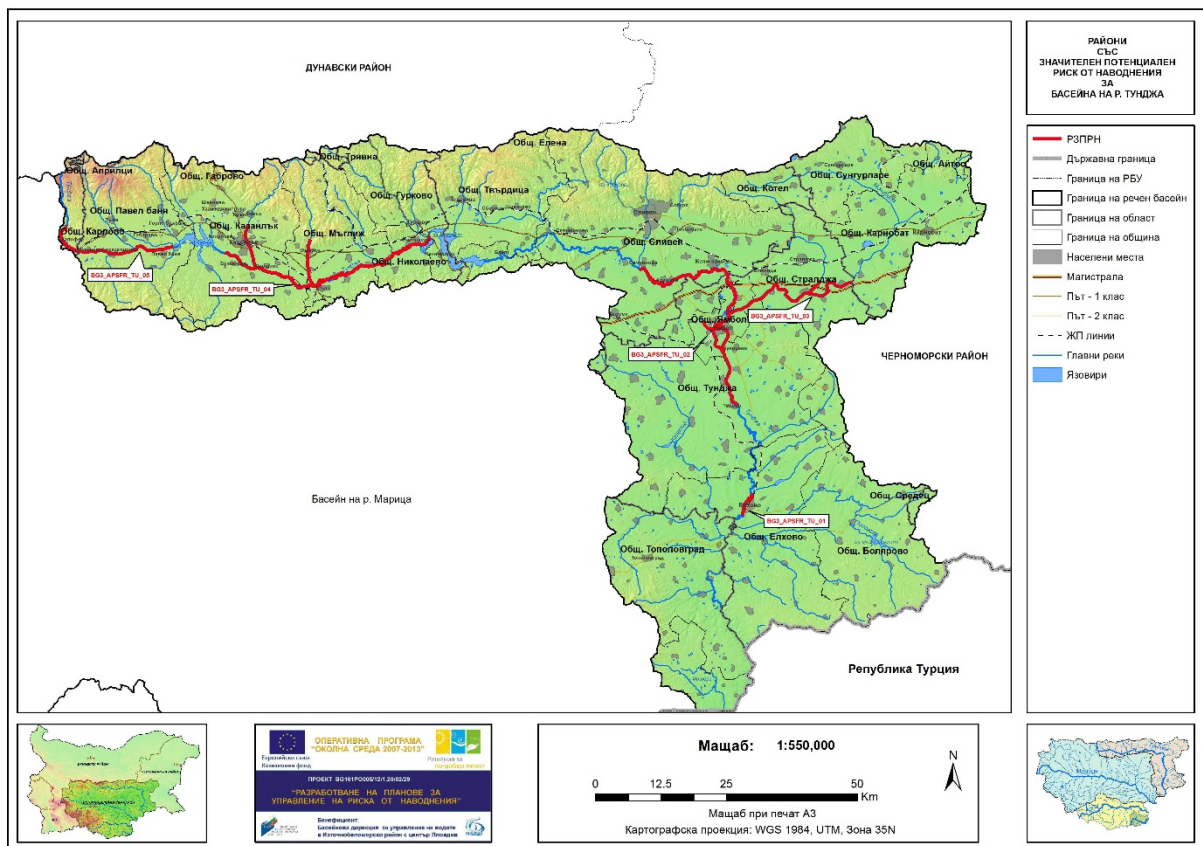
BG3TU800R041 – “река Лазова” – 95%

BG3TU800R040 – “река Лява (р. Радова)” – 90%

BG3TU800R036 – “язовир Жребчево”- 60%

BG3TU800R039 - “Стара река” – 100% (от извора до водохващане с. Конаре), които са в басейна на река Тунджа.

Басейнът на река Тунджа заема Североизточната част на Източноромански район.

Водосборната област на Тунджа се определя чрез координатите $41^{\circ}55'$ и $42^{\circ}45'$ с. ш. и $24^{\circ}55'$ и $27^{\circ}00'$ и. д. Старото име на р. Тунджа е Тунзус. Тунджа е най-големият приток на р. Марица, който се влива в нея на турска територия.

Тя извира от централната част на Стара планина източно от в. Ботев. Координатите на извора са $42^{\circ}43'40''$ с. ш. и $24^{\circ}58'10''$ и. д. при кота 1940 м. Дължината ѝ до границата е 350 км. До гр. Ямбол протича право на изток, като оттам прави завой на 90° и приема южна посока, която посока запазва до вливането си в р. Марица. Координатите при границата са $41^{\circ}51'20''$ с. ш. и $26^{\circ}34'00''$ и. д. с кота 44 м н. в. и при заустването ѝ в Марица са $41^{\circ}42'$ с. ш.

До град Калофер тече в южна посока в дълбоко врязана долина със стръмни склонове и с голям надлъжен наклон. Напречният ѝ профил е с ширина на дъното на долината около 50-60 м. Коритото е каменисто-чакълесто. Скоростта на водното течение голяма — 1,5-2,0 м/сек.

В Калофер реката завива на изток и при гара Калофер навлиза от запад в Казанлъшкото поле, като долината ѝ се разширява и при село Александрово достига до

3-4 км, след което се стеснява до 1 км. Напречният ѝ профил е трапецовиден със стръмни десни склонове, тъй като в този си участък Тунджа тече по близо до северните склонове на Сърнена Средна гора. Прави слаби меандри, коритото ѝ е широко до 20-25 м, дъното е от едър пясък и дребен чакъл, дълбочина около 0,7 м, скорост на течението 1-1,5 м/сек и надлъжен наклон около 1,5‰.

Между селата Виден и Бузовград долината на Тунджа значително се стеснява, като в района на село Копринка достига до няколко десетки метра и неслучайно там е изградена язовирната стена на язовир "Копринка", след което отново се разширява до около 1 км. В този участък коритото е широко около 28-30 м, скоростта на течението 1 м/сек, а дъното е застлано с пясък, едър е дребен чакъл.

След Бузовград долината на реката става много широка, като на места достига до 5-7 км. Напречният профил се запазва трапецовиден и този си характер запазва до град Николаево, където навлиза в Межденишкия пролом. В този описан участък реката прави силно извити меандри, особено в района между селата Ягода и Зимница, на места се разделя на ръкави, а средният наклон е около 1,5‰.

В Межденишкия пролом (между рида Межденик на север и Сърнена Средна гора на юг, дълъг около 45 км) напречният профил на долината на Тунджа значително се стеснява, на места до 60-100 м, където в най-тесната част е изградена язовирната стена на язовир "Жребчево". След язовира и две малки долинни разширения до 500-800 м, реката прави силно извити меандри, а средният наклон в този участък е 1,7‰.

При село Бинкос Тунджа излиза от пролома и навлиза в Сливенското поле, в което протича около 70 км. Долината ѝ става широка към 2-3 км, а надлъжният ѝ наклон пада до 1,0‰. Тук меандрите се увеличават, появяват се разклонения, ръкави и старици (изоставени речни корита). В източната част на Сливенското поле долината ѝ достига, а на места и надминава 7 км.

Югоизточно от село Желю войвода реката завива на юг и запазва тази си генерална посока до устието. Преди град Ямбол Тунджа минава през къс и широк пролом, приема отляво най-големия си приток река Мочурица и в града от нея вдясно се отделя голям ръкав. След Ямбол реката навлиза в Ямболското поле. Долината ѝ тук е много широка, 10-25-40 км, неясно изразена с най-много меандри по цялото си течение. В района на село Коневец Тунджа проломява тесния и нисък рид Балаар кайряк и навлиза в продълговатото елховски поле. Ширината на речното корито в този участък е до 40-50 м със средна дълбочина 1-1,5 м. Бреговете са ниски, полегати, обрасли с

върбалак. Дъното е песъчлива, а в района на късия пролом — от едър и дребен чакъл. Наклонът е 0,7%.

След село Княжево Тунджа навлиза в дългия и живописен Сремски пролом между Сакар планина на запад и Дервентските възвишения на изток. Проломът е тесен, 100-200 м, със стръмни и голи склонове, с каменисто и неравно корито на реката. Между селата Срем и Устрем и малко уширение от 0,8-1,0 км, след което до напускането си България става пак тесен с обезлесени склонове и на места почти каньоновиден. Тук ширината на водното течение е около 60 м, със средна дълбочина от 1-2 м.

Източно от село Маточина Тунджа напуска пределите на България и навлиза в Турция. Преди това около 10 км по течението на реката преминава участък от държавната граница между България и Турция. Влива се отляво в река Марица на 32 м н.в. в чертите на град Одрин.

Площта на водосборният басейн на Тунджа възлиза на 8429 км², което представлява 15,9% от водосборния басейн на река Марица. От целия водосборен басейн на българска територия са 7884 км², като обхваща части от 7 области: северната част на Област Стара Загора, централната част на Област Сливен, над 80% от Област Ямбол, източната част на Област Хасково, най северозападната част на Област Бургас, малка част от Област Пловдив (землището на град Калофер) и много малък участък от Област Габрово. Във водосборният басейн на реката се включват териториите на 19 общини, от които 10 броя изцяло и 9 броя частично, с 257 броя населени места и население от 488 хил. души (към 2003 г.).

Границите на водосборния басейн са следните:

От десния бряг на реката при устието ѝ границата се изкачва на североизток по южните разклонения на Сакар планина, южно от село Сладун(Община Свиленград) навлиза в българска територия и продължава на североизток по билото на планината до най-високия ѝ връх Вишеград(856 м). От там вододелът завива на север, слиза от Сакар, пресича Манастирските възвишения през най-високият им връх Градище (600 м) и северозападно от село Меден кладенец (Община Тунджа) достига до билото на Светиилийските възвишения. Продължава на северозапад по билото на възвишенията до най-високият им връх Острия чатал (416 м), завива на север и северно от село Старо село достига до билото на Сърнена Средна гора. От там границата продължава на запад по билото на планината, южно от град Калофер завива на север, преминава по планинския праг Стражата и се изкачва до връх Юрушка Грамада в Калоферска планина на Стара планина. В целия този описан участък водосборният басейн на Тунджа

граничи с водосборните басейни на реките Кемал (в Турция), Каламица, Левченска река, Голяма река, Сазлийка, Омуровска река, Брезовска река и Стряма, всичките леви притоци на Марица.

От връх Юрушка Грамада на запад до прохода до прохода Вратник на изток вододелът следи билото на Стара планина, съответно билата на Калоферска планина, Шипченска планина, Тревненска планина и Елено-Твърдишка планина, като на север от него остават водосборните басейни на реките Осъм и Янтра от басейна на Дунав. от прохода Вратник започва границата с водосборните басейни на реките, вливащи се директно в Черно море — Камчия, Айтоска река, Русокастренска река, Средецка река и Факийска река. Границата започва от прохода Вратник, следи билата на Сливенска планина, Стидовска планина и Карнобатска планина и достига в последната до заличеното село Рътлина, където завива на юг. Достига до възвишението Хисар, минава по билото му на запад и продължава на югозапад до връх Асанбаир (515 м), най-високата точка на възвишението Бакаджици. От върха вододелът следи билото на възвишението на югоизток, преминава през няколко изолирани възвишения, достига до полите на Странджа и се изкачва на билото ѝ на българо-турската граница източно от село Странджа, Община Болярово.

Около 15 км вододелът следи държавната граница с Турция на запад-югозапад по билото на Дервентските възвишения до най-високата им точка — връх Гюргенбаир (555 м). От върха вододелната граница завива юг-югозапад, преминава източно от град Лалапаша и достига до левия бряг на Тунджа при устието ѝ. В този си последен участък водосборният басейн на Тунджа граничи с водосборните басейни на реките Ергене и Сазлъдери, леви притоци на Марица.

В Тунджа се вливат стотици по-големи и по-малки реки, като основните притоци са около 60:

→ ляв приток, ← десен приток

- → Капаклийска река
- ← Кабадере
- ← Саплама
- → Тъжа
- → Селската река
- ← Турийска река
- → Габровница (Акдере, влива се в язовир "Копринка")
- → Лешница (влива се в язовир "Копринка")

- ← Беглишка река (влива се в язовир "Копринка")
- ← Калнишка река (влива се в язовир "Копринка")
- ← Гюрля (Голямата река, влива се в язовир "Копринка")
- → Варовита река (влива се в язовир "Копринка")
- → Голямата река
- → Енинска река (Стара река)
- ← Дермендере
- ← Канлъдере
- → Карадере
- → Мъглижка река (Селчанска река)
- → Габровщица
- → Патрокия
- → Ветренска река
- ← Камешница
- → Радова река (влива се в язовир "Жребчево")
- → Малката река (влива се в язовир "Жребчево")
- → Твърдишка река (влива се в язовир "Жребчево")
- → Азмака (влива се в язовир "Жребчево")
- → Гьокдере (влива се в язовир "Жребчево")
- ← Сазлъдере (влива се в язовир "Жребчево")
- ← Кохукдере (влива се в язовир "Жребчево")
- ← Ракушница (влива се в язовир "Жребчево")
- → Дълбокия дол (влива се в язовир "Жребчево")
- ← Габрашка река
- ← Момчилска река
- ← Пандаклъдере
- → Бяла река (Беленска река)
- → Кюпдере
- → Азмака
- → Асеновска река (Куруча)
- → Арка
- → Мочурица (най-голям приток)
- → Старореченска река
- → Козаревска дере

- → Батакдере
- → Мансарлийска река
- → Ада (Овчи кладенец)
- → Боадере (Геренска река)
- → Дерорман
- ← Балахурка (Ченинедере)
- → Поповска река
- ← Синаповска река (Явездере)
- → Воденична река
- ← Боаза
- ← Касандере
- ← Дериндере
- → Каялъ (в Турция)
- ← Мангара
- → Чемлен (в Турция)
- ← Вишне (влива се в Турция, на българска територия Фишера или Карабашка река)
- → Провади (в Турция)
- ← Маслахат (в Турция)

Вътрешно годишното разпределение на оттока в поречието на Тунджа е обусловено от сезонните изменения на оттоко образувачите фактори, характерни за преходния климатичен район, в който попада водосборния басейн на реката с характерни дъждове или неустойчива и краткотрайна снежна покривка през зимния период за ниските зони и задържане на сравнително устойчива снежна покривка през зимата в планинските части на басейна, масови дъждове през пролетта и засушлив период с малко валежи през лятото и есента и високи температури за целия басейн.

В западната Старопланинска част, при град Калофер, пълноводието настъпва през март-април, когато пролетните дъждове се застъпват с масово снеготопене на задържаната по високопланинските части на басейна над 1500-1700 м трайна снежна покривка до средата на март. Пълноводието се прекратява през юни и от юли настъпва лятното маловодие.

В по-ниската част на водосборния басейн на реката в източната, югоизточната и южна посока началото на пълноводието се измества към зимата дори и есента. Заедно с това и краят на пълноводието се измества назад с един до два месеца (май, април), като

се увеличава дължината на сухия период към началото на пролетта, което е твърде неблагоприятно за растенията и за регулирането на оттока за напоителни цели.

- средни годишни валежни количества — до около 550 mm;
- среден годишен отток — при Калофер 0,47 m³/s, при Елхово 33,5 m³/s, при границата с Турция 39,7 m³/s;
- отточен модул — 3 l/s/km²;
- гъстота на речната мрежа във водосборния басейн — от 0,23 km/km² до 0,66 km/km²;
- средна надморска височина на водосборния басейн — 386 m;
- среден наклон на течението на Тунджа — 5,4%;
- коефициент на извитост — 2,1;
- залесеност на водосборния басейн — 33% (2613 km²).

В басейна на река Тунджа има изградени 264 язовира с общ обем от 372,2 млн. м³, като основните такива по поречието на главната река са "Копринка" и "Жребчево". това са комплексно значими язовири, имащи съществено значение за напояването на огромни земеделски площи и от съществено значение за регулиране на речния отток и динамиката на водните количества в средното и долно течение. Малка част от водите им се използват и за производство на електроенергия.

Общото годишно водно количество преминаващо през реката е 1265,8 млн. м³, от които за стопански нужди (напояване, битово и промишлено водоснабдяване, електроенергия и др) се използват 245,1 млн. м³. 56,1 члн. м³ от водите на Тунджа се прехвърлят в басейна на Марица за производство на електроенергия, за промишлено водоснабдяване и напояване и на север през Стара планина, в басейна на река Янтра — за питейно-битово водоснабдяване на град Трявна.

От древността долината на реката представлява важен транспортен коридор от запад на изток в горното и средно течение и от север на юг — в средното и долно течение. В момента по долината на реката преминават участъци от два първокласни пътя от Държавната пътна мрежа на България:

- На протежение от 116,2 км от Калофер до Сливен преминава участък от първокласен път № 6 (Европейски коридор Е871) Гюешево — София — Сливен — Бургас.;
- На протежение от 36,6 км от село Окоп до село Гранитово преминава участък от първокласен път № 7 Силистра — Шумен — Ямбол — КПП "Лесово".

По долината на реката реката от Калофер до Сливен преминава и част от трасето на Подбалканската жп линия София — Бургас.

Горите във водосборният басейн на Тунджа заемат 2613 км², което представлява 33% от цялата площ на басейна. Залесеността в горната част на басейна (до Сливен) е 56%, а в средната и долната част — 44%. Буковите гори образуват непрекъснат пояс във високите части на Стара планина. В останалите части от речния басейн горските съобщества са представени предимно от нискостъблени дъбови гори, крайречни формации от тополи и върби. В Елховския район са се запазили най-големите в България вътрешни лонгозни гори.

Повърхностно водно тяло Река Лазова BG3TU800R041 е ляв приток на р. Радова. пресича територията на общината меридионално и преминава през общинския център – гр.Гурково.

Лазова река (или *Гурковска река*) е река в Южна България, област Стара Загора, община Гурково, ляв приток на Радова река от басейна на Тунджа. Дължината ѝ е 21 km.

Лазова река извира под името Екенова река на 1147 м н.в. в Елено-Твърдишка планина на Стара планина, на 4,8 km западно от Твърдишки проход. До рудник "Паисий" тече на югозапад, а след това на юг в много дълбока и силно залесена долина. В района на местността Лазово има малко долинно разширение. В северния край на град Гурково излиза от планината, преминава през града и на 1,3 km южно от него се влива отляво в Радова река от басейна на Тунджа на 295 м н.в.

Площта на водосборният басейн на Лазова река възлиза на 54 км², което представлява 22,5% от водосборния басейн на река Радова река. Основни притоци: → ляв приток, ← десен приток

- → Манастирска река
- → Варовитата река
- ← Широка река
- → Студения дол
- → Марков трап

Реката е с основно дъждовно подхранване с максимум март-юни и минимум от юли до октомври.

По течението на реката е разположен само град Гурково.

Водите на реката в най-долното си течение се използват за напояване.

Към водното богатство на общината следва да бъде отнесен **язовир Жребчево**, който е разположен в границите на три съседни общини – Гурково, Твърдица и Нова Загора. Също така и микроязовирите “Гурково”, “Паничерево” и “Конаре”.

Водните ресурси, с които разполага община Гурково са с комплексно предназначение. Водите се използват за напояване на земеделските земи, както и за водоснабдяване на населените места. Реките и водоемите в общината се използват за спортен риболов.

Повърхностно водно тяло BG3TU800R040 – “река Лява (р. Радова)”

е ляв приток на р.Тунджа. Води началото си от Тревненска планина и пресича меридионално територията на общината.

Радова река (в средното течение *Лява река*) е река в Южна България, област Габрово, общинаТрявна и област Стара Загора, общини Гурково и Николаево, ляв приток на Тунджа (влива се в язовир "Жребчево"). Дължината ѝ е 33 km.

Радова река извира под името Габрищица от извор-чешма на 938 м н.в. в Тревненска планина наСтара планина, на на 1,5 km източно от гара Кръстец. До изхода си от планината тече в югоизточна посока в дълбока и силно залесена долина. Между селата Конарското и Пчелиново носи името Лява река. Северозападно от град Гурково излиза от Стара планина, образува голям наносен конус и навлиза в най-западната част на Твърдишкото поле. При ниско ниво на язовир "Жребчево" се влива отляво в река Тунджа на 269 м н.в., а при високи — в "опашката на язовира".

Площта на водосборният басейн на Радова река възлиза на 240 км², което представлява 2,85% от водосборния басейн на река Тунджа. Основни притоци: → ляв приток, ← десен приток

- ← Черешка
- ← Блющица
- → Средложки дол
- ← Дряновска река
- → Лещова река
- ← Папрашница
- → Пчелинска река
- ← Гарвашница
- → Лазова река (Гурковска река, най-голям приток)

Реката е с основно дъждовно подхранване с максимум март-юни и минимум от юли до октомври. Среден годишен отток при град Николаево 2,7 m³/s.

По течението на реката са разположени 3 селища, в т.ч. 1 град и 2 се

- Област Габрово
- Община Трявна – няма населени места
- Област Стара Загора
- Лява река, Пчелиново;
- Община Николаево — Николаево.

Водите на реката в най-долното си течение се използват за напояване.

По долината на реката на протежение от 12,6 км преминава и участък (от село Пчелиново до град Гурково) на второкласен път № 55 от Държавната пътна мрежа Дебелец — Нова Загора — Свиленград.

Повърхностно тяло BG3TU800R036 – “язовир Жребчево” е язовир на река Тунджа.

Намира се в красива подпланинска местност. Площта му се простира от градовете Николаево и Гурково (Област Стара Загора) през Община Твърдица до селата Баня и Асеновец в Община Нова Загора (Област Сливен).

Наименуван е на потопеното в него през 1965 година село Жребчево. Построен е през 1959-1966 г. В чашата на язовира са също и бившите села Запалня и Долно Паничерево.

Разположен на 25 км² площ, „Жребчево“ е четвъртият по големина язовир в България, след „Мандра“, „Искър“ и „Студен кладенец“^[1].

Останките на църквата Св. „Иван Рилски“ в североизточния край на язовира

В североизточния му край се намира потопената при заливането му църква Св. „Иван Рилски“, която е единствената останка от село Запалня.

Язовирът има много ръкави с удобни за риболов места. Тъй като водата от язовира се използва за напояване, през лятото той се източва значително, което обуславя сезонния характер на риболова (костур, червеноперка, сом). В устието на язовира на река Тунджа се среща също щука

Повърхностно тяло BG3TU800R039 - “Стара река” (от извора до водохващане с. Конаре), които са в басейна на река Тунджа.

На територията на общината има и 3 микроязовира:

Язовир Гурково – с обем 648 хил. куб.м., е собственост на община Гурково и на фирма “Аскентфиш” ООД гр. Гурково. Констатациите от извършена проверка на междуведомствена комисия, назначена от Областен управител на област Стара Загора, със Заповед № АП-07-ЗД-95/12.03.2014г. констатира, че: стената на язовира е в добро състояние, основния изпускател е в изправност. Сухият и воден откоси са обрасли. Участъкът от 500м след стената е обрасъл. Дадени са предписания: Да се почистят сухия и воден откоси и участъка от 500м след стената на язовира.

Язовир Конаре – с обем 430 хил. куб.м. *се стопанисва се от СН”Конаре” с. Конаре.* Констатациите от същата проверка са, че: Стената на язовира е в добро състояние. Водният откос – обрасъл. Основния изпускател е в изправност. Предписания: Да се почистят водния откос и 500м след нея от храстовидна растителност.

Язовир Паничерево - Не е завирен. Стената на язовира е в добро състояние. Сухият и воден откоси –обрасли. Преливника е преграден с масивна бетонова ограда. В част от него има застроена стопанска постройка. Основния изпускател е затворен в момента на проверката. Предписания: Да се почисти стената, да се премахне построената стена на преливника и стопанската постройка. Язовирът да не се завирява до изпълнение на предписанията.

От ПУРБ на ИРБ на повърхностни води в басейна на река Тунджа, **от мониторинга за екологично и химично състояние на повърхностните води** (съгласно Раздел VI, чл. 157, т.5 „а”) е констатирано:

1. Химично състояние на повърхностните водни тела

Всички повърхностни водни тела в басейна на Тунджа са в добро химично състояние.

2. Присъствие на приоритетни вещества, резултат от производство и използване на продукти от химическата промишленост - Към този тип въздействие се отнасят емитерите от фармацевтичната промишленост, производството на пестициди и тяхното използване в селското стопанство. **В басейна на р.Тунджа водните тела не показват присъствие на изброените**

приоритетни вещества в концентрации над приетите европейски стандарти за качество.

Екологичен статус/потенциал на водните тела в басейна на р.Тунджа:

BG3TU800R041 р. Лазова TR30 Общo 3 ХМ 3 Б 4 ФХ 21

BG3TU800R040 р. Лява (р. Радова) TR30 3 ХМ 3 Б 4 ФХ 22

BG3TU700R039 Стара река - от извори до водохващане с. Конаре - ПБВ TR30
Общo 4 ХМ 4 Б - ФХ 4

От Приложение № Т4-11 Обобщено състояние на водните тела в басейна на р. Тунджа е видно, че състоянието на реките Лазова, Радова и Старата река са със следните констатации :

Приложение № Т4-11 Обобщено състояние на водните тела в басейна на р. Тунджа

№	Код	Водно тяло	Тип	Екологично състояние/ потенциал 2009	Химично състояние	Обобщено състояние	Пояснение
1	BG3TU900R060	р. Тунджа от извори до гр. Калофер - ПБВ	TR30	4	добро	добро	
2	BG3TU900R059	р. Тунджа след град Калофер до вливане на р. Саплама	TR30	1	добро	лошо	
3	BG3TU900R058	р. Саплама	TR30	4	добро	добро	
4	BG3TU900R057	р. Тъжа от извори до ВЕЦ "Тъжа"	TR30	4	добро	добро	
5	BG3TU900R056	р. Корудере от извора до водохващане за ПБВ	TR30	5	добро	добро	
6	BG3TU900R055	р. Тунджа от вливане на р. Саплама до яз.Копринка, р. Каралере, р.Тъжа	TR27	2	добро	лошо	
7	BG3TU900R054	р. Турийска	TR30	4	добро	добро	
8	BG3TU900R053	р. Габровица	TR30	4	добро	добро	
9	BG3TU900R052	р. Лешница	TR30	5	добро	добро	
10	BG3TU900R051	р. Гюрля	TR30	2	добро	лошо	
11	BG3TU900R050	р. Калнишка	TR30	4	добро	добро	
12	BG3TU900R049	р. Еленишка	TR30	4	добро	добро	
13	BG3TU900R048	р. Големата река /Шипченска/	TR30	2	добро	лошо	
14	BG3TU900R046	р. Екинска горно течение до с. Екина	TR30	3	добро	лошо	умерено
15	BG3TU900R045	р. Мъглижка от извори до гр.Мъглиж	TR30	4	добро	добро	
16	BG3TU900R044	р. Поповска (р. Ветренска) и приток р. Сливитовска	TR30	3	добро	лошо	умерено
17	BG3TU900R042	р. Тунджа след яз. Копринка до яз.Жребчево, р.Крънска и долно течение	TR27	2	добро	лошо	
18	BG3TU900L047	яз. Копринка	TL25	2	добро	лошо	

Данните от проведения мониторинг на специфични и приоритетни вещества в 8 водни тела в басейна на р.Тунджа не показват превишавания на СКОС, което определя тяхното добро екологично и химично състояние. В 54 водни тела не се провежда мониторинг на приоритетни и специфични вещества поради липса на установени източници на натиск.

Програмата от мерки за постигане на целите за опазване на повърхностните водни тела са регламентирани в Раздел 7 на ПУРБ на ИБР., които са:

- За река Лазова :

1. Изграждане на ПСОВ 3000-10000 жители;
2. Контрол на изземването на инертен материал;
3. Ограничителен режим на изграждане на МВЕЦ;
4. Залесяване на водосбора с подходящи местни видове;
5. Избор на техническо съоръжение за борба с ерозията на водосбора – прагове, баражи и др.;

- За река Радова :

1. Забрана на сечи на естествена дървесина по бреговете и островите на реката;
2. Ограничителен режим за изграждане на МВЕЦ;
3. Ограничителен режим за изземване на инертен материал;
4. Залесяване на водосбора с подходящи местни дървесни видове.

- За язовир Жребчево:

1. Доизграждане на канализация и осигуряване на подходящо пречистване на н.м. под 2000еж;
2. Съобразяване на управлението на водите с условията за постигане на БПС на предмета на опазване на ЗЗ BG0002052 язовир Жребчево.
3. Съобразяване на управлението на водите с условията за постигане на БПС на предмета на опазване на ЗЗ BG0000612 Река Блягорница, BG0000192 Река Тунджа 1.
4. Правилен избор на местоположение и инфраструктура на ГПСОВ, съобразен с местообитания на видове предмет на опазване на ЗЗ BG0002052 Язовир Жребчево. Д VM-Birds BG3NB01 AD отпадъчни води на населени места Частта на ВТ, попадащо в ЗЗ BG0002052 Язовир Жребчево .
5. За природни местообитания 91E0*, 92A0, 91F0, 3270, 3260, 3150, 6430, 6510, 1340* смекчаващите мерки са редукцията на влиянието на съществуващите ВЕЦ и баластриери, недопускане на нови такива, както и всякакви нови негативни промени във

водните тела и мерки по поддържане на местообитанието в БПС. Д ВМ-Habitats BG3NH11 AD морфоложки условия Частта на ВТ, попадащо в 33 BG0000192

6. Забрана за сечи на естествена дървесна растителност по бреговете и островите в реката

7. Залесяване на бреговете с дървесни видове (4бр на 15м)

8. Забрана на отглеждането на аквакултури в садки.

9. Борба срещу инвазивни видове (мида зебра) - зарибяване с черен амур (веднъж на три години).

10. Залесяване на водосбора с подходящи местни видове.

11. Прогнозиране на нуждите от вода за напояване на база на реална необходимост от вода съобразно отглежданите култури;

12. Проучвателен мониторинг на почви и скална основа за алкално рН ;

13. Съобразяване на застрояването около язовира със зонирването му и запазване на сервитутна;

- За река Стара река

1. Изграждане на СОЗ ;

2. Регламентиране на забрани и ограничения за санитарно - охранителните зони в питейните водни тела.

3. Забрана за сечи;

4. Забрана за изграждане на МВЕЦ;

5. Залесяване на водосбора с подходящи местни видове.

Подземни води

Подземните водни ресурси в землището на община Гурково са локализиращи основно по терасите на трите реки, протичащи през него. От гледна точка на възможностите за използване на подземните води, терасата на река Тунджа е добре проучена в хидрогеоложко отношение. От тези проучвания са доказани добри запаси в алувиалните отложения на водоносния хоризонт, които са плитко подземни - със средна мощност около 7-9 метра.

Територията на Община Гурково попада в рамките на следните подземни водни тела:

BG3DG000000Q004

Порови води в Кватернер - Твърдишка котловина

BG3DG0PzK2Pg027

Пукнатинни води – масив Шипка- Сливен

BG3DG00000Pt044

Пукнатинни води - Западно- и
централнобалкански масив

Подземни водни тела, използвани за питейни нужди в басейна на р. Тунджа

№	Код на водното тяло	Име на водното тяло	Защита
Порови води от Неоген -Кватернер			
1	BG3DG00000NQ003	Порови води в Неоген - Кватернер - Казанлъшка котловина	незащитено
2	BG3DG00000Q004	Порови води в Кватернер - Твърдишка котловина	незащитено
3	BG3DG00000NQ005	Порови води в Неоген - Кватернер - Сунгурларско –Карнобатската котловина	незащитено
4	BG3DG00000NQ015	Порови води в Неоген - Кватернер - Сливенско-Стралджанската котловина	незащитено
5	BG3DG00000Q017	Порови води в Кватернер - Ямбол - Елхово	незащитено
Порови води от Неоген			
6	BG3DG00000N014	Порови води в Неоген Ямбол - Елхово	незащитено
Пукнатинни води –масив Шипка- Сливен			
7	BG3DG0PzK2Pg027	Пукнатинни води – масив Шипка- Сливен	незащитено
Пукнатинни води в Крета			
8	BG3DG00000K2030	Пукнатинни води - Брезовско – Ямболска зона	незащитено
9	BG3DG00000K2031	Пукнатинни води Сливенско- Сунгурларска зона	незащитено
Карстови води в Триас			
10	BG3DG0000T12034	Карстови води Тополовградски масив	незащитено
11	BG3DG0000T23036	Карстови води Твърдишко – Сливенски басейн	незащитено
Пукнатинни води в Протерозой			
12	BG3DG00000Pt044	Пукнатинни води - Западно- и централнобалкански масив	незащитено

В подземните водни тела има определени зони за защита на водите по чл.119а, ал.1,т.3а от закона за водите. Около 20% от Община Гурково попада в уязвима зона и 100% в чувствителна зона.

Регистър на чувствителните зони в повърхностните водни обекти в басейна на р. Тунджа, съгласно Заповед №РД-970/28.07.2000г.

№	Начало на чувствителната зона	Край на чувствителната зона
1	р.Тунджа , след яз. Копринка	р. Тунджа до вливането на р. Селческа (Мъглижка)
2	р.Тунджа , след вливането на р. Мочурица	р. Тунджа до границата
3	р. Енинска, от изворите	р. Енинска, до вливането ѝ в р. Тунджа
4	р. Мочурица от изворите	р. Мочурица до вливането ѝ в р. Тунджа

Повърхностни водни тела (ВТ) попадащи в чувствителни зони в басейна на р. Тунджа

№	Код на зоната	Код на водното тяло	Име на водното тяло
1	BG3SATU01	BG3TU900R042	р. Тунджа след яз. Копринка до яз.Жребчево, р.Крънска и долно течение
2	BG3SATU02	BG3TU600R022	р. Мочурица и притоци
3	BG3SATU03	BG3TU570R021	р. Тунджа от вливане на река Асеновска до вливане на р. Симеоновска
4	BG3SATU04	BG3TU500R016	р. Тунджа от вливане на р. Асеновска до вливането на р. Симеоновска
5	BG3SATU05	BG3TU135R005	р. Тунджа от гр. Елхово до вливане на р. Мелнишка и р. Коруджа
6	BG3SATU06	BG3TU100R002	р. Тунджа от вливане на река Мелнишка до границата

Уязвими зони

Представени са подземните водни тела, които са изцяло или частично в басейна на р. Тунджа и които попадат в уязвима зона.

68% от басейна на р. Тунджа попада в уязвима зона.

Подземни водни тела в басейна на р. Тунджа, които попадат в южна уязвима зона с код BG3VZ01.

№	Код на ВТ	Име на водното тяло
1	BG3G00000NQ003	Порови води в Неоген - Кватернер – Казанлъшката конловина
2	BG3G00000Q004	Порови води в Кватернер - Твърдишка котловина
3	BG3G00000NQ005	Порови води в Неоген - Кватернер – Сунгурларско – Карнобатската котловина
4	BG3G00000N014	Порови води в Неоген - Ямбол - Елхово
5	BG3G00000NQ015	Порови води в Неоген - Кватернер - Сливенско-Стралджанска област
6	BG3G00000Q017	Порови води в Кватернер - Ямбол - Елхово
7	BG3G0PzK2Pg027	Пукнатинни води - масив Шипка - Сливен
8	BG3G00000K2030	Пукнатинни води - Брезовско - Ямболска зона
9	BG3G00000K2031	Пукнатинни води - Сливенско-Сунгурларска зона
10	BG3G0000T12034 К	Карстови води - Тополовградски масив
11	BG3G0000T23036	Карстови води - Твърдишко - Сливенски басейн
12	BG3G00000Pt044 П	Пукнатинни води - Западно- и централнобалкански масив

В басейна на р. Тунджа, както и в целия ИБР няма определени зони за защита на водите с цел опазване на икономически значими водни видове.

Водни обекти, определени като води за рекреация, включително определените като зони за къпане съгласно Директива 76/160/ЕИО В басейна на р. Тунджа няма определени такива зони за защита на водите.

Зоните, чувствителни към биогенни елементи, определени като чувствителни съгласно Директива 91/271/ЕИО и зоните, обявени като уязвими съгласно Директива 91/676/ЕИО

Състоянието (химично и количествено) за подземните водни тела в Община Гурково е описано в Раздел 4 от ПУРБ в ИБР.

Целите за околна среда за подземните води са определени в съответствие с Раздел VI на Закона за водите и чл. 4 от Директива 2000/60/ЕС. В рамките на общата цел на ПУРБ за подземните води и свързани с тях екосистеми е поставена стратегическата цел “добро състояние до 2015г”.

За постигане на „добро състояние” на подземните води е необходимо постигане на „добро химично състояние” и „добро количествено състояние”.

В Източнобеломорски район постигането на добро химично състояние е свързано с понижаване съдържанието на нитрати, като с постигане на тази цел са свързани 39,58 % от подземните ВТ.

Техническите трудности за непостигането на целите до 2015 година са свързани с необходимост от събиране и картиране на информация за изтичане на руднични води и за нерегламентирани сметища в общините, проучване за влиянието на рудодобивната дейност в почви и подземни води и разпространението на тежки метали, проучване обхваща на разпространението на нитрати в подземните води и актуализация на границите на уязвимите зони, проучване на подземни води за фосфати и тежки метали, проучване за влиянието върху води на горещи точки за замърсяване на въздуха, събиране на актуална информация за местоположението и текущото състояние на складове за пестициди, проучване разпространението на арсен в подземни води и почви. Отлагането на целите поради естествени условия са във връзка с незащитеността на водоносните хоризонти, уязвими на повърхностни замърсявания. За ИБР са определени 19 подземни водни тела (39,58 %) които няма да постигнат целите за добро химично състояние до 2015 година, едно от които попада в територията на Община Гурково

BG3DG000000Q004 Порови води в Кватернер - Твърдишка котловина

Питейни водоизточници от подземни води в басейна на р. Тунджа в област Стара

Загора						
№	Име на пункт	Населено място	Община	Код на пункта	Нов код на пункта	Код на ПВТ
1	Сондаж	Тулово	Мъглиж	8188	BG3G000000QMP008	BG3G000000NQ003
2	Сондаж№1	Николаево	Николаево	8189	BG3G000000QMP010	BG3G000000NQ003
3	Кладенец	Твърдица	Твърдица	8190	BG3G000000QMP011	BG3G000000Q004
4	Сондаж 4	Шивачево	Твърдица	8192	BG3G000000QMP013	BG3G000000Q004

Три от селата в община Гурково се водоснабдяват от каптажи:

Село Димовци – 3 броя каптажи – в местност “Попово корито”, в местност “Малаков чучур -1” и в местност “Малаков чучур -2”.

Село Пчелиново – 6 броя каптажи - в местност “ “Кръстев вир” – 1 бр. и в местност “Долна махала” -2 бр., в местност “Стоката” -2 бр.и местност “Ханова лъка” -1 бр.

Село Лява река - 2 бр. каптажи .

На територията на Община Гурково са учредени две санитарно – охранителни зони, както следва:

- СОЗ около алпийско водохранилище на Стара река за водоснабдяване на с. Конаре, община Гурково, учредено със Заповед № СОЗ-Ш-34/30.12.2005г- на Директора на БД “ИБР” Пловдив.
- СОЗ около водоизточници за водоснабдяване на селата Димовци, Пчелиново и Лява река, община Гурково, учредена със Заповед №СОЗ-Т-37/09.01.2006г. на Директора на БД “ИБР” Пловдив.

Няма преписки за учредяване на СОЗ на територията на Община Гурково в процедура.

Източници на замърсяване на водите в община Гурково

Дифузен източник на замърсяване на повърхностните и подпочвени води са нелегалните сметища, особено в деретата на реките, фекалните води от животновъдните обекти, както и използваните в земеделието торове и препарати за растителна защита.

Опазването на повърхностните и подпочвените води от замърсяване изисква прилагането на следните мерки:

- почистване на речните дерета от отпадъци и недопускане на повторното им замърсяване;
- правилно съхранение и оползотворяване на органичните отпадъци от селското стопанство и домакинствата;
- правилно съхранение и транспортиране на различните торове и препарати в растениевъдството;
- доизграждане на канализационната система в гр. Гурково, изграждане на канализационна система в селата и пречистване на отпадъчните води.

Водостопанска система

Водостопанската система в община Гурково на територията на община Гурково е представена от дейностите по водоснабдяване, канализация и от дейността и организацията по използване и стопанисване на водохранилищата. Водоснабдяването на гр.Гурково и с.Паничерево на територията на общината се осъществява от “ВиК” ЕООД–Стара Загора чрез група за поддръжане в гр.Гурково. За водоснабдяване на останалите села се грижи община Гурково. Захранването от водоизточниците в общината за различните населени места е различно. В Гурково и Конаре водоснабдяването е гравитачно съответно от р.Лазова и р.Черна река. В планинските села водоснабдяването също е гравитачно от карстови извори, а в с.Паничерево е помпачно от подземни води. Съществуващите водни запаси осигуряват нормално водопотребление и са достатъчни за задоволяване на битовите и производствените нужди на общината. От общо 11 населени места в общината обект на разглеждане в рамките на плана са обхванати 7 села, в които е съсредоточено цялото население. Останалите 4 населени места се водят в ЕКАТТЕ, но в тях липсва целогодишно обитаване. Изградеността на мрежата в населените места е 82,5% или 40,4км. от уличната мрежа. Външната водопроводна мрежа е с дължина 19.63 км./от 32,7 км. обща водопроводна мрежа/. Общите загуби на вода в системата е около 46%, като те са главно за сметка на амортизираната и неефективно изградена преносна система. Полезно използваната вода на човек от населението е средно 130 л/ч. денонощие. Водата е с добри питейни качества .

Система на водоснабдяване и канализация в община Гурково

№	Населени места	Улична мрежа /км/	Водопр. мрежа /км/	Отн. дял %	Канал.мрежа /км./	Отвежд. на отпад. води
1.	Гурково	19	16,8	88,5	5	смесено канализ+септ ями
2.	Димовци	1,5	1,3	8,5	-	септ. ями
3.	Конаре	6,5	4,0	61	-	септ.ями
4.	Лява река	2,5	2,3	90	-	септ. ями
5.	Паничерево	11,0	8,8	80	-	септ. ями
6.	Пчелиново	8,5	7,0	82	-	септ. ями

Водоснабдяването на населените места е проблемно и е силно чувствителна сфера за община Гурково. Тя изисква повишено внимание и спешни мерки от страна на ръководството на общината, потребителите и ангажираните с тази дейност стопански организации и звена главно по отношение използваемостта на този важен ресурс /водоспестяващи мерки/, така и предприемане на спешни мерки за преодоляване на проблемите с неефективната преносна система.

Канализацията в община Гурково е с ниска степен на изграденост. Само в гр.Гурково е изградена около 85% от канализационна мрежа , която се стопанисва от общината. В другите населени места тя изобщо липсва. Липсват и съоръжения за отвеждане и пречистване на отпадните води /главно се използват септични ями/. Като цяло политиката на ръководството на общината следва да бъде насочено към ускорено развитие и изграждане на канализационната система в гр. Гурково, с. Паничерево, с. Конаре, Пчелиново, Димовци и Лява река и това да бъде водещ приоритет в дългосрочна перспектива.

5.3. Геоложка основа

По-голямата част от Гурковската котловина е препокрита от делувиални и пролувиални материали. Делувиалният е представен от изветрелите продукти на кореновите скали, изграждащи възвишенията на района. Най-често това са блокове от изветрял гранит и глинести грубозърнести пясъци.

Пролувиалният шлейф е изграден от чакъли, валуни и глинести пясъци до песъкливи глини.

Еоценските седименти са представени от редуване на конгломерати пясъчници и глини, имащи хоризонтално залягане и нормален пласторед. В повечето случаи еоценските материали са препокрити от делувиални глинести отложения. Най-често те се разкриват на повърхността на западната част на котловината. За подложка на гореписаните формации служи южно българския гранит.

В пролувиалните отложения се е формирал общ грунтов поток с посока от север на юг. Подземните води не са агресивни спрямо бетона. Равнинната част от територията е изградена предимно от от кватернерни отложения, представени от делувиално-пролувиални чакъли с валуни, неравномерно заглинени. Като запълнител служат финопесъчливи глини и глинести пясъци. Категориите на изкопите са земни.

В района около гр. Гурково не се наблюдават съвременни свлачищни процеси, вследствие на неотектонските движения.

В проучвания район физико-геоложките явления и процеси, които биха попречили на бъдещо строителство не се наблюдават.

Съгласно макроизмичното райониране, по степен на сеизмичност районът попада в земетръсната зона със сеизмична интензивност – VII степен по скалата на МШК и коефициент на сеизмичност $K_s = 0,15$.

Минерално - суровинни източници

Териториите за добив на полезни изкопаеми в община Гурково са намалели за последните 10 години и към настоящия момент заемат едва 0,02% от територията ѝ. По своя характер тези територии за заети основно от кариери за различни видове инертни и строителни материали.

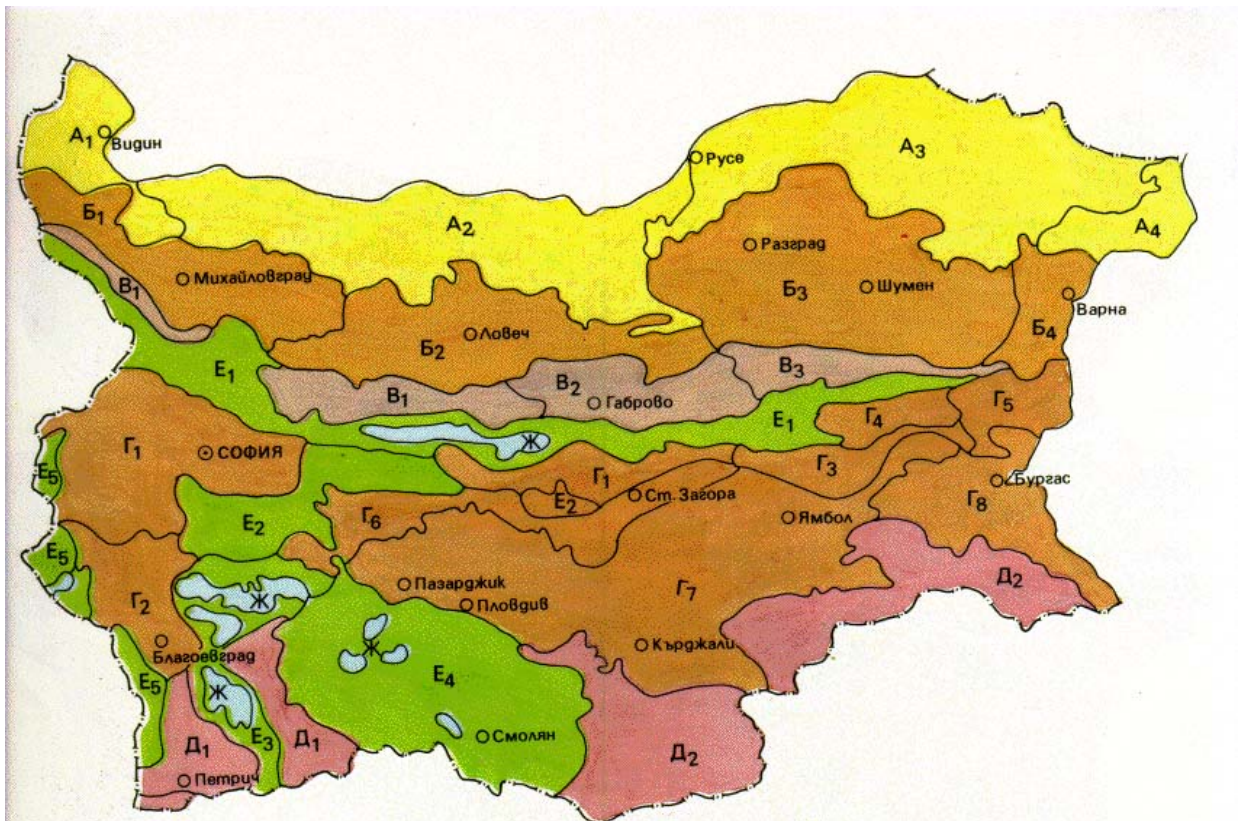
Пясъците и чакълите са разпространени по най-долната част на р. Радова, като се срещат и южно от с. Конаре. Те са силно изветрели и податливи на ерозия.

На север от с. Димовци, на северозапад от общинския център гр. Гурково и в северните части на Сърнена гора са разпространени южнобългарските гранити. Основните видове са мусковитов и биотитов, които се срещат в Сърнена гора, а останалите са смесени с порфирен фелдшпат.

Югоизточно от с. Паничерево се срещат и мрамори.

На територията на общината се намира рудник “Паисий” за добив на черни каменни въглища.

5.4. Почви и земеползване

ПОЧВЕНОГЕОГРАФСКИ РАЙОНИ

КРАЙДУНАВСКА ПОДЗОНА НА ЧЕРНОЗЕМИТЕ

- A₁** Северозападна Крайдунавска провинция
- A₂** Средна Крайдунавска провинция
- A₃** Лудогорско-Добруджанска провинция
- A₄** Добруджанско-Черноморска провинция

ДУНАВСКОРАВНИННА И ХЪЛМИСТОПРЕДБАЛКАНСКА ПОДЗОНА НА СИВИТЕ ГОРСКИ ПОЧВИ

- B₁** Северозападна Дунавско-равнинна и Хълмистопредбалканска провинция
- B₂** Средна Дунавско-равнинна и Хълмистопредбалканска провинция
- B₃** Източна Дунавско-равнинна и Хълмистопредбалканска провинция
- B₄** Черноморска Дунавско-равнинна провинция

ПРЕДБАЛКАНСКА ПОДЗОНА НА ПСЕВДОПОДЗОЛИСТИТЕ ПОЧВИ В СЕВЕРНА БЪЛГАРИЯ

- B₁** Западна Предбалканска провинция
- B₂** Централна Предбалканска провинция
- B₃** Източна Предбалканска провинция

ЮЖНОБЪЛГАРСКА КСЕРОТЕРМАЛНА ЗОНА СРЕДНОБЪЛГАРСКА ПОДЗОНА НА КАНЕЛЕНИТЕ ГОРСКИ ПОЧВИ И СМОЛНИЦИТЕ

- G₁** Софийско-Крайщепенска провинция
- G₂** Средно Струмско-Осоговска провинция
- G₃** Предбалканска провинция
- G₄** Източна Старопланинска провинция
- G₅** Старопланинско-Черноморска провинция
- G₆** Средногорска провинция
- G₇** Тракийско-Тунджанска провинция

- G₈** Бургаско-Странджанско-Черноморска провинция

ЮЖНОБЪЛГАРСКА ПОДЗОНА НА ПЛИТКИТЕ КАНЕЛЕНИ ГОРСКИ ПОЧВИ

- D₁** Струмско-Местенска провинция
- D₂** Родопско-Странджанска провинция

ПЛАНИНСКА ЗОНА ПОЯС НА КАФЯВИТЕ ГОРСКИ ПОЧВИ

- E₁** Старопланинска провинция
- E₂** Витошко-Средногорска провинция
- E₃** Рило-Пиринска провинция
- E₄** Западно-Родопска провинция
- E₅** Осоговско-Огражденско-Беласишка провинция
- Ж** ПОЯС НА ПЛАНИНСКО-ЛИВАДНИ ПОЧВИ

Според Почвено-географското райониране на България (по Нинов, 1997) територията, обект на ОУП, се намира в Старопланинската и Тракийско – Тунджанската провинция.

Почвите в общината са представени от следните типове и подтипове: алувиална, алувиално-делувиална, канелено-горска излужена, кафява горска тъмна, кафява горска преходна и кафява горска светла. Преобладават канелено-горските почви. Силно изразени ерозионни процеси не се наблюдават, но има отделни райони и водосбори на реки, в които действа площната ерозия. Такива райони са площите на север от с. Конаре, на юг от с. Димовци и с. Брестова, водосборите на Стара река и Малката река и на р. Лазова и р. Радова.

Климатичните и почвените условия са изключително благоприятни за развитието на етерично-маслени култури (роза, лавандула) и лозя. Отглеждат се още зеленчуци, пшеница, овощни дървета и др.

Според фитогеографското райониране на страната територията на общината попада в източната половина на Задбалканските котловини, включваща се в най-северната част на Горнотракийския фитогеографски район. Тук преобладават чистите и смесени гори от благун, цер, космат дъб, келяв габър с подпояс от смрадлика, трънка, шипка и др.

По отношение на горското растително райониране на страната, община Гурково се намира в Тракийската горскорастителна област, под-област Горна Тракия, като съобразно надморската височина обхваща Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори между 0 и 550 м.н.в. и Средния планински пояс на горите от бук и иглолистни. Крайречните и ниски части с н.м.в са в подпояса на крайречните и лонгозни гори. Ниските части, извън поречието на реките, с н.м.в между 0-500 м. са в пояса на равнинно-хълмистите дъбови гори. Подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори между 500 и 700 м.н.м.в. се характеризира предимно с естествени издънкови насаждения от зимен дъб, бук, габър. Част от територията на общината попада в подпояса на нископланинските гори между 700 и 1 200 м. н. м. в., от бук, горун и ела.

На територията на общината няма направено подробно изследване върху състоянието на почвите и тяхната степен на разрушаване и замърсяване.

За основни източници на замърсяване на почвите се считат :

- Газовете от изгаряне на въглища и течни горива, които попадат под формата на киселинни дъждове;
- Локални ограничени замърсявания в обсега на депото за битови отпадъци;
- От транспорта – замърсявания, свързани с дизеловите и бензинови двигатели;
- Комунално-битова дейност – изхвърляне на отпадъци, които при неправилно съхранение могат да ги замърсят;
- Ниската лесистност, водеща до изтощаване на почвите, ерозия и засоляване;
- Производството на нитратна земеделска продукция.

Общината няма специализирана програма за опазването качеството на почвите. Предприемат се мерки за рекултивация на нарушени терени и действия за контрол върху употребата на изкуствени торове.

От цялата територия на общината 22,9 % са земеделски земи, което показва спад от близо 2 % за последните 10 години. Горският фонд се запазва в границите на 70%. Делът на обработваемата земя е 67% от общата площ на земеделските земи. Това до голяма степен предопределя и неголемите възможности за развитие на аграрния сектор като алтернативен и водещ в икономиката на общината.

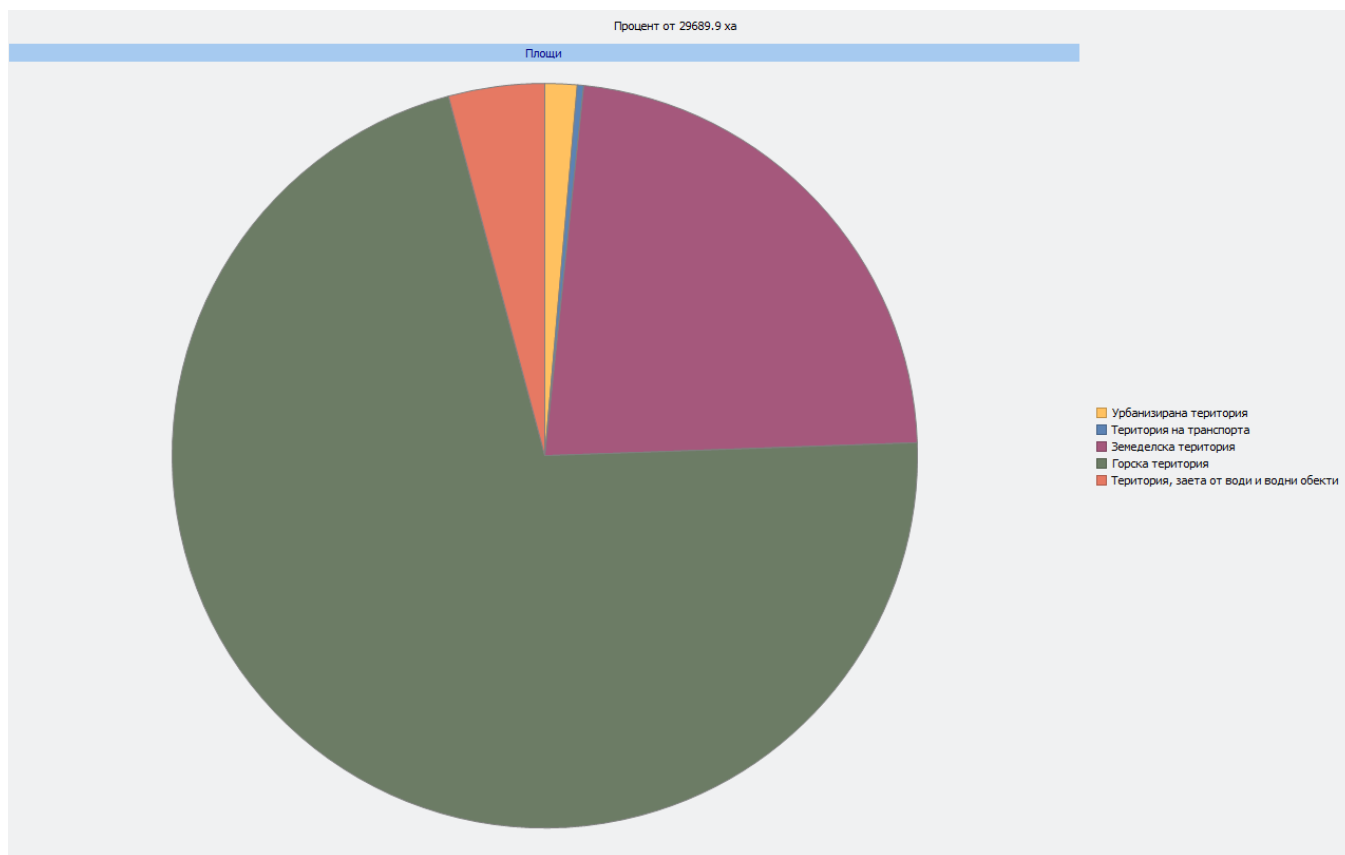
НАЧИН НА ТРАЙНО ПОЛЗВАНЕ

на земеделските земи в населените места на община Гурково

<i>Населено място</i>	<i>Ниви дка</i>	<i>Изоста- вени ниви дка</i>	<i>Ливади дка</i>	<i>Пасище дка</i>	<i>Лозя дка</i>	<i>Инд. терени дка</i>	<i>Овощ- ни градин и дка</i>	<i>Общо дка</i>
<i>Гурково</i>	229,346	104,249	55,984	610,847	723,502	30,621	12,269	1766,818
<i>Паничерево</i>	123,071	30,584	174,536	2029,594	10,377	-	-	2368,162
<i>Конаре</i>	585,988	355,248	222,94	551,215	70,772	157,303	8,301	1951,767
<i>Димовци</i>	954,971	801,254	193,33	2789,276	69,468	7,094	57,603	4872,996
<i>Лява река</i>	17,283	82,474	800,52	2309,823	-	-	-	3210,1
<i>линово</i>	82,631	437,612	5069,269	5067,563	4,631	-	3,630	10665,336
<i>Общо:</i>	1993,29	1811,421	6516,579	13358,318	878,75	195,018	81,803	24835,179

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЗЕМЛИЩЕТО НА ОБЩИНА ГУРКОВО ПО ВИД

ТЕРИТОРИИ

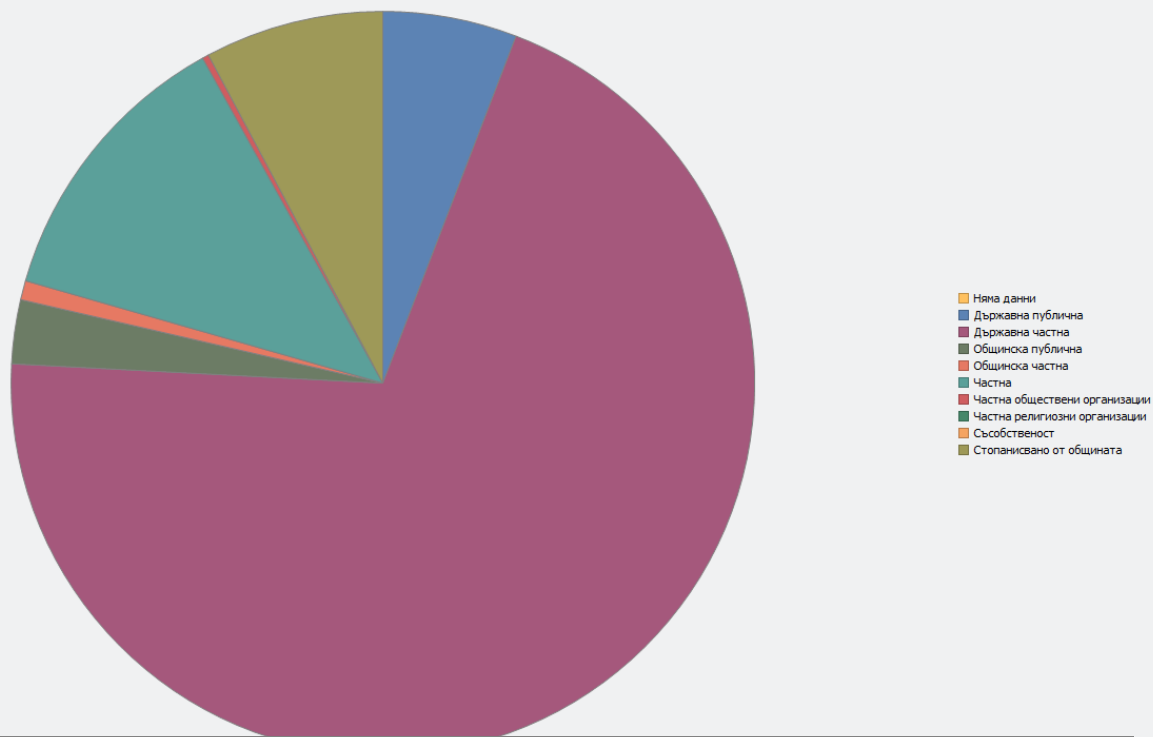

Вид територия	Площ	Процент от
Урбанизирана територия	388.94	1.31
Територия на транспорта	99.76	0.34
Земеделска територия	6786.91	22.86
Горска територия	21158.61	71.27
Територия, заета от води и водни обекти	1255.64	4.23
	29689.86359	100.00

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЗЕМЛИЩЕТО НА ОБЩИНА ГУРКОВО ПО ВИД СОБСТВЕНОСТ

Процент от 29689.9 ха

Площи

Вид собственост	Площ	Процент от
Няма данни	30.67	0.10
Държавна публична	1691.67	5.70
Държавна частна	20825.26	70.14
Общинска публична	775.82	2.61
Общинска частна	293.77	0.99
Частна	3696.89	12.45
Частна обществени организации	56.24	0.19
Частна религиозни организации	2.80	0.01
Съсобственост	36.86	0.12
Стопанисвано от общината	2279.90	7.68
	29689.86	100.00

5.5. Биологично разнообразие. Елементи на националната екологична мрежа.

5.5.1. Биогеографска характеристика на района.

По голямата част от община Гурково попада в Среднобългарския биогеографски район, подрайон на Тунджанската хълмиста низина и само най-високите части могат да бъдат отнесени към Планинския биогеографски район, Старопланински подрайон /Груев, Кузманов, 1994/. По „Биогеография на България” (Асенов, А., 2006) той е част от Тунджански биогеографски район.

Подрайонът се огражда на север от източната половина на Старопланинската верига, на запад - от източната граница на Горнотракийския подрайон, на юг - от Долномаришко-Долнотунджанския подрайон и Странджа, на изток - от Бургаската част на Черноморския район. Обхваща Тунджанската хълмиста низина с Казанлъшкото, Твърдишкото и Сливенското поле, основната част от Сакар, Карнобатското, Айтоското, Грудовското и Елховското поле. Почти цялата му територия заедно с части на Сакар и Бакаджиците, Манастирските, Светиилийските и останалите възвишения е превърната в обработваеми земи.

Климатът е преходноконтинентален с различия в отделни участъци. От север Старопланинската верига ограничава прииждането на студени въздушни маси, а от юг Родопите, Рила и Осогово спират топлите. Нахлуването на континентални въздушни маса става през Източна Стара планина и Черно море, което често е придружено със силни ветрове и слаби валежи, особено за районите на Сливен и Ямбол. Общо взето се създава климатичен тип с белези както на умереноконтинентален, така и на отчасти преходносредиземноморски.

Характерните горски съобщества са сравнително малко и са съставени от цер (*Quercus ceris*), благун (*Quercus frainetto*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*). Срещат се вторични съобщества от драка (*Paliurus spina-christi*), хрищел /Храстовиден смин/ (*Jasminum fruticans*) и други преходносредиземноморски видове. На места растат мезофитни гори от дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*), полски бряст (*Ulmus minor*), виргилиев дъб (*Quercus virgiliana*) и полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), както и халофитни формации /Тракийска горскорастителна област/, в които доминира изворникът (*Puccinellia convoluta*). Покрай Тунджа са се съхранили най-големите във вътрешността на страната гори от лонгозен тип, съставени главно от ясен, бряст, мекиш (*Acer tataricum*), тополи, върби и много увивни растения. В подрайона са разпространени средиземноморски растения, някои от които достигат Подбалкана (особено в Сливенско).

Ендемични растения на подрайона са блестящо лале (*Tulipa splendens*) и златисто лале (*Tulipa aureolina*).

Само в този подрайон у нас се срещат редките видове фонтанезиева урока (*Bupleurum fontanesii*) - Източно Средиземноморие, разпреренозъба детелина (*Trifolium squarrosum*)- Северно Средиземноморие) и късозъба детелина (*Trifolium squamosum*) - холомедитерански вид).

От южноевксинските видове са характерни навлезлите от към Черноморския басейн битински синчец (*Scilla bythynica*), форскалева какула (*Salvia forskahlei*), златно секирче (*Lathyrus*), кримско зарасличе (*Symphytum tauricum*), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*)... От азиатските форми можем да споменем ресничест гарвански лук (*Ornithogalum fimbriatum*), скрипка (*Smilax excelsa*), теснолистно клинавче (*Astragalus angustifolius*), паче гнездо (*Alkanna tinctori*), прангос (*Prangos ferulacea*), прав звездан (*Lotus strictus*), космат опопанакс (*Opopanax hispidus*), гмелинова гърмица (*Statice gmelinii*), теснолистно клинавче (*Astragalus angustifolius*), и др. Ендемитите в подрайона са представени от няколко вида, най - известни от които са блестящото (*Tulipa splendens*) и златисто лале (*Tulipa aureolina*), гръцка видрица (*Fritillaria graeca*), черноморска ведрица (*Fritillaria pontica*)

Фауната е богата на южни топлолюбиви видове. Безгръбначните са представени от множество субмедитерански и източносредиземноморски, както и предноазиатски видове. Субендемични видове от клас Chilopoda /стоножки/, срещащи се и в Странджа, са *Henia angelovi*, *Lithobius diampolisi*, *L. golemanskyi* и *L. oglednicus*.

Гръбначната фауна в подрайона се характеризира с голямо разнообразие на птици, свързани с водите, което се определя от основното речно течение – река Тунджа. Тук общата акватория, заета от водолубиви птици, е най-голямата във вътрешността на страната и може би най-богатата на видове. Общо в хабитатите, свързани с водното течение, са установени над 160 вида птици, а в тези с гористи и планински местности – над 170.

В река Тунджа се срещат много видове риби.

Земноводните и влечугите са представени сравнително добре, въпреки че в подрайона липсват установени места с високо херпетологично разнообразие. Могат да се срещнат гръцка дългокрака жаба (*Rana graeca*), ивичест смок (кощерица) (*Elaphe quatuorlineata*), смок мишкар *Elaphe (Zamenis) longissimus*, балкански гекон (*Mediodactylus kotschyi*), стенен гушер (*Podarcis muralis*), тънък стрелец (*Platyceps (Coluber) najadum*), обикновен (малък) тритон (*Triturus vulgaris*), горска дългокрака жаба (*Rana dalmatina*), дъждовник (*Salamandra salamandra*), зелен гушер (*Lacerta viridis*), голям стрелец (*Dolichophis (Coluber) caspius*), шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*),

шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Европейската блатна костенурка (*Emys orbicularis*), каспийската блатна костенурка (*Mauremys rivulata*) и др.

Характерни бозайници са сърна (*Capreolus capreolus*), благороден елен (*Cervus elaphus*), дива свиня (*Sus scrofa*), белка (*Martes foina*), златка (*Martes martes*), чакал (*Canis aureus*), лисица (*Vulpes vulpes*), дива котка (*Felis silvestris*), черен пор (*Mustela putorius*), язовец (*Meles meles*).

5.5.2. Растителен свят. Характеристика на състоянието.

Според една от класификациите за фитогеографско райониране на страната общината попада в *Горнотракийски фитогеографски район* на Средноевропейската фитогеографска област. Обхваща източната част на Задбалканските котловини, Средногорието, Горнотракийската низина, Средното тунджанско поречие и Източните Родопи.

. Според схемата на Шимпер, отчитаща геоморфологичните особености на терена, районът попада в долния /базален, топъл/ пояс, който обхваща равнините, хълмистите места, предпланинските склонове до 1000 м н.в. Тук най-разпространени са различните видове дъб.

Малката устройвана територия е с голямо растително разнообразие, поради факта, че тук отчетливо се разграничават три геоморфоложки района: Старопланински, Средногорски и Равнинен.

Старопланинския район има планински характер с подчертано вертикално разчленение /чувствителни разлики в надморските височини/. От централното било на Стара планина се спускат на юг големи, ясно изразени била. Равнинният район е ясно очертан от стръмните склонове на Стара планина на север от полегатите склонове на Сърнена Средна гора на юг.

Така описаните особености на релефа обуславят разпределението на топлината, светлината, количеството на валежите и влагата, видът и характерът на почвите, наличните биотопи...

Големият диапазон от надморски височини от 201 м н.в. до 1250 м н.в. определя наличието на два пояса и четири подпояса.

Подпоясът на крайречните и лонгозни гори по поречието на река Тунджа включва остатъци от бившите крайбрежни заливни гори. Срещат се в равнините и низините с преходно-континентален климат в Южна България. Според Мариус

Димитров, Александър Ташев (Червена книга на РБ, електронно издание, 2011) заема тесни ивици от поречието на по-големите реки и техните притоци.

В синтаксономично отношение върбово-тополовите галерии се отнасят към клас *Populetea albae*, разред *Populetalia albae* и съюзите *Populion albae* и *Salicion albae*.

Развиват се от 50 до 200 m н.в. върху богати алувиални (наносни) почви (*Fluvisols*). Характерни са периодични пролетни заливания с различна продължителност.

Основни едификатори са бялата (*Populus alba*), черната топола (*P. nigra*), бялата (*Salix alba*) и трошливата върба (*S. fragilis*). Срещат се също черна елша (*Alnus glutinosa*), по-рядко полски бряст (*Ulmus minor*), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), източен чинар (*Platanus orientalis*) и летен дъб (*Quercus robur*). Характерно е и присъствието на увивни растения – хмел (*Humulus lupulus*), повети (*Clematis vitalba*, *C. viticella*), бръшлян (*Hedera helix*), къпини (*Rubus* spp.), гръцки гърбач (*Periploca graeca*), обикновено чадърче (*Calystegia sepium*), горска лоза (*Vitis sylvestris*).

Местообитанието в повечето случаи е подложено на антропогенен натиск в резултат от създаване на високопродуктивни хибридни тополови култури. В случая в речната тераса масово са създадени култури от перспективните в стопанско отношение хибриди И-214 и Вернирубенс.

В тревно-храстовия етаж обликът се определя от голям брой подвижни видове и антропофити, като *Aegopodium podagraria*, *Aristolochia clematidis*, *Berula erecta*, *Bidens tripartita*, *Bromus sterilis*, *Chelidonium majus*, *Galium aparine*, *Heracleum ternatum*, *Parietaria erecta* (= *Parietaria officinalis*), *Solanum dulcamara*, *Urtica dioica* и др. Върбово-тополовите галерии в Южна България се отличават от крайречните върбово-тополови гори в Северна България по наличието на повече видове с южен произход като *Bryonia alba*, *Clematis flammula*, *C. viticella*, *Parietaria erecta*, *Periploca graeca*, *Platanus orientalis*, *Salix xanthicola*, *Tamarix tetrandra* и др.

Местообитанието Върбово-тополови галерии в Южна България не е съхранено в устройваната територия. Запазени са единични екземпляри или петна от бяла топола (*Populus alba*), бяла (*Salix alba*), трошлива върба (*Salix fragilis*), черна елша (*Alnus glutinosa*), полски бряст (*Ulmus minor*), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*),

В подпояса на *равнинно-хълмистите дъбови гори* преобладават чисти и смесени дъбови насаждения (0-600 m н.в.), а подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (600-800 m н.в.) включва като основните дървесни видове също дъбовете.

Според Росен Цонев, Георги Гогушев, Петър Желев (Червена книга на РБ, електронно издание, 2011) това е местообитание на ксеротермните и мезоксеротермни дъбови гори на хълмистите равнини, предпланините и ниските планини до около 800 (1000) m н.в. на Южна България – южните склонове на Стара планина и Средна гора, Тракийската низина и Тунджанската равнина ...

Тези съобщества са с разнообразен флористичен състав, най-често са смесени, но на повечето места доминира благуният (*Quercus frainetto*) или формира смесени съобщества с цера (*Quercus cerris*), а на по-голяма надморска височина и с горуна (*Quercus dalechampii*). Почвите върху които се развиват са най-често различни подтипове лесивирани (*Luvisols*), смолници (*Leptosols*), планосоли (*Planosols*), метаморфни (*Cambisols*) и на големи територии, особено в най-южните райони на страната, плитки (*Leptosols*) – рендзини, литосоли и ранкери.

Почвите са от бедни до сравнително богати, предимно сухи и с различна степен на ерозия. Изсушаването им се задълбочава през летните месеци. Скалната основа е предимно силикатна, но на места е и карбонатна.

Тракийските дъбови гори заемат склоновете с различно изложение и билата на възвишенията. С увеличаване на ерозията, на най-сухите и бедни места, те биват заменяни от фитоценози с доминиране на *Acer monspessulanum*, *Carpinus orientalis*, *Quercus pubescens*, а крайна степен на деградация представляват съобществата на *Bothriochloa ischaemum*(= *Dichanthium ischaemum*), *Chrysopogon gryllus*, *Juniperus oxycedrus*, *Paliurus spina-christi*.

Тракийските смесени термофилни дъбови гори са с добро осветление (склоп 0,6–0,7), което позволява участие на много дървесни, храстови и тревни видове. Дървесният етаж достига средно 8–12 m. В смесените ценози на цер и благун обикновено вторият вид е малко по-нисък. Благуният заема и по-сухи и топли места в сравнение с цера, който се появява в Старозагорско и в ксермезофитните ценози на дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*). В дървесния етаж участват още *Acer campestre*, *A. hyrcanum*, *A. monspessulanum*, *A. tataricum*, *Fraxinus ornus*, *Pistacia terebinthus*, *Quercus dalechampii*, *Q. pubescens*, *Q. virgiliana*. Поради влиянието на антропогенната и естествена ерозия на почвата в тези ценози много често участва келявият габър (*Carpinus orientalis*), който може да образува втори дървесен етаж с височина около 3–4 m. В храстовия етаж често се срещат *Colutea arborescens*, *Cornus sanguinea*, *Coronilla emerus* subsp. *emeroides*, *Cotinus coggygia*, *Crataegus monogyna*, *Juniperus oxycedrus*, *Lonicera etrusca*, *Paliurus spina-christi* и по-рядко, в най-южните райони – *Phillyrea latifolia*. В тревния етаж на

тракийските смесени гори се срещат основно видове, характерни за ксеротермните дъбови гори, като средиземноморските елементи се увеличават на юг. Този богат видов комплекс включва: *Aristella bromoides* (= *Stipa bromoides*), *Brachypodium pinnatum*, *B. sylvaticum*, *Buglossoides purpureocaerulea*, *Comandra elegans*, *Dactylis glomerata* subsp. *lobata*, *D. ictamnus albus*, *Festuca heterophylla*, *Geranium sanguineum*, *Helleborus odoratus*, *Lathyrus niger*, *Physospermum cornubiensis*, *Potentilla micrantha*, *Tanacetum corymbosum*, *Teucrium chamaedrys*, *Trifolium alpestre*, *Verbascum phoeniceum*.

Термофилните дъбови гори по ниските възвишения в Тракийската низина, Тунджанската равнина и по южните склонове на Средна гора (Старозагорско), които се развиват в условията на преходно-континентален климат, показват преходни характеристики между континенталните и преходно-средиземноморските термофилни дъбови гори.

Във флористичния им състав преобладават широко разпространени в ксеротермните дъбови гори видове и флористично са по-близки до представените в Северна България съобщества от този тип. Макар и рядко, но се срещат и някои средиземноморски елементи, които не могат да бъдат намерени в подобните фитоценози в Северна България. Такива са *Arum orientale*, *Clematis viticella*, *Digitalis ferruginea*, *Fritillaria pontica*, *Genista carinalis*, *Hypericum montbretii*, *Lonicera etrusca*, *Scilla autumnalis*.

Тракийските смесени термофилни дъбови гори са част от съюза *Quercion frainetto* и от голямата полиморфна асоциация *Quercetum frainetto-cerris* s. l., представена от различни географски синвиарианти в различните части на Балканския полуостров. В България те могат да бъдат отнесени към географския синтаксон *Quercetum frainetto-cerris thracicum*.

Тракийските термофилни дъбови гори се срещат обикновено в комплекси с другите ксеротермни дъбови гори – на косматия дъб (*Quercus pubescens*), на келявия габър (*Carpinus orientalis*), Съществуват и култури от култури от бял бор (*Pinus sylvestris*), черен бор (*Pinus nigra*), американски червен дъб (*Quercus rubra*)...

В най-високо разположеният среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (800-2200м н.в.) са създадени култури от бял бор (*Pinus sylvestris*), черен бор (*Pinus nigra*), Зелена дугласка (*Pseudotsuga menziesii* (Mirbel) Franco ssp. *menziesii*)

Част от билото на Сърнена Средна гора е покрито с вторично възникнали съобщества от горун (*Quercus dalechampii*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*), а

подножието заедно с хълмистите преходи към Горнотракийската низина, са заети със смесени гори от цер (*Quercus cerris*) и благун (*Quercus frainetto*).

В равнинната част в резултат на унищожаването на горите са развили в последствие преимуществено тревисти растителни съобщества. От тях най-широко са разпространени са тези с доминанти луковична ливадина (*Poa bulbosa*), белизма (*Dichanthieta ischaemi*), бял бозалък (*Dichanthium ischaemum*), валезийска власатка (*Festuca valesiaca*), ливадната власатка (*Festuceta pratensis*), трескот (*Cynodon dactylon*), садина (*Chrysopogon grillus*), обикновена полевица (*Agrostis capillaries*), свитолистния изворник (*Puccinellia convolutae*), картъл (*Nardus stricta*),

От типовете растителност в общината по-съществено присъствие имат няколко, които се характеризират със специфичен набор от съобщества, със свой особен облик, екологична природа, биологичен потенциал и функционална роля. Разпространението на тези типове е свързано с обособени територии с различни размери, различаващи се съществено по комплекса природни условия.

Към типа „Водна растителност” се отнасят съобществата с доминиране на висши водни растения, които се развиват във водна или силно увлажнена среда – езера (язовири), блата, реки, влажни зони и др.. От формациите ѝ, на територията на общината най-голямо присъствие има тази на тръстиката (*Phragmiteta australis*).

На територията на общината са установени 4 природни местообитания, включени в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС и Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие:

- „Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*)” (9150),
- „Дъбово-габърони гори от типа *Galio-Carpinetum*” (9170),
- „*Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове” (9180*),
- „Балкано-панонски церово-горунови гори” (91M0).

Всички цитирани природни местообитания са описани подробно в приложения Доклад за степента на въздействие върху защитените зони.

Част от билото на Сърнена Средна гора е покрито с вторично възникнали съобщества от горун (*Quercus dalechampii*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*), а подножието заедно с хълмистите преходи към Горнотракийската низина, са заети със смесени гори от цер (*Quercus cerris*) и благун (*Quercus frainetto*).

Държавният горски фонд в общината се стопанисва от ТП «Държавно горско стопанство Гурково» с обща площ от 23 262,30 ха на територията на общините Гурково и Николево. Средногодишното ползване на дървесина е 45 521 м³ стоящата маса.

За озеленяване и ландшафтно оформление в общината се използват източен чинар (*Platanus orientalis*), брекина (*Sorbus torminalis*), едроцветна магнолия (*Magnolia grandiflora*), албиция (*Albizia Julibrissin*), див рожков (*Cercis siliquastrum*), гледичия (*Gleditschia triacanthos*), конски кестен (*Aesculus hippocastanum*), миризлива върба (*Elaeagnus angustifolia*), реликтовите видове гинко (*Ginkgo biloba*), тис (*Taxus baccata*), черен глог (*Crataegus pentagyna*).

Заблатявания и обраствания с папур (род *Typha*) и тръстика (*Phragmites australis*) съществуват около язовир Жребчево, река Тунджа и притоците ѝ. За застоялите плитки води е характерна водната леща (*Lemna minor*). Инвазивен хидробионт е канадска водна чума (*Elodea canadensis*), а вероятни *Elodea nuttallii* и *Azola filiculoides*.

Подробни данни и анализ за фитопланктона в язовир Жребчево са представени в Приложение 2 - Доклад: “Проучване на видовото разнообразие и относителна численост (биомаса) на фитопланктонни организми” към Плана за управление на защитена зона „Язовир Жребчево”.

За откритите по-влажни пространства са характерни ливадна тимотейка (*Phleum pretense*), кощрява (*Setaria glauca*), слез (*Malva sylvestris*), широколист жиловляк (*Plantago major*), червена куча лобода (*Chenopodium rubrum*), теснолист жиловляк (*Plantago lanceolata*), змийско мляко (*Chelidonium majus*), пелин (*Artemisia abrotanum*), див коноп (*Canabis roderalis*)

Около обработваемите площи и в запустели урбанизирани терени се срещат много рудерални видове – див овес (*Avena fatua*), полски синап (*Sinapis arvensis*), великденче (*Veronica officinalis*), кокоше просо (*Echinochloa crus-galli*), паламида (*Cirsium arvense*), полска повитица (*Convolvulus arvensis*), разклонена боянка (*Erysimum diffusum*), дългоосилеста овсига (*Bromus sterilis*), луковична ливадина (*Poa bulbosa*), троскот (*Cynodon dacylon*), овчарска торбичка (*Capsella burs-pastoris*), лечебна комунига (*Mellilotus officinalis*), полска детелина (*Trifolium arvense*), паламида (*Cirsium arvense*), къдрава пластица (*Deschampsia flexuosa*), обикновената полевица (*Agrostis capillaris*) и др.

По флористичния подход за класификация на растителността, съобществата от едногодишни растения и плевелните съобщества в агрофитоценозите се отнасят към клас *Stellarieta mediae* R.Tx. et al. ex von Rochow, 1951. По физиономичния подход за

класификация на растителността, агрофитоценозите се отнасят към клас формации Theroherbosa.

Части от някои широко разпространени и пластични растителните видове се използват като лечебни и са включени в Закона за лечебните растения – коприва (*Urtica dioica*), синя жлъчка (*Cichorium inthybus*), мащерка (*Thymus sp.*), жълт кантарион (*Hypericum perforatum*), медицинска комунига (*Melilothus officinalis*), срамливче (*Orlaja grandiflora*), бял равнец (*Achillea millefolium*), лайка (*Chamomilla recutita*), бял оман (*Inula helenium*), белезникав очеболец (*Potentilla neglecta*), сребрист очеболец (*Potentilla argentea*), бръшлян (*Hedera helix*)...

Налице са стопански значими популации на редки и ценни ресурсни видове - лудо биле (*Atropa belladonna*), лечебна иглика (*Primula veris*), левурда /мечи лук/ (*Allium ursinum*), включени в Приложение №4 на Закона за биологичното разнообразие.

5.5.3. Гъби.

Общинската територия се отличава както с богат видово разнообразие, така и с обилие на различни видове гъби, в т.ч. и на стопански ценни ресурсни като обикновена манатарка (*Boletus edulis*), бронзовата манатарка (*Boletus aereus*), булка (*Amanita caesarea*), рижица (*Lactarius deliciosus*) и други в горския пояс.

Характерна за пасища и ливади при подходяща влажност и достатъчно висока температура е челядинка (*Marasmius oreades*).

Със значение за местното население са ресурсите от сърнела (*Macrolepiota procera*), кладница (*Pleurotus ostreatus*), кафява горска печурка (*Agaricus silvaticus*), полска печурка ([Agaricus campestris](#)), майска гъба (*Calocybe gambosa*), [обикновена масловка \(Suillus luteus\)](#)...

Срещат се още обикновена пънчушка (*Armillariella mellea*), сива копринка (*Coprinus atramentarius*), пъпчива пърхутка (*Lycoperdon perlatum*), керино ухо (*Sarcoscypha coccinea*), [кравешка масловка \(Suillus bovinus\)](#), [обикновена брезовка \(Leccinum scabrum\)](#), зелена мухоморка (*Amanita phalloides*), червена мухоморка (*Amanita muscaria*), бяла мухоморка (*Amanita virosa*), пантерка (*Amanita pantherina*), обикновена киселка (*Paxillus involutus*), [овчи нос \(Gomphidius glutinosus\)](#), [сив овчи нос \(Gomphidius glutinosus\)](#), [бакърен овчи нос \(Chroogomphus rutilus\)](#), [овча прахан \(Albatrellus ovinus\)](#), [кози крак \(Albatrellus pes-caprae\)](#), [прахан \(Fomes fomentarius\)](#), пърхотка (*Calvatia utriformis*), гигантска пърхотка (*Calvatia gigantea*), лютив млечница (*Lactarius piperatus*) и др.

5.5.4. Животински свят. Характеристика на състоянието.

Зооценозите в общината са свързани с характера на местообитанията и спецификата на биогеографския подрайон. Те са доста разнообразни поради изразения до някъде екотонен ефект и разнообразието на терени.

Водната безгръбначна фауна е богата, но слабо проучена. Подробни данни и анализ за зоопланктона в язовир „Жребчево” са представени в Приложение 3 - Доклад: “Проучване на видовото разнообразие и относителна численост (биомаса) на зоопланктона” към Плана за управление на защитена зона „Язовир Жребчево”. включва 43 зоопланктонни таксона на ниво род, вид и подвид. Броят им по групи е: *Rotifera* - 26 , *Cladocera* - 13, *Copepoda* - 4. Освен тях бяха установени и зоопланктонните компоненти: ларвни форми на *Copepoda* и *Mollusca* – *Veliger larvae*. Хидрологичните и хидрохимичните параметри имат стойности близки до оптималните за развитието на зоопланктонните съобщества. Превес имат ротиферите. Най-често срещани видове са: *Asplanchna priodonta*, *K. quadrata*; *Brachionus spp.* и *Polyarthra spp.* характерни са и, *Daphnia cucullata*, *Diaphanosoma lacustris* и *Bosmina spp.* от *Cladocera*.

В опасната/вточната част на язовира се наблюдава по-богато представяне на реобионтни видове (ручейници, едnodневки) в макрозообентоса, което се обяснява с екотонни ефекти на границата на трансформацията на лотичната (течащата, речната) екосистема в лентична (езерна, стояща) екосистема

Сухоzemната безгръбначна фауна на общинската територия е слабо проучена. Срещат се черупчести амеби (гр. Testacea), кръгли червеи от кл. Nematoda, прешленести червеи от сем. Lumbricidae, равнокраки ракообразни от разр. Izopoda, многоножки от разр. Diplopoda, първичнобезкрили насекоми от разр. Collembola, твърдикрили насекоми от семейство Carabidae, паякообразни от разреди Arachnida и Opiliones, пеперуди (Lepidoptera), много двукрили (Diptera)... От клас *Insecta* се срещат водни кончета (разред *Odonata*), едnodневки (разред *Ephemeroptera*), дървеници (разред *Hemiptera*), богомолки (разред *Manthodea*), скакалци (разред *Orthoptera*), пчели и оси (разред *Hymenoptera*). По-богато представени са разредите *Coleoptera* (майски бръмбар, торни бръмбари, златки, калинки и др), *Lepidoptera* (пеперуди) и *Diptera* (мухи).

Ихтиофауната е свързана основно с река Тунджа и нейните притоци, разположена в Егейската водосборна област. Според Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие в България - докладът “Сладководните риби в България” /Карпеткова и кол., 1993/, проучванията върху ихтиофауната на този район са правени в 2 направления – морфологични особености и таксономичен статус на отделните видове и заедно с това фаунистични обзори общо за Егейския басейн. Според

тези данни ихтиофауната на Егейския басейн включва 50 вида и подвида. Най-богато във видово отношение е сем. *Cyprinidae* – 24 вида, следван от *Cobitidae* - 6 вида, *Salmonidae* - 3 вида. Останалите семейства, които са установени тук, са представени с по един вид.

Тази водосборна област се отличава с най-много ендемични видове и подвидове (7): *Vimba melanops*, *Cobitis peshevi*, *Rutilus rutilus mariza*, *Barbus cyclolepis cyclolepis*, *Chondrostoma nasus vardarenses*, *Sabanejwia aurata balcanica* и *Noemacheilus angorae bureshi*... С висока численост в малките водоеми е гамбузията (*Gambusia affinis holbrooki*), а напоследък масово се разпространиха слънчевката (*Lepomis gibbosus*) и псевдоразбората. С по-ограничено разпространение са триигла бодливка (*Gasterosteus aculeatus*), главоч (*Cottus gobio*), бяла риба (*Stizostedion lucioperca*)... Към тази категория могат да бъдат отнесени *Coregonus lavaretus* и видовете от семействата *Catostomidae* и *Ictaluridae*, които са в процес на аклиматизация.

През 1929 г. Ковачев посочва 16 вида риби, характерни за река Тунджа, а в своя преглед на сладководните риби в България проф. Морав (1931) изброява 24 вида риби, обитаващи река Тунджа.

В Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие Кисъв и колектив (1994) изчисляват, че в реките от Егейския водосбор стопански ценните видове риби заемат 49% от числеността и 80% от биомасата на всички видове риби в този водосбор. Авторите считат, че средната численост и средната биомаса на най-масово разпространение видове риби в Егейския водосбор маришката мряна и речния кефал, са: маришка мряна – численост 3280 бр./ha, биомаса 67kg/ha и речен кефал – численост 1780 бр./ha, биомаса 51 kg/ha.

Проучването на рибните запаси на язовир Жребчево при подготовката на Плана за управление на едноименната защитена зона показва, ихтиофауната му е представена от 30 вида от 8 семейства:

- ❖ Семейство Пъстървови (*Salmonidae*) - американска или дъгова пъстърва (*Oncorhynchus mykiss*), балканска пъстърва (*Salmo trutta fario*), сивен (*Salvelinus fontinalis*);

- ❖ Семейство Щукови (*Esocidae*) - щука (*Esox lucius*);

- ❖ Семейство Шаранови (*Cyprinidae*) – бабушка (*Leuciscus rutilus*), лин (*Tinca tinca*), уклея (*Alburnus alburnus*), распер (*Aspius aspius*), скобар (*Chondrostoma nasus*), горчивка (*Rodeus amarus*), псевдоразбора (*Pseudorasbora parva*), сребрилата каракуда (*Carassius gibelio*), скобар (*Chondrostoma nasus*), речен кефал (*Leuciscus cephalus*), платика (*Abgamis brama*), малък речен кефал (*Squalius borysthenicus*), бяла мряна (*Barbus*

barbus), черна мряна (*Barbus petenyi*), маришки морунаш (*Vimba melanops*), шаран (*Cyprinus carpio*), червеноперка (*Scardinius erythrophthalmus*), бял толстолоб (*Hypophthalmichthys molitrix*), амур (*Ctenopharyngodon idella*), кротушка (*Gobio gobio*);

- ❖ Семейство Виюнови (*Cobitidae*) – обикновен щипок (*Cobitis taenia*);
- ❖ Семейство Костурови (*Percidae*) - бяла риба (*Stizostedion lucioperca*), речен костур (*Perca fluviatilis*) и бибан (*Gymnocephalus cernuus*);
- ❖ Семейство Сомови (*Siluridae*) – европейски сом (*Silurus glanis*);
- ❖ Семейство Гамбузиеве (*Poeciliidae*) - гамбузия (*Gambusia holbrooki*),
- ❖ Семейство Слънчеви риби (*Centrarchidae*) - слънчева рибка (*Lepomis gibbosus*).

В резултат на проучванията е установено че, доминиращ вид в плитките участъци на язовира е бабушката (*Rutilus rutilus*), а суб-доминантът е морунашът (*Vimba melanops*).

Индексът на обилие при доминиращите видове е :

- Бабушка - 3.75 екз./м²/h
- Морунаш - 1.18 екз./м²/h
- Уклей - 0.87 екз./м²/h
- Костур - 0.44 екз./м²/h .

Данните за индекса на обилие показват сравнително добри запаси в яз. Жребчево на доминиращите видове риби. При добри други условия на средата (фактор безпокойство, подходящи места за престой на различните видове по време на прелет, зимуване или гнездене) популациите на тези видове риби би трябвало да поддържат добра численост.

Гамбузията (*Gambusia holbrooki*) и слънчевата рибка *Lepomis gibbosus*) са инвазивни и поддържат добри самовъзпроизвеждащи се популации, а 6 вида са интродуценти. Част от тях (толстолоб, амур) не се размножават и при прекъсване на зарибяването с тях, биха изчезнали.

Stefanov (2007) посочва два вида за ендемити на Егейския басейн – вардарски скобар (*Chondrostoma vardarense*) и маришки морунаш (*Vimba melanops*), три вида като ендемити на Балканския полуостров струмски щипок (*Cobitis strumicae*), балкански щипок (*Sabanejewia balcanica*) и речна пъстърва (*Salmo macedonicus*).

От ихтиофауната на р. Тунджа Kottelat and Frayhof (2007) като ендемити на Балканския полуостров посочват същите два вида – струмския щипок (*Cobitis strumicae*) и балканския щипок (*Sabanejewia balcanica*). Авторите считат, че ендемитите на

Егейския водосбор в р. Тунджа са пет - егейска кротушка (*Gobio bulgaricus*), вардарски скобар (*Chondrostoma vardarense*), малък речен кефал (*Petroleuciscus boristhenicus*), егейски кефал (*Squalius orpheus*) и маришки морунаш (*Vimba melanops*). Според Kottelat and Frayhof (2007) маришка мряна (*Barbus cyclolepis*) е ендемит на водосбора на река Марица (в т. ч. и на нейния приток р. Тунджа).

Риби, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС са горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*); обикновен щипок (*Cobitis taenia*), балкански щипок (*Cobitis aurata*) и распер (*Aspius aspius*).

В Приложение №2 на ЗБР са включени речна змиорка (*Anquilla anquilla*), распер (*Aspius aspius*), маришка мряна (*Barbus cyclolepis*), малък речен кефал (*Squalius borysthenicus*), горчивка (*Rodeus amarus*), струмски щипок (*Cobitis strumicae*), балкански щипок (*Sabanejewia balcanica*) и мраморно попче (*Proterorhinus marmoratus*).

Шаранът (*Cyprinus carpio*) /див/ фигурира в Световна червена книга на IUCN и Червената книга на Република България.

Херпетофауната в района е сравнително богата. Съставът и природозащитният статус на установените или вероятни видове представяме в следната таблица:

СЕМЕЙСТВО	ВИД	INDEX LATINUS	ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУС
КЛАС ЗЕМНОВОДНИ (AMPHIBIA)			
Саламандрови <i>Salamandridae</i>	дъждовник	<i>Salamandra salamandra</i>	ЗБР – Приложение 3 Бернска к-я – Пр. III; IUCN-Червен списък-LC
	балкански (южен) гребенест тритон	<i>Triturus karelinii</i>	ЗБР – Приложение 2 и 3 Бернска к-я – Пр. № II IUCN – Червен лист Директ. 92/43ЕЕС- Пр.IV

(<i>Emydidae</i>)	обикновена блатна костенурка		IUCN– Червен лист- NT
Сухоzemни костенурки (<i>Testudinidae</i>)	шипобедрена костенурка	<i>Testudo graeca</i>	Приложение 2 на ЗБР Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43 ЕЕС – Пр. II/IV Червена книга на РБ CITES
	шипоопашата костенурка	<i>Testudo hermanni</i>	Приложение 2 на ЗБР Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43/ЕЕС – Пр. II / IV Червена книга на РБ CITES
Сцинкови гущери (<i>Scincidae</i>)	късокрак гущер	<i>Ablepharus kitaibelii</i>	ЗБР-Приложение 3 Бернска к-я – Пр. II Д-ва 92/43 на СЕ–Пр. IV IUCN – Червен лист-LC
Слепоци (<i>Anguidae</i>)	слепок (крехар)	<i>Anguis fragilis</i> / <i>colchica</i>	ЗБР-Приложение 3 Бернска к-я – Пр. III
Гущери (<i>Lacertidae</i>)	зелен гущер	<i>Lacerta viridis</i>	ЗБР-Приложение 3 Бернска к-я – Пр. 2 Д-ва 92/43 на СЕ – Пр. IV IUCN – Червен лист-LC
	стенен гущер	<i>Podarcis muralis</i>	ЗБР-Приложение 3 Бернска к-я – Пр. № 2 Д-ва 92/43 на СЕ – Пр. IV IUCN – Червен лист-LC
	ивичестгущер	<i>Lacerta trilineata</i>	ЗБР-Приложение № 3 Бернска к-я – Пр. № 2 Д-ва 92/43 на СЕ – Пр. IV IUCN– Червен лист-LC

	кримски гущер	<i>Podarcis taurica</i>	Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43 на СЕ – Пр. IV
Смокообразни (<i>Colubridae</i>)	голям стрелец	<i>Dolichophis caspius</i>	Д-ва 92/43 на СЕ – Пр. IV Приложение 3 на ЗБР
	смок мишкар	<i>Zamenis longissimus</i>	Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43 на СЕ – Пр. IV
	пъстър смок	<i>Elaphe sauromates</i>	Приложение 2 и 3 на ЗБР Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43 на СЕ – Пр. IV Червена книга на РБ
	сива водна змия	<i>Natrix tessellata</i>	Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43 на СЕ – Пр. IV
	жълтоуха водна змия	<i>Natrix natrix</i>	Бернска к-я – Пр. № III
Отровници (<i>Viperidae</i>)	пепелянка	<i>Vipera ammodytes</i>	Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43 на СЕ – Пр. IV
	усойница	<i>Vipera berus</i>	Бернска к-я – Пр. № III

Представените в таблицата данни сочат присъствието или вероятното присъствие на 11 вида земноводни от 6 семейства и 16 вида влечуги от 7 семейства с не валък природозащитен статус:

В Приложение 2 на ЗБР са включени 9 вида;

В Приложение 3 на ЗБР - 13 вида;

В Приложение 4 на ЗБР - един вид;

В Приложение II на Бернската конвенция - 15 вида;

В Приложение III на Бернската конвенция - 7 вида;

В Приложение II на Директива 92/43 на СЕ - 5 вида;

В Приложение III на Директива 92/43 на СЕ – един вид;

В Приложение IV на Директива 92/43 на СЕ – 20 вида;

В Приложение V на Директива 92/43 на СЕ – един вид;

В Червен лист на IUCN - 9 вида;

В Червена книга на Република България – 3 вида

Двата вида сухоземни костенурки са включени в конвенцията за забрана на търговията с редки и застрашени видове животни (CITES).

Птиците са най-добре представеният като разнообразие и обилие на видовете клас гръбначни животни в района поради разнообразните условия и наличието на екотонен ефект. Поради големия им брой ще представим установените и вероятни видове с обобщен природозащитен статус.

Най-общо в орнитокомплексът, свързан с общинската територия, можем да обособим 4 основни групи:

- ✓ предимно горски видове, обитаващи дървесната и храстова растителност, заела склоновете на Стара планина и петната от широколистни насаждения в равнинната част

- ✓ свързани с язовир Жребчево, реките Тунджа, Радова и Лазова и трите микроязовира водолюбивви видове;

- ✓ синантропни видове;

- ✓ видове, обитаващи предимно открити пространства, пасищата и обработваемите земи.

Видов състав и консервационна значимост на установените или вероятни видове птици в община Гурково:

Вид	Приложение №				ЧК на РБ	Red list IUCN
	ЗБР	Бернска к-я	Бонска к-я	Дир. 79/40 9/ЕЕС		
Разред Гмуркачоподобни (<i>Gaviiformes</i>)						
черногуш гмуркач (<i>Gavia arctica</i>)	3	II	II	I		
Разред <u>Гмурецоподобни</u> (<i>Podicipediformes</i>)						
малък гмурец (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)	3	II				

голям гмурец (<i>Podiceps cristatus</i>)	3	II				
червеноврат гмурец (<i>Podiceps auritus</i>)	3	II	II	I		
черноврат гмурец (<i>Podiceps nigricollis</i>)	2 и 3	II			+	
Разред Пеликаноподобни (<i>Pelecaniformes</i>)						
малък кormоран (<i>Phalacrocorax pygmaeus</i>)	3	II	II	I	+	+
голям кormоран (<i>Phalacrocorax carbo</i>),		III				
Разред Щъркелоподобни (<i>Ciconiiformes</i>)						
голям воден бик (<i>Botaurus stellaris</i>),	2 и 3	II	II	I	+	
голяма бяла чапла (<i>Egretta alba</i>)	2 и 3	II	II	I	+	
сива чапла (<i>Ardea cinerea</i>)	3	III			+	
малка бяла чапла (<i>Egretta garzetta</i>)	2 и 3	II		I	+	
бял щъркел (<i>Ciconia ciconia</i>)	2 и 3	II	II	I	+	
черен щъркел (<i>Ciconia nigra</i>)	2 и 3	II	II	I	+	
Разред Гъскоподобни (<i>Anseriformes</i>)						
поен лебед (<i>Cygnus cygnus</i>)	2 и 3	II	II	I	+	
ням лебед (<i>Cygnus olor</i>),	2 и 3	III	II	II	+	
червеногуша гъска (<i>Branta ruficollis</i>)	2 и 3	II	I и II	II	+	+
голяма белочела гъска (<i>Anser albifrons</i>)	4	II	III	II		
сива гъска (<i>Anser anser</i>)	2	II	III	II	+	
бял ангъч (<i>Tadorna tadorna</i>)	3	II	II	I	+	
фиш (<i>Anas penelope</i>)	4					
среден нирец (<i>Mergus serrator</i>)	3	II	II	II		
зимно бърне (<i>Anas crecca</i>)	4	II	III	I		
зеленоглава патица (<i>Anas platyrhynchos</i>),	4	II	III	II		
шилоопашата патица (<i>Anas acuta</i>)	4	II	III	IV		
малък нирец (<i>Mergus albellus</i>)	2 и 3	II	II	II		

кафявоглава потапница (<i>Aythya ferina</i>)	3	III	II	II	+	
качулата потапница (<i>Aythya fuligula</i>)	4	III	II	IV		
звънарка (<i>Bucephala clangula</i>)	3	II	III	IV		
белоока потапница (<i>Aythya nyroca</i>)	3	III	I	I	+	
Разред Соколоподобни (<i>Falconiformes</i>)						
черна каня (<i>Milvus migrans</i>),	3	II	II	I	+	
морски орел (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	2 и 3	II	II	I	+	+
белоопашат мишелов (<i>Buteo rufinus</i>)	2 и 3	II	II	I	+	+
тръстиков блатар (<i>Circus aeruginosus</i>)	2 и 3	II	II	I	+	+
полски блатар (<i>Circus cyaneus</i>)	2 и 3	II	II	I	+	+
вечерна ветрушка (<i>Falco vespertinus</i>)	3	II	II	II	+	+
голям ястреб (<i>Accipiter gentilis</i>)	3	II	II	II	+	
малък ястреб (<i>Accipiter nisus</i>)	3	II	II	II	+	
осояд (<i>Pernis apivorus</i>)	2 и 3	II	II	I	+	
обикновен мишелов (<i>Buteo buteo</i>)	3	II				
сокол орко (<i>Falco subbuteo</i>)	2 и 3	II	II	I	+	
Разред Жеравоподобни (<i>Gruiformes</i>)						
воден дърдавец (<i>Rallus aquaticus</i>)	3	III	II	II		
лиска (<i>Fulica atra</i>)		III		II		
зеленоножка (<i>Gallinula chloropus</i>)	3	III		II		
Разред Дъждосвирцоподобни (<i>Charadriiformes</i>)						
речен дъждосвирец (<i>Charadrius dubius</i>)	2	II	II			
обикновена калугерица (<i>Vanellus vanellus</i>)	3	III	II	II		
трипръст брегобегач (<i>Calidris alba</i>)	3	III	II	II		
голям горски водобегач (<i>Tringa ochropus</i>)	3	III	II	II		

гол. червеноног водобегач (<i>Tringa erythropus</i>)	3	III	II	II		
речна чайка (<i>Larus ridibundus</i>),	3	III		II	+	
чайка буревестница (<i>Larus canus</i>)	3	III		II		
сребриста чайка (<i>Larus argentatus</i>),		III		II		
жълтокрака чайка (<i>Larus cachinnans</i>).		III		II		
белобуза рибарка (<i>Chlidonias hybridus</i>)	2 и 3	II		I	+	
Разред <u>Кокшоподобни</u> (<i>Galliformes</i>)						
яребица (<i>Perdix perdix</i>)	4	III		II		
пъдпъдък (<i>Coturnix coturnix</i>)	4	III	II	II		
колхидски фазан (<i>Phasianus colchicus</i>)	4	III				
Разред <u>Гълъбоподобни</u> (<i>Columbiformes</i>)						
гълъб хралупар (<i>Columba oenas</i>)	3	III		II	+	
скален гълъб <i>Columba palumbus</i>	3	III		II	+	
гугутка (<i>Streptopelia decaocto</i>)	4			II		
гургулица (<i>Streptopelia turtur</i>)	4	III		II		
Разред Кукувицоподобни (<i>Cuculiformes</i>)						
обикновена кукувица (<i>Cuculus canorus</i>)	3	III		II		
Разред <u>Совоподобни</u> (<i>Strigiformes</i>)						
забулена сова (<i>Tito alba</i>)	2 и 3	II			+	
чухал (<i>Otus scops</i>)	3	II				
кукумявка (<i>Athene noctua</i>)	3	II				
горска ушата сова (<i>Asio otus</i>)	3	II				
Разред Бързолетоподобни (<i>Apodiformes</i>)						
черен бързолет (<i>Apus apus</i>)	3	III				
Разред <u>Синявицоподобни</u> (<i>Coraciiformes</i>)						
земеродно рибарче (<i>Alcedo atthis</i>)	2 и 3	II	II	I		
пчелояд (<i>Merops apiaster</i>)	3	II	II	II		

синявица (<i>Coracias garrulus</i>)	2 и 3	II	II	I	+	+
папуняк (<i>Upupa epops</i>)	3	II	II	II		
Разред Кълвачоподобни (<i>Piciformes</i>)						
сив кълвач (<i>Picus canus</i>)	2 и 3	II		I	+	
зелен кълвач (<i>Picus viridis</i>)	2 и 3	II		I	+	
голям пъстър кълвач (<i>Dendrocopus major</i>)	3	II				
сирийски кълвач (<i>Dendrocopus syriacus</i>)	2 и 3	II		I		
среден пъстър кълвач (<i>Dendrocopus medius</i>)	2 и 3	II		I		
малък пъстър кълвач (<i>Dendrocopus minor</i>)	3	II		I	+	
Разред Врабчоподобни (<i>Passeriformes</i>)						
качулата чучулига (<i>Galerida cristata</i>)	3	III				
горска чучулига (<i>Lullula arborea</i>)	2 и 3	III		I		
селска лястовица (<i>Hirundo rustica</i>)	3	II				
червенокръста лястовица (<i>Hirundo daurica</i>)	3	II				
градска лястовица (<i>Delichon urbica</i>)	3	II				
горска бърбрица (<i>Anthus trivialis</i>)	3	II				
ливадна бърбрица (<i>Anthus pratensis</i>)	3	II				
жълта стърчиопашка (<i>Motacilla flava</i>)	3	II				
планинска стърчиопашка (<i>Motacilla cinerea</i>)	3	II				
бяла стърчиопашка (<i>Motacilla alba</i>)	3	II				
воден кос (<i>Cinclus cinclus</i>)	3	II				
орехче (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	3	II				
червеногръдка (<i>Erithacus rubecula</i>)	3	II	II			

южен славей (<i>Luscinia megarhynchos</i>)	3	II	II			
кос (<i>Turdus merula</i>)	3	III	II	II		
поен дрозд (<i>Turdus philomelos</i>)	3	III	II	II		
имелов дрозд (<i>Turdus viscivorus</i>)	3	III	II	II		
малък маслинов присмехулик (<i>Hippolais pallida</i>)	3	II	II			
червоглаво кралче (<i>Regulus ignicapillus</i>)	3	II	II			
малко белогушо коприварче (<i>Sylvia curruca</i>)	3	II	II			
голямо белогушо коприварче (<i>Sylvia communis</i>)	3	II	II			
градинско коприварче (<i>Sylvia borin</i>)	3	II	II			
голямо черноглаво коприварче (<i>Sylvia atricapilla</i>)	3	II	II			
буков певец (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	3	II	II			
сива мухоловка (<i>Muscicapa striata</i>)	3	II	II			
червогуша мухоловка (<i>Ficedula parva</i>)	2 и 3	II	II	I	+	
лъскавоглав синигер (<i>Parus palustris</i>)	3	II				
жалобен синигер (<i>Parus lugubris</i>)	3	II				
матовоглав синигер (<i>Parus montanus</i>)	3	II				
качулат синигер (<i>Parus cristatus</i>)	3	II				
черен синигер (<i>Parus ater</i>)	3	II				
син синигер (<i>Parus caeruleus</i>)	3	II				
голям синигер (<i>Parus maior</i>)	3	II				
горска зидарка (<i>Sitta europaea</i>)	3	II				
авлига (<i>Oriolus oriolus</i>)	3	II				
червеногърба сврачка (<i>Lanius collurio</i>)	3	II		I		

черночела сврачка (<i>Lanius minor</i>)	3	II		I		
сойка (<i>Garrulus glandarius</i>)				II		
сврака (<i>Pica pica</i>)	4			II		
чавка ((<i>Corvus monedula</i>)	4			II		
сива врана(<i>Corvus corone cornix</i>)	4			II		
посевна врана (<i>Corvus frugilegus</i>)	4			II		
сива врана (<i>Corvus corone</i>)	4			II		
обикновен скорец (<i>Sturnus vulgaris</i>)	4			II		
домашно врабче(<i>Passer domesticus</i>)						
полско врабче (<i>Passer montanus</i>)	3	III				
обикновена чинка(<i>Fringilla coelebs</i>)	3	III				
диво канарче(<i>Serinus serinus</i>)	3	II				
зеленика(<i>Carduelis chloris</i>)	3	II				
щиглец(<i>Carduelis carduelis</i>)	3	II				
елшова скатия(<i>Carduelis spinus</i>)	3	II				
обикновено конопарче(<i>Carduelis cannabina</i>)	3	II				
черешарка(<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)	3	II				
жълта овесарка (<i>Emberiza citrinella</i>)	3	II				
зеленогуша овесарка (<i>Emberiza cirulus</i>)	3	II				
сивоглава овесарка (<i>Emberiza cia</i>)	3	II				
сива овесарка (<i>Miliaria calandra</i>)	3	II				

Представените в таблицата данни сочат присъствието или вероятното присъствие на 133 вида птици от 16 разряда с не малък природозащитен статус:

В Приложение 2 на ЗБР са включени 26 вида;

В Приложение 3 на ЗБР - 103 вида;

В Приложение 4 на ЗБР – 17 вида;

В Приложение II на Бернската конвенция - 90 вида;

В Приложение III на Бернската конвенция - 31 вида;

В Приложение I на Бонската конвенция - 2 вида;
В Приложение II на Бонската конвенция - 48 вида;
В Приложение I на Директива 79/409 на СЕ - 31 вида;
В Приложение II на Директива 79/409/на СЕ – 41 вида;
В В Приложение IV на Директива 79/409/на СЕ – 3 вида;
В Червен лист на IUCN - 8 вида;
В Червена книга на Република България – 35 вида

В Конвенцията за международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES) са включени червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), морски орел (*Haliaeetus albicilla*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), сокол орко (*Falco subbuteo*), гургулица (*Streptopelia turtur*), забулена сова (*Tito alba*) и др.

Ловни видове птици са ловни фазани (*Phasianus sp.*), яребица (*Perdix perdix*), пъдпъдък (*Coturnix coturnix*), гургулица (*Streptopelia turtur*), гугутка (*Streptopelia decaocto*), голяма белочела гъска (*Anas albifrons*), [зеленоглава патица \(*Anas platyrhynchos*\)](#) – вкл. полудива, зимно бърне (*Anas crecca*), фиш (*Anas penelope*), шилоопашата патица (*Anas acuta*), качулата потапница (*Aythya fuligula*), шилоопашата патица (*Anas acuta*), лиска (*Fulica atra*), скорец (*Sturnus vulgaris*), сврака (*Pica pica*), сива врана (*Corvus cornix*), посевна врана (*Cornus frugilegus*), чавка (*Coloeus monedula*).

„Язовир Жребчево” е влажна зона с международно значение за зимуващите водолюбиви видове птици, като ежегодно тук се концентрират над 20 000 броя от 33 вида. В язовира рибарниците са установени 77 вида, от които 23 са включени в червената книга на Република България (1985). 62 вида са с Европейско природозащитно значение SPEC)(Bird Life International, 2004).

Като световно застрашени в категорията SPEC2 са включени 5 вида, а в SPEC3 – 18 вида. 20 вида са в Приложение № 2 на ЗБР. Язовирът е от международно значение за зимуващите тук зимно бърне (*Anas crecca*), зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), голяма белочела гъска (*Anser albifrons*) и голямата бял чапла (*Egretta alba*). Тук е едно от няколкото места в България, където застрашената от изчезване в света червеногуша гъска (*Branta ruficollis*) зимува във вътрешността на страната далеч от черноморското крайбрежие. През зимата се задържа и морския орел (*Haliaeetus albicilla*).

Клас *Mammalia* в района е представен също богато.

СЕМЕЙСТВО	ВИД	INDEX LATINUS	ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУС
Разред <u>Насекомоядни</u> (<i>Insectivora</i>)			
Таралежи <i>Erinaceidae</i>	таралеж	<i>Erinaceus concolor</i>	Пр.3 на ЗБР Бернска к-я – Пр.Ш
Къртици/ <i>Talpidae</i>	къртица	<i>Talpa europaea</i>	
Земеровки <i>/Soricidae</i>	обикновена кафявозъбка	<i>Sorex araneus</i>	Бернска к-я – Пр.Ш
	малка кафявозъбка	<i>Sorex minutus</i>	Бернска к-я – Пр.Ш
	малка водна земеровка	<i>Neomys anomalus</i>	Бернска к-я – Пр.Ш
	белокоремна белозъбка	<i>Crocidura leucodon</i>	Бернска к-я – Пр.Ш
	малка белозъбка	<i>Crocidura suaveolens</i>	Бернска к-я – Пр.Ш
Разред <u>Прилепи</u> (<i>Chiroptera</i>)			
Гладконоси прилепи <i>Vespertilionidae</i>	нощник на Бехщайн	<i>Myotis bechsteinii</i>	Пр.2, Пр.3 на ЗБР Бернска к-я – Пр.Ш Дир.92/43ЕЕС-Пр.Ш Red list IUCN
	широкоух прилеп	<i>Barbastella barbastellus</i>	Пр.2, Пр.3 на ЗБР Бернска к-я – Пр.Ш Дир.92/43ЕЕС-Пр.Ш, IV Red list IUCN Червена книга на РБ
	ръждив вечерник	<i>Nyctalus noctula</i>	Пр.2, Пр.3 на ЗБР Бернска к-я – Пр.Ш Бонска к-я – Пр.Ш Дир.92/43ЕЕС-Пр.Ш
	сив дългоух прилеп	<i>Plecotus austriacus</i>	Пр.3 на ЗБР Бернска к-я – Пр.Ш

СЕМЕЙСТВО	ВИД	INDEX LATINUS	ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУС
			Дир.92/43ЕЕС-Пр.III
	кафяво прилепче	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Пр.3 на ЗБР Бернска к-я – Пр.II Бонска к-я – Пр.II Дир.92/43ЕЕС-Пр.IV
	полунощен прилеп	<i>Eptesicus serotinus</i>	Пр.3 на ЗБР, Бернска к-я – Пр.II Дир.92/43ЕЕС-Пр.III
Разред <u>Зайцевидни</u> (<i>Lagomorpha</i>)			
Зайцови / <i>Leporidae</i>	Див заек	<i>Lepus capensis</i>	Бернска к-я – Пр.III
Разред <u>Гризачи</u> (<i>Rodentia</i>)			
Катерици <i>Sciuridae</i>	катерица	<i>Sciurus vulgaris</i>	Бернска к-я – Пр.III Red list IUCN
	лалугер	<i>Spermophilus citellus</i>	Бернска к-я – Пр.II Дир.92/43ЕЕС-Пр.II,IV Red list IUCN
Сънливци <i>Gliridae</i> = <i>Myoxidae</i>	лешников сънливец	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Пр.2, Пр.3 на ЗБР Бернска к-я – Пр.III Дир.92/43ЕЕС-Пр. IV
	обикновен сънливец	<i>Glis glis</i>	Бернска к-я – Пр.III Red list IUCN
Мишевидни - <i>Muridae</i>	жълтогърла горска мишка	<i>Apodemus flavicollis</i>	
	обикновена горска мишка	<i>Apodemus sylvaticus</i>	
	черен плъх	<i>Rattus rattus</i>	
	сдив плъх	<i>Rattus norvegicus</i>	
	домашна мишка	<i>Mus musculus</i>	

СЕМЕЙСТВО	ВИД	INDEX LATINUS	ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУС
	горска полевка	<i>Clethrionomys glareolus</i>	
	обикновена сива полевка	<i>Microtus arvalis</i>	
	подземна полевка	<i>Microtus subterraneus</i>	
	полска мишка	<i>Apodemus agrarius</i>	
	сляпо куче	<i>Nannospalax leucodon</i>	
Хомякови/ <i>Cricetidae</i>	воден плъх	<i>Arvicola terrestris</i>	
Слепи кучета <i>Spalacidae</i>	сляпо куче	<i>Nannospalax leucodon</i>	
Зайци/ <i>Leporidae</i>	див заек	<i>Lepus europaeus</i>	
Разред <u>Хищници</u> (<i>Carnivora</i>)			
Кучеподобни <i>Canidae</i>	вълк	<i>Canis lupus</i>	Пр.4 на ЗБР Дир.92/43ЕЕС-Пр. II и IV СІТЕС-II Червена книга на РБ
	чакал	<i>Canis aureus</i>	Пр.4 на ЗБР Дир.92/43ЕЕС-Пр. V Бернска к-я – Пр.II
	лисица	<i>Vulpes vulpes</i>	
Котки <i>Felidae</i>	дива котка	<i>Felis silvestris</i>	Пр.3 на ЗБР Дир.92/43ЕЕС-Пр. IV Бернска к-я – Пр.II Сіtes
	златка	<i>Martes martes</i>	Пр.2, Пр.3 на ЗБР

СЕМЕЙСТВО	ВИД	INDEX LATINUS	ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУС
Порови <i>Mustelidae</i>			Дир.92/43ЕЕС- II и Пр.IV Бернска к-я – Пр.III Червена книга на РБ
	белка	<i>Martes foina</i>	Бернска к-я – Пр.III
	невестулка	<i>Mustela nivalis</i>	Пр.2, Пр.3 на ЗБР Бернска к-я – Пр.III
	черен пор	<i>Mustela putorius</i>	Пр.4 на ЗБР
	видра	<i>Lutra lutra</i>	Пр.2, Пр.3 на ЗБР Дир.92/43ЕЕС-Пр.II -IV Бернска к-я – Пр.II Cites Red list IUCN Червена книга на РБ
язовец	<i>Meles meles</i>	Бернска к-я – Пр.III	
Разред <u>Чифтокопитни</u> (<i>Artiodactyla</i>)			
Свине - <i>Suidae</i>	дива свиня	<i>Sus scrofa</i>	
<u>Еленови</u> <i>Cervidae</i>	благороден елен	<i>Cervus elaphus</i>	Бернска к-я – Пр.III
	сърна	<i>Capreolus capreolus</i>	Бернска к-я – Пр.III

Представените в таблицата данни сочат присъствието или вероятното присъствие на 133 вида птици от 16 разряда с не малък природозащитен статус:

В Приложение 2 на ЗБР са включени 6 вида;

В Приложение 3 на ЗБР - 12 вида;

В Приложение 4 на ЗБР – 3 вида;

В Приложение II на Бернската конвенция - 11 вида;

В Приложение III на Бернската конвенция - 15 вида;

В Приложение II на Бонската конвенция - 2 вида;

В Приложение II на Директива 92/43ЕЕС - 6 вида;

В Приложение III на Директива 92/43ЕЕС - 2 вида

В Приложение IV на Директива 92/43ЕЕС - 9 вида

В Приложение V на Директива 92/43ЕЕС - един вида

В Червен лист на IUCN – 6 вида;

В Червена книга на Република България – 3 вида

В Конвенцията за международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES) – два вида.

Ловни видове са дива свиня (*Sus scrofa*), сърна (*Capriolus capriolus*), благороден елен (*Cervus elaphus*), заек (*Lepus capensis*), лисица (*Vulpes vulpes*), вълк (*Canis lupus*), чакал (*Canis aureus*), дива свиня (*Sus scrofa*), катерица (*Sciurus vulgaris*), белка (*Martes foina*), черен пор (*Mustela putorius*), язовец (*Meles meles*).

В изложението природозащитния статус на видовете е представен чрез Закона за биологичното разнообразие и някои от международните конвенции, по които Република България е страна:

Бонска конвенция – Конвенция за съхраняване на мигриращите видове диви животни.

- Приложение I – видове, застрашени от изчезване в целия или по-голяма част от техния ареал;

- Приложение II – видове с неблагоприятен статус.

Бернска конвенция – Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания:

- Приложение II – строго защитени видове

- Приложение III – видове, за които са необходими мерки от всяка една договаряща се страна.

Директива за птиците 79/409/ЕЕС :

- Приложение I – видове, предмет на специални консервационни мерки, отнасящи се до техните местообитания, за да се осигури тяхното оцеляване и размножаване в района на разпространението им.

- Приложение II – видове, които могат да бъдат предмет на лов.

Директива за хабитатите 92/43ЕЕС:

- Приложение II – Видове от интерес за Европейската общност, които изискват обявяване на Специални зони на опазване

- Приложение III – Критерии за избиране на места, подходящи за определяне като места от интерес за Европейската общност като Специални зони на опазване

- Приложение V - Видове от интерес за Европейската общност, които се нуждаят от строга защита

Red list IUCN - Световно застрашени видове животни в категориите Critically endangered, Endangered и Vulnerable.

Закон за биологичното разнообразие:

Приложение 2 – видове, за чиито местообитания могат да се обявяват защитени територии.

Приложение 3 – защитени видове, за които се прилагат регламентирани мерки за тяхното опазване и защита.

Приложение 4 – видове, поставени под режим на опазване и регулирано ползване.

Червена книга на Република България – застрашен от изчезване или рядък вид.

5.5.4. Елементи на националната екологична мрежа.

Общата площ на елементите от **Националната екологична мрежа**, включваща защитени природни територии, обявени или приведени в съответствие с изискванията на Закона за защитените територии и защитени зони, изградени по общоевропейската програма НАТУРА 2000 и в съответствие със Закона за биологичното разнообразие за община Гурково са с дял **29.64 %** от общата територия на общината (29 689.86 ха).

По този показател тя попада в групата на общините със сравнително висок дял на териториална защита на местата с висока концентрация на биоразнообразие. Площта на елементите на националната екологична мрежа и дялът им в общинската територия с отчитане на припокриване представяме в следната таблица:

Елементи на национална екологична мрежа		Защитени зони		Защитени зони Дир. 92/43/ЕЕС		Защитени зони Дир.2009/147/ЕС		Защитени природни територии и	
ха	%	ха	%	ха	%	ха	%	ха	%

7911.749	29.6	7906.479	26.6	6809.408	22.9	1097.070	3.69	5.2	0.0
0	4	0	3	7	4	3		7	2

ЗАЩИТЕНИ ПРИРОДНИ ТЕРИТОРИИ .

Обявените защитени природни територии по смисъла на Закона за защитените територии, както се вижда от таблицата, заемат площ от 5.27 дка или само 0.02 от територията. Те са 5 природни забележителности:

Природна забележителност „КАРСТОВ ИЗВОР ” (Код в регистъра **366**), обявена със Заповед № 656 от 13.09.1979 на КОПС при МС в землището на село Пчелиново, община Гурково, област Стара Загора. Актуализация със Заповед № РД-435 от 18.06.2007 г. на МОСВ, бр. 61/2007 на Държавен вестник, ДВ, бр. 61/207 г. Обща й площ е 0.19 ха. Опазва карстов извор.

Режимът на дейности включва:

- ❖ Забранява се кастренето и повреждането на дърветата.
- ❖ Забранява се късането или изкореняването на растенията.
- ❖ Забранява се пашата на домашни животни.
- ❖ Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата.
- ❖ Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим.
- ❖ Забранява се извеждането на сечи, освен ландшафтни, след съгласуване със съответната районна инспекция за опазване на природната среда.
- ❖ Забранява се всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на природната забележителност.

Природна забележителност „КАЛОЯН - ПЕЩЕРА ” (Код в регистъра **387**), обявена със Заповед № 234 от 04.04.1980 на КОПС при МС в землището на село Пчелиново, община Гурково, област Стара Загора.

Актуализация със Заповед № РД-432 от 18.06.2007 г. на МОСВ, бр. 61/2007 на Държавен вестник, ДВ, бр. 61/207 г. Обща й площ е 1.21 ха. Опазва пещера.

Режимът на дейности включва:

- ❖ Забраняват се всякакви действия, като нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата.

- ❖ Забранява се влизането, преминаването и паркирането на моторни превозни средства;

- ❖ Забранява се късането или изкореняването на растенията;

- ❖ Забранява се пашата на домашни животни.

- ❖ Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата.

- ❖ Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим.

- ❖ Забранява се извеждането на сечи, освен ландшафтни, след съгласуване със съответната районна инспекция за опазване на природната среда.

Забранява се всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на природната забележителност.

Природна забележителност „МЕЧАТА ДУПКА” (Код в регистъра **385**), обявена със Заповед № 234 от 04.04.1980 на КОПС при МС в землището на село Лява река, община Гурково, област Стара Загора.

Актуализация със Заповед № РД-571 от 12.07.2007 г. на МОСВ, бр. 72/2007 на Държавен вестник. Обща ѝ площ е 0.1 ха. Опазва пещера.

Режимът на дейности включва:

- ❖ Забраняват се всякакви действия, като нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата.

- ❖ Забранява се влизането, преминаването и паркирането на моторни превозни средства;

- ❖ Забранява се пашата на домашни животни.

- ❖ Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата.

- ❖ Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим.

- ❖ Забранява се извеждането на сечи, освен ландшафтни, след съгласуване със съответната районна инспекция за опазване на природната среда.

- ❖ Забранява се всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на природната забележителност.

Природна забележителност „МИЛЕВА СТЕНА” (Код в регистъра **365**), обявена със Заповед № 656 от 13.09.1979 на КОПС при МС в землището на село Лява река, община Гурково, област Стара Загора. Актуализация със Заповед № РД-569 от 12.07.2007 на МОСВ, бр. 72/2007 на Държавен вестник. Обща ѝ площ е 1.79 ха. Опазва скално образувание.

Режимът на дейности включва:

- ❖ Забранява се кастренето и повреждането на дърветата.
- ❖ Забранява се късането или изкореняването на растенията.
- ❖ Забранява се пашата на домашни животни.
- ❖ Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата.
- ❖ Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим.
- ❖ Забранява се извеждането на сечи, освен ландшафтни, след съгласуване със съответната районна инспекция за опазване на природната среда.
- ❖ Забранява се всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на природната забележителност.

Природна забележителност „ЖДРЕН - ПЕЩЕРА ” (Код в регистъра **386**), обявена със Заповед № 234 от 04.04.1980 на КОПС при МС в землището на село Лява река, община Гурково, област Стара Загора.

Актуализация със Заповед № РД-570 от 12.07.2007 г. на МОСВ, бр. 72/2007 на Държавен вестник. Обща ѝ площ е 1.98 ха. Опазва пещера.

Режимът на дейности включва:

- ❖ Забраняват се всякакви действия, като нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата.
- ❖ Забранява се влизането, преминаването и паркирането на моторни превозни средства;
- ❖ Забранява се късането или изкореняването на растенията.
- ❖ Забранява се пашата на домашни животни.
- ❖ Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата.

❖ Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим.

❖ Забранява се извеждането на сечи, освен ландшафтни, след съгласуване със съответната районна инспекция за опазване на природната среда.

❖ Забранява се всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на природната забележителност.

Всички обявени природни забележителности заемат части от Държавния горски фонд и се стопанисват от Югоизточно държавно предприятие със седалище гр.Сливен - Държавно горско стопанство “Гурково”. Контролът се осъществява от Регионална инспекция по околната среда и водите и Регионална дирекция на горите Стара Загора.

ВЕКОВНИ ДЪРВЕТА

В Държавния Регистър на вековните дървета в България е включен само един екземпляр под № 765, **Върба** (*Salix spp.*) в село Конаре, Община Гурково, Област Стара Загора. Обявен е по изискванията на тогавашния Закон за защита на природата за „Природна забележителност” със Заповед № 715 от 12.03.1975 г., Към датата на обявяване дървото е оценено на видима възраст от 95 години, с височина 21 м и диаметър 3 м. Реална възраст за момента е 135 години.

ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ.

Територията на общината включва части от две защитени зони по Европейската мрежа Натура 2000, обхващащи общо 7906.4790 ха или 26.63 % от територията на общината.

Делът на защитената зона по Директива 92/43/ЕЕС (Директивата за хабитатите) е 22.94 %, т.е. обхваща 6809.4087 ха.

Делът на защитената зона по Директива 2009/147/ЕЕС на (Директивата за птиците) е 3.69 %, т.е.. обхваща 1097.0703 ха.

По землища разпределението на територията на защитените зони е както следва:

землище	защитени зони	Площ в землището (дка)
---------	---------------	---------------------------

Гурково	„Язовир Жребчево” (BG0002052)	404,29
Паничерево	„Язовир Жребчево” (BG0002052)	9 272,821
Конаре	„Язовир Жребчево” (BG0002052)	1 293,592
Пчелиново	„Централен Балкан – буфер” (BG0001493)	
Лява река	„Централен Балкан – буфер” (BG0001493)	
Димовци	„Централен Балкан – буфер” (BG0001493)	

Защитена зона „ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН–БУФЕР”, записана с идентификационен код BG0001493 и площ от 138 363.00 ха е част от национална екологичната мрежа, в частта ѝ [защитените зони по чл.6 ал.1 т.1 и 2 от Закона за биологичното разнообразие \(НАТУРА 2000](#) по [Директива 92/43/ЕЕС](#) за местообитанията). Обхваща землищата или части от тях на 75 селища, от 16 общини и 5 области.

Целите на опазване са следните:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Защитената зона представлява естествен буфер на Национален парк „Централен Балкан” от всички страни, без което е невъзможно пълноценното му опазване. Това са слабо засегнати територии, в които се опазват масиви бук, гори от явор и липа върху сипеи и крайречни елшови галерии. Важни екологични коридори представляват поречията на реките Вит, Осъм, Росица, Янтра от северна страна и на Стряма и Тунджа от южна. Зоната е и много важен хабитат за много изолираната старопланинска популация на мечката.

В резултат на данните от Стандартния Natura 2000 формуляр и специфична информация получени в резултат на проект: "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" в предмет на опазване са включени 23 типа местообитания, подлежащи на опазване съгласно изискванията на Директива 92/43/ЕЕС /Приложение 1/ и включени в Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие, като 6 от тях са приоритетни за опазване.

КОД	НАИМЕНОВАНИЕ
4060	Алпийски и бореални ерикоидни съобщества
6210*	Полуестествени сухи тревни и храсталачни съобщества върху варовик
62D0	Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества
6430	Хигрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс
6510	Низинни сенокосни ливади
6520	Планински сенокосни ливади
8210	Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове
8310	Неблагоустроени пещери
9110	Букови гори от типа Luzulo-Fagetum
9130	Букови гори от типа Asperulo-Fagetum
9150	Термофилни букови гори (Cephalanthero-Fagion)
9170	Дъбово-габърви гори от типа Galio-Carpinetum
9180*	Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове
91AA *	Източни гори от космат дъб
91BA	Мизийски гори от обикновена ела
91CA	Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори
91E0*	Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus excelsior</i>
91G0*	Панонски гори с <i>Quercus petraea</i> и <i>Carpinus betulus</i>

91M0	Балкано-панонски церово-горунови гори
91W0	Мизийски букови гори
91Z0	Мизийски гори от сребролистна липа
9530*	Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор
95AO	Гори от бяла и черна мура

Предмет за опазване в Защитена зона „**ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН - БУФЕР**” (BG0001493) са и множество растителни и животински видове, с висок природозащитен статус.

РАСТЕНИЯ , включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС	
	<i>Dicranum viride</i>
	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>
БЕЗГРЪБНАЧНИ , включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС	
ручеен рак	<i>Austropotamobius torrentium</i>
бисерна мида	<i>Unio crassus</i>
обикновен паракалоптенус	<i>Paracaloptenus caloptenoides</i>
одонтоподизма	<i>Odontopodisma rubripes</i>
ценагрион	<i>Coenagrion ornatum</i>
	* <i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i>
лицена	<i>Lycaena dispar</i>
обикновен сечко	<i>Cerambyx cerdo</i>
бръмбар рогач	<i>Lucanus cervus</i>
буков сечко	<i>Morimus funereus</i>
алпийска розалиа	<i>Rosalia alpina</i>
еуфидрас	<i>Euphydryas aurinia</i>
полиматус	<i>Polyommatus eroides</i>

осмодерма	<i>Osmoderma eremita</i>
<i>РИБИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС</i>	
малка кротушка	<i>Gobio uranoscopus</i>
главоч	<i>Cottus gobio</i>
балканска кротушка	<i>Gobio kessleri</i>
балкански щипок	<i>Sabanejewia aurata</i>
черна мряна	<i>Barbus meridionalis</i>
<i>ЗЕМНОВОДНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС</i>	
жълтокоремна бумка	<i>Bombina variegata</i>
голям гребенест тритон	<i>Triturus karelinii</i>
<i>ВЛЕЧУГИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС</i>	
шипоопаш. костенурка	<i>Testudo hermanni</i>
шипобедр. костенурка	<i>Testudo graeca</i>
обикн.блатна костенурка	<i>Emys orbicularis</i>
<i>БОЗАЙНИЦИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС</i>	
широкоух прилеп	<i>Barbastella barbastellus</i>
дългокрил прилеп	<i>Miniopterus schreibersi</i>
дългоух нощник	<i>Myotis bechsteini</i>
остроух нощник	<i>Myotis blythii</i>
дългопръст нощник	<i>Myotis capaccinii</i>
трицветен нощник	<i>Myotis emarginatus</i>
голям нощник	<i>Myotis myotis</i>
средиземноморски подковонос	<i>Rhinolophus blasii</i>
южен подковонос	<i>Rhinolophus euryale</i>
голям подковонос	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
малък подковонос	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
подковонос на Мехели	<i>Rhinolophus mehelyi</i>

*европейски вълк	<i>Canis lupus</i>
видра	<i>Lutra lutra</i>
дива коза	<i>Rupicapra rupicapra</i>
лалугер	<i>Spermophilus citellus</i>
кафява мечка	<i>Ursus arctos</i>
пъстър пор	<i>Vormela peregusna</i>

По стандартен Natura 2000 формуляр в зоната са били включени други три растителни вида – обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*), червено усойниче (*Echium russicum*) и *Mannia triandra*, за чиито популации след проведената теренна инвентаризация е преценено, че не се развиват в зоната:

Новоустановен вид е осмодерма (*Osmoderma eremite*).

Защитената зона представлява естествен буфер на Национален парк „Централен Балкан” от всички страни. Без това е невъзможно пълноценното опазване на планината. Това са слабо засегнати територии, в които се опазват масиви бук, гори от явор и липа върху сипеи и крайречни елшови галерии.

Важни екологични коридори представляват поречията на реките Вит, Осъм, Росица, Янтра от северна страна и на Стряма и Тунджа от южна. Зоната е и много важен хабитат за много изолираната старопланинска популация на мечката.

Минималната надморска височина в зоната е 300 м, максималната 1928 м, а средната 1065 м.

Защитена зона „ЯЗОВИР ЖРЕБЧЕВО” е записана с идентификационен код BG0002052 и с площ от 2 513.00 ха. Оявена е със Заповед №РД-749/24.10.2008 година на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.97, стр.51/2008 година).

Обхваща землищата или части от тях на 6 селища, от 4 общини и 2 области.

Целите на опазване са следните:

- Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
- Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

В границите на защитената зона се забранява:

- Премахване характеристиките на ландшафта (синури, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- Разораване и залесяване на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в трайни насаждения;
- Използване на пестициди и минерални торове в ливади и пасища;
- Намаляване на площта на крайречните гори от местни дървесни видове.
- Паленето на тръстиките масиви и крайбрежната растителност;
- Косенето на тръстиката в периода от 01.03. до 15.08.

Минималната надморска височина в зоната е 252 м, максималната 288 м, а средната 266 м.

Предмет на опазване са следните видове птици:

Видове по чл. 6, ал.1, т.3 от Закона за биологичното разнообразие	
черногуш гмуркач	<i>Gavia arctica</i>
мальк корморан	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>
голяма бяла чапла	<i>Egretta alba</i>
голям воден бик	<i>Botaurus stellaris</i>
поен лебед	<i>Cygnus cygnus</i>
червеногуша гъска	<i>Branta ruficollis</i>
мальк нирец	<i>Mergus albellus</i>
белоопашат морски орел	<i>Haliaeetus albicilla</i>
черна каня	<i>Milvus migrans</i>
белоопашат мишелов	<i>Buteo rufinus</i>
вечерна ветрушка	<i>Falco vespertinus</i>
полски блатар	<i>Circus cyaneus</i>
тръстиков блатар	<i>Circus aeruginosus</i>
земеродно рибарче	<i>Alcedo atthis</i>
Видове по чл. 6, ал.1, т.4 от Закона за биологичното разнообразие	
голям гмурец	<i>Podiceps cristatus</i>
мальк гмурец	<i>Tachybaptus ruficollis</i>

червеногуш гмурец	<i>Podiceps grisegena</i>
черноврат гмурец	<i>Podiceps nigricollis</i>
голям корморан	<i>Phalacrocorax carbo</i>
ням лебед	<i>Cygnus olor</i>
сива чапла	<i>Ardea cinerea</i>
голяма белочела гъска	<i>Anser albifrons</i>
сива гъска	<i>Anser anser</i>
зеленоглава патица	<i>Anas platyrhynchos</i>
зимно бърне	<i>Anas crecca</i>
кафявоглава потапница	<i>Aythya ferina</i>
качулата потапница	<i>Aythya fuligula</i>
шилоопашата патица	<i>Anas acuta</i>
фиш	<i>Anas penelope</i>
звънарка	<i>Bucephala clangula</i>
бял ангъч	<i>Tadorna tadorna</i>
жълтокрака чайка	<i>Larus cachinnans</i>
речна чайка	<i>Larus ridibundus</i>
сребриста чайка	<i>Larus argentatus</i>
чайка буревестница	<i>Larus canus</i>
обикновена калугерица	<i>Vanellus vanellus</i>
обикновен мишелов	<i>Buteo buteo</i>
мальк ястреб	<i>Accipiter nisus</i>
черношипа ветрушка	<i>Falco tinnunculus</i>
голям горски водобегач	<i>Tringa ochropus</i>
трипръст брегобегач	<i>Calidris alba</i>
крещалец	<i>Rallus aquaticus</i>
лиска	<i>Fulica atra</i>

През 2005 г. Язовир Жребчево е обявен от BirdLife International за Орнитологично важно място с международно значение с код BG052 и име „Язовир Жребчево“ с обща площ 2 473 ха

По приет План за управление територията на защитената зона е с обща площ 25126,091 дка, като е налице *незначително несъответствие с тази от заповедта за обявяване. Причината е, че площите в Заповедта за обявяване са изчислявани в координатна система 1970 K5, а за целите на ПУ е използвана координатна система WGS84 Z35N, както е по Задание.*

В рамките на защитената зона попадат земи със следните видове собственост:

- ❖ Държавна публична – 11000,152 дка или 43,78% от защитената зона;
- ❖ Държавна частна – 10953,454 дка или 43,59% от защитената зона;
- ❖ Общинска публична – 17,464 дка или 0,07% от защитената зона;
- ❖ Общинска частна – 0,086 дка;
- ❖ Временно стопанисвана от общината – 24,225 дка или 0,1% от защитената зона;
- ❖ Частна 3130,71 дка или 12,46% от защитената зона.

Според начина на трайно ползване, земите на територията на защитената зона са както следва:

- ❖ Водни площи – 25073,585 дка или 99,79% от защитената зона;
- ❖ Транспортна инфраструктура – 0,207 дка;
- ❖ Селско стопанство – 52,299 дка или 0,21% от защитената зона.

В границите на зоната попадат водното тяло с дължина около 14 км и прилежащите заливни територии. В нея са включени и рибарниците при град Николаево. Разположена е между хълмовете на Средна гора.

Според стандартния формуляр „Язовир Жребчево“ е влажна зона с международно значение за зимуващите водолюбиви видове птици, като ежегодно тук се концентрират над 20 000 броя от 33 вида. В язовира и рибарниците са установени 77 вида, от които 23 са включени в червената книга на Република България (1985). 62 вида са с Европейско природозащитно значение SPEC)(Bird Life International,2004). Като световно застрашени в категорията SPEC2 са включени 5 вида, а в SPEC3 – 18 вида. 20 вида са в Приложение №2 на ЗБР.

Язовирът заедно с рибарниците е от международно значение за зимуващите тук зимно бърне (*Anas crecca*), зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), голяма белочела

гъска (*Anser albifrons*) иголямата бял чапла (*Egretta alba*). Тук е едно от няколкото места в България, където застрашената от изчезване в света червеногуша гъска (*Branta ruficollis*) зимува във вътрешността на страната далеч от черноморското крайбрежие. Редовно през зимата в района се задържа и морския орел (*Haliaeetus albicilla*). През гнездовия период зоната е с важно значение за Европейския съюз за опазването на тръстиковия блатар (*Circus aeruginosus*).

5.6. Ландшафт

Дейностите по отношение опазване, планиране и управление на ландшафта са ключови при устройване на всяка територия. Според Европейската Конвенция за Ландшафта, той има важна роля в културната, екологичната и социалната сфера, и представлява благоприятстващ икономическата дейност ресурс, чиято защита, управление и планиране могат да допринесат за устойчиво развитие на обществото, за повишаване качеството на живот.

Определен е като „територия, специфичният облик и елементите, на която са възникнали в резултат от действията и взаимодействията между природните и/или човешки фактори”.

Съгласно приетите в страната определения „ландшафтът е териториална система, съставена от взаимодействащи си природни и антропогенни компоненти и комплекси” и представлява система, която съдържа и възпроизвежда ресурси, съхранява геофонда и представлява източник на естетическо въздействие.

Устойчивостта на ландшафтите е категория, която отразява постоянството или неизменчивостта на ландшафта във времето. Тя се разглежда като устойчивост спрямо величината на въздействието, влияещо върху структурата на ландшафта, както и като способността на му към продължително еднопосочно развитие при опазване на естествените му или придобити свойства за определен прогностичен период.

Съгласно Системата на регионалните таксономични единици при ландшафтното Райониране на България (География на България. Монография, БАН, 1997 г. голяма част от общинската територия попада в Старопланинска област.

Съгласно типологичното ландшафтно Райониране на България (П. Петров, 1997 г.) Старопланинската част попада в клас „Планински ландшафти”.

В тип Ландшафти на умереновлажните планински гори, подтип ландшафти на среднопланинските широколистни гори и вторични ливади можем да обособим следните групи:

- Ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху безкарбонатни седиментни скали;

- Ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху масивни и метаморфни скали;

- Ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху варовикови скали

В тип Ландшафти на голите планински скали, подтип Ландшафти на голите планински скали и сипеи в структурно – ерозионен релеф можем да обособим следните групи:

- Ландшафти на планински скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от интрузивни скали;

- Ландшафти на планински скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от карбонатни скали;

Ако използваме типологична таксономична система, през която да определяме отделните йерархични рангове и единици, пряко свързани с категориите в горската таксация на терена, можем да обособим много видове горски ландшафти (горски иглолистен, горски широколистен високостъблен, горски широколистен нискостъблен...), ливадни, скални

Южната част на община Гурково попада в Междупланинската зонална ландшафтна област и има предимно антропогенен генезис. Характерни типове ландшафт са аграрен, техногенен (комуникационен, градоустройствен, индустриален...), аквален...

Независимо от силната антропогенна намеса при преобразуване на ландшафта все още в рамките на териториите с агрогенен ландшафт съществуват *ландшафтни комплекси*, които имат както ландшафтооформяща, така и консервационна значимост. Те представляват потенциал за бъдещо разнообразяване на монотонния агрогенен ландшафт и за създаване на възможности за опазване и обогатяване на биологичното разнообразие. Такива са язовир Жребчево, мрежата от напоителни и отводнителни канали и свързани с тях малки водни площи с различно предназначение (напояване, рибовъдство, спортен риболов и др.). Последните са с характерни ортогонални обраствания с растителност и с обемното си въздействие участват по своеобразен начин в облика на агрогенния ландшафт. С консервационна стойност са съхранените ливади и пасища, въпреки сравнително малката си площ

Все по-интензивното урбанизационно присъствие със складови и производствени терени с прилежащата им инфраструктура в извънселищните крайпътни

територии в южната част, постепенно превръщат агрогенния ландшафт в урбогенен и техногенен инфраструктурен.

В този смисъл, в тази част от общинската територия, облика на ландшафта се отличава с нестабилност и динамика на изменчивост. В останалата част от територията на общината, агрогенният ландшафт е устойчив и не е застрашен от урбанизационни промени.

5.7. Културно наследство

В община Гурково са открити множество археологически паметници от различни епохи в историята на България. За съжаление, състоянието на по-голямата част от тях е лошо, те не са проучени напълно, не се поддържат и в настоящия си вид не биха могли да бъдат включени в туристически продукт.

Югозападно от Гурково се намира крепостта “Асара”, която не е реставрирана. Множество могили с тракийски произход се намират в землището на Гурково, които до момента не са проучени. На мястото, където се е намирало старото Колупчии има плоча, където е била портата, пазеща населението от набезите на черкези и турци.

В местността “Биличин дол” има остатъци от зидове. Легендите разказват, че там е имало древно оброчище, а недалеч от него се е намирал православен християнски манастир, разрушен от турците.

От по-новата история на България Гурково пази паметни плочи на участници в бригадирското движение от времето на строителството на Прохода на Републиката (1946 – 1947 г.) Църквата “Света Троица” в село Паничерево, построена през 1850 г., е призната за архитектурен паметник заради уникалния си архитектурен стил.

Във връзка с утвърдилото се като ежегоден празник Биорали, в Гурково е изграден единствен по рода си Музей на магарето.

5.8. Отпадъци

В община Гурково няма узаконено депо за битови отпадъци. В Националната програма за управление на отпадъците е заложено изграждането на регионално депо за ТБО за всички общини в с. Ракитница, област Стара Загора.

В настоящият момент сметосъбирането и сметоизвозването на територията на община Гурково се осъществява от самата община. Въведено е сметосъбиране и сметоизвозване се извършва в кофи от 120 л. и контейнери от 4 куб. м. и после се извозва със специализирана кола до общинското сметище, разположено в местността “Иванов път”, землището на гр. Гурково. На този етап съществува проблем по отношение управление дейностите по отпадъците, т. е. лошо състояние на депото, както и неконтролируемо изхвърляне на битови и строителни отпадъци на произволни, неорганизирани за целта площадки. Поради липса на средства и техника запръстяването на сметището се извършва на тримесечие. Неконтролируемо изхвърлените отпадъци на произволни площадки периодично се почистват. В района на общината няма изградени инсталации за обезвреждане, изгаряне и компостиране на отпадъци. Към настоящия етап наличните отпадъци се съхраняват на територията на общината. Не се констатира внасяне или изнасяне на определени количества отпадъци. На територията на общината няма претоварни станции, както и изградени съоръжения за разделно събиране на отпадъците и допълнителна преработка на вторични суровини.

ЕТ “БУЛГУР ПЛАСТИК - ИВАН СЛАВОВ “ извършва дейности по оползотворяване на отпадъци от опаковки с Разрешение № 13 – ДО – 053 – 03 от 09.04.2009 г.

По Програма за изпълнение на Общинския план за развитие на Община Гурково 20013– 2020 г. се предвижда:

- Закриване (рекултивация) на съществуващо сметище в гр. Гурково и изграждане на претоварна станция;
- Изграждане на площадка за компостиране на зелени отпадъци;
- Изграждане на площадки за смяна на отработени масла, събиране на употребявани батерии и акумулатори, както и на временно съхранение на излезли от употреба моторни превозни средства и за строителни отпадъци..

5.9. Шум и вибрации

Основен източник на шум в общината е автотранспорта, като наднормено излъчване на шум има в района на с. Пчелиново и по ул. “Прохода” гр. Гурково, което е вследствие на преминаващия през по-голямата част на общината проход “Хаин боаз” (Прохода на Републиката) голям поток на автомобили.

В границите на населените места на общината няма предприятия източници на наднорменно излъчване на шум.

Населението, подложено на въздействието на шум е населението на с. Пчелиново и ул. “Прохода” гр. Гурково.

Необходимо е да се ограничи скоростта на автомобилите, преминаващи през Прохода на Републиката.

5.10. Здравно- хигиенни условия на средата

В община Гурково е създадена и функционира инфраструктура на периферната здравна мрежа. В обектите от нея се осъществява доболничната помощ. Броят и функционалните особености на инфраструктурата на здравеопазването са съобразени с нормативната уредба за дейността на периферната здравна мрежа, числеността населението в общината и отделните селища, здравния статус на населението и др.

На територията на общината има разкрити една групова лекарска практика ”Апекс” в гр. Гурково с двама лекари и две медицински сестри, 1 ОПЛ в с. Паничерево и 1 ОПЛ в с. Конаре. Функционират три стоматологични кабинета с трима стоматолози. В гр. Гурково е обособен Център за спешна медицинска помощ с три линейки. На територията на общината са разкрити две аптеки.

6. РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА БЕЗ РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА

Текущото състояние на компонентите на околната среда и факторите, които й въздействат без реализиране на ОУП на община Гурково може да бъде систематизирано и обобщено по следния начин за съответните компоненти на околната среда и фактори, които й въздействат:

Атмосферен въздух. Приземния атмосферен слой може да се окачестви като незамърсен и с добро качество, като концентрациите на вредни вещества са под пределно допустимите. Запазва се обаче завишеното съдържание на финни прахови частици през отоплителния период и на прах през летния сезон.

Повърхностни и подземни води. Ще продължи антропогенно натоварване и влошаване качествата на водите на реките поради директното заустване на отпадъчни води при липсата на градска и локални пречиствателни станции и съоръжения, както и наличието на малки нерегламентирани сметища.

Ще се запазят и силно неблагоприятните тенденции за:

- недостатъчно използване на капацитета на питейните водоизточници и липсата на пречиствателна станция за питейните води;

- завишаване загубите на питейна вода (над 36 % в момента), в резултат на амортизацията на водопроводната мрежа;
- използването на питейната вода за напояване;
- ниска изграденост на канализационна мрежа и продължаващата ѝ амортизация;
- наводнения при високи води на реките, въздействащи негативно върху земеделските и жилищни територии, водещи до екологични и социално-икономически щети.

Почви и земни недра.

В регулационните и извънрегулационните граници на селищата в общината не са установени замърсявания на почвите с устойчиви органични замърсители. Липсва силно изразена ветрова и водна ерозия, нарушаване на земите от добивни дейности, засоляване и киселяване на почвите. Ще се съхранят проблемите с нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, причиняващи локални ограничени замърсявания в обсега на общинското депо до неговата рекултивация и замърсявания, свързани с дизеловите и бензинови двигатели в терените главните и второкласните пътища.

Биологичното разнообразие и неговите елементи, елементи на националната екологична мрежа.

Ще се затрудни реализацията на мерките за защитените природни обекти. Ще се съхрани нивото на лесистост и тенденцията за ограничено развитие на зелената система на селищата и извънселищните полигони, без да се направят следващите стъпки за изграждане на адекватни на съвременните разбирания биокоридорни връзки между Старопланинската и Средногорска планински вериги, Гарнотракийската низина и поречието на река Тунджа. Съществува опасност от засилено антропогенно усвояване на площи около пътната мрежа, включени в двете защитените зони и създаване на предпоставки за невъзможност за възстановяване на горите около основните водни течения.

Ландшафт. Основният тип ландшафт остава непроменен, с малка вероятност за увеличаване на пустеещи зими и нарушени терени.

Отпадъци. Налице са нарушени терени – бившото общинско депо за отпадъци (битови, строителни, производствени...)и малки нерегламентирани сметища. Увеличаването им води до замърсявания на земите, водите и почвите, засилване на

ерозията, намаляване на естетическата стойност и привлекателността на района и намаляване на потенциала за развитие на туризъм в района.

Рискови енергийни източници. Ще се запази тенденцията за неблагоприятни въздействия от *шум и вибрации* в територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик.

Не се очакват отрицателни промени по отношение на *йонизиращи и йонизиращи лъчения*.

Културно-историческо наследство. Възможно е увреждане на културни и исторически ценности от природни фактори и от безконтролно поведение на хора.

Човешко здраве. Налице ще е повишаване на здравния риск за населението поради утежнена акустична обстановка в крайпътните квартали, недоизградената канализационна система и влошени качества на питейната вода.

Без реализиране на ОУП, вкл. и при „нулева алтернатива”, ще се задълбочават негативните прояви и въздействия върху компонентите на околната среда и ще бъдат засегнати интересите на населението.

Развитието на общината ще бъде неадекватно на съвременните изисквания и стихийно. Напълно ще липсват условия за реализиране целите на опазване на околната среда в интерес на населението.

Ще се забави икономическото развитие и на общината, ще се пропуснат ползи от финансиране и инвестиции, от усвояване на целеви средства от Европейските фондове, което ще забави подобряването качеството на живот и осигуряване на адекватна околна среда.

От направения анализ на състоянието на компонентите и факторите на околната среда и очакваното въздействие върху тях, следствие реализацията на ПУП се установява, че не се очакват съществени въздействия.

7. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИИ, КОИТО МОГАТ ДА БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ. СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ.

Като зони със завишени концентрации на вредни вещества в приземния атмосферен слой, особено на азотен диоксид, могат да бъдат окачествени жилищните зони и териториите около пътя през Старопланинския проход “Хаинбоаз”. Проблем за тези части от землището и града са и замърсяването с общ суспендиран прах и фини

прахови частици. Завишено е съдържанието на серен диоксид през отоплителния период и на прах в целия град през летния сезон.

Атмосферното замърсяване влияе негативно върху човешкото здраве, най-често нарушавайки функциите на респираторната, сърдечно-съдовата и имунната системи, което рефлектира в повишена заболяемост и намалена продължителност на живот. На потенциалния вреден ефект на атмосферните замърсители е изложено цялото експонирано население, както и растителния и животински свят.

Съществен проблем за общественото водоснабдяване у нас е лошото състояние на разпределителните мрежи, които дефектират, генерират големи загуби на вода и водят до влошаване на качеството на водата. Община Гурково не прави изключение с описаните по-горе проблеми – значителни загуби на питейна вода, амортизация на водопроводната мрежа, изполването на питейната вода за напояване, ниска изграденост на канализационна мрежа и продължаващата ѝ амортизация, липса на пречиствателна станция за питейните води, директното заустване на отпадъчни води при липсата на градска и локални пречиствателни станции и съоръжения. Съществен проблем са наводненията в последните години при високи води на реките, минаващи през общината, същите въздействат негативно върху прилежащите земеделски и жилищни територии и възниква необходимостта, независимо от взетите мерки, от възстановяване параметрите на живото сечение на реката.

При ново силно развитие на интензивно растениевъдство и крупно животновъдство съществува проблем с нитратното замърсяване на подземните питейни води. Спорен е досегашният избор на подходящи и безопасни материали за изграждане на водопроводни съоръжения (например участъци с етернитови тръби), донякъде и на химически продукти и дезинфектанти за водоподготовка.

ОУП определя рамки, в които могат да бъдат адекватно реализираните изведените от общината и експлоатационното дружество „В и К” ООД приоритети за развитие на водния сектор. В т.ч влизат и ефективно прилагане на Директива 91/271/ЕИО относно пречистването на отпадъчните води от населените места, недопускане вторично замърсяване на питейната вода с мигриращи съединения, примеси и остатъчни количества от прилагани в обработката химични продукти и дезинфектанти, както и осигуряване безопасността на питейните и рекреационни води по отношение контаминация с микропаразити и масово размножаване и цъфтеж на токсични цианобактерии.

В ОУП са означени каптажите, използвани за водоснабдяване и учредените санитарно-охранителните зони, състоящи се от три пояса, съгласно Наредба №3 за условията, реда за проучване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване (ДВ бр. 88/2000 г.)

- най-вътрешен пояс I – за строга охрана около водоизточника от човешки дейности, които могат да увредят ползваната вода;

- среден пояс II – за охрана на водоизточника от замърсяване с бързо разпадащи се, лесно разградими и силно сорбируеми вещества, намаляване ресурсите или влошаване качеството на водата;

- външен пояс III – за охрана на водоизточника от замърсяване с бавно разпадащи се, трудно разградими и несорбируеми вещества, намаляване ресурсите или влошаване качеството на водата.

Все още съществува проблем с **отпадъците**, генерирани на територията на община Гурково. Съществуващото състояние на управлението на дейностите, свързани със събиране, транспортиране, обезвреждането или оползотворяването на отпадъците е дългогодишен и наследство от negliжирането му в национален мащаб. Той трудно се решава в продължение на кратък период от време.

В общината е приета програма за управление на отпадъците. Въведено е организирано и разделно сметосъбиране и сметоизвозване. Твърдите битови отпадъци ще се извозват до регионалното депо в с. Ракитница и общинското депо ще преустанови дейността си. Депото се е ползвало и за всякакви видове отпадъци. Налице са замърсявания на околните площи. Съществуват и малки локални неорганизирани сметища.

Възможно е вторично замърсяване на води (предимно подземни) и почви извън територията на площадките.

Създават се предпоставки за натрупване в растителна продукция на неорганични и органични вещества като нитрати, тежки метали, въгледороди, пестицидни остатъци и др., които чрез инфилтратата от нерегламентираните сметища попадат в повърхностните и подземните води, вследствие на което се усвояват от растенията. Този кръговрат създава предпоставки за замърсяване на земеделските култури, разположени в близост до нерегламентираните сметища и увеличава опасността за човешкото здраве в района.

При неправилното им третиране битовите отпадъци стават потенциален замърсител на основните компоненти на околната среда: атмосферен въздух,

повърхностни и подземни водоизточници и почва. Сериозен проблем са опасните отпадъци от домакинствата, които дори в малки количества могат да окажат вредно въздействие с тежки и трайни последици за здравето и жизнената среда на човека.

Промените в жизнения стереотип на населението и свързаните с това изменения в бита, храненето, културата и работната среда, както и все по-масовото опаковане на стоките и продуктите, и въвеждането на нови опаковъчни материали, водят до увеличаване на количествата и промяна в състава на битовите отпадъци. Увеличава се делът на пластмаси, полиетилен и други трудно разградими материали..

При засилена стопанска дейност, особено в землищата на град Гурково, и селата Пчелиново, Лява река, Паничерево и Конаре възникват екологични проблеми, които директно влияят върху **биоразнообразието**. Те са свързани с посегателства върху лесистостта и фрагментирането на местообитания в резултат от развитието. В резултат на хаотично и необмислено изграждане на хидротехнически, пътни и други съоръжения, нерегламентирани сечи в поречията, изхвърляне на отпадъци и др. действия се нарушават биокоридорните функции на реките Тунджа, Радова и Лазова с екосистемите в Централна Стара планина, Средногорието и Горнотракийската низина.

В резултат от унифицирането на **ланшафтите** при интензивното земеделие в равнинната част на общината са настъпили промени във видовия състав и обилието на видове. Влошен е съставът на растителните съобщества в районите с интензивно земеделие, допуснато е превръщане на част от широколистните гори в издънкови, необоснованото им заменяне с иглолистни култури, деградация на ливадите и пасищата, намаляване на продуктивността и ценността на дървесните

8. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

На Конференцията на Обединените Нации за околна среда и развитие (UNCED) в Рио де Жанейро през 1992 г. са формулирани няколко фундаментални и дългосрочни решения, ангажиращи международната общност със следните ключови принципи на екологичната политика:

- Принципът на превантивните мерки, основаващи се на най-добрите съществуващи научно-технически постижения, с цел да се намалят рисковете за хората и околната среда.

- Принципът “Замърсителят плаща”, който означава, че на всички нива разходите по предотвратяването и отстраняването на екологичното замърсяване се носят от отговорните за причиняването им.

- Принципът, че защитата на околната среда е обща задача за правителствата, гражданите и промишлеността, осъществявана чрез сътрудничество между тях.

- Принципът на интегрирането, който означава, че опазването на околната среда е въпрос, който не трябва да се обсъжда самостоятелно и че екологичните аспекти трябва винаги да се вземат предвид при оформянето и прилагането на политиките в много други области, като транспорта, енергетиката, промишленост, селското стопанство и др.

На базата на тези принципи в приетата Национална стратегия за околна среда и Национален план за действие (<http://www.moew.government.bg>) е определена дългосрочната стратегическа цел - «Подобряване на качеството на живот на населението в страната и осигуряване на здравословна и благоприятна среда и запазване на богатото природно наследство на основата на устойчиво управление на околната среда» и са формулирани целите на опазването на околната среда. На основата на извършения анализ на силните и слаби страни, възможностите и заплахите, в стратегията са изведени национални цели и подцели, които отразяват тенденциите и изискванията в международен аспект.

Цели и подцели:

❖ **Осигуряване на достатъчно количество и качество вода за населението и икономиката на страната.**

- Преодоляване на кризите във водоснабдяването.
- Осигуряване на вода за напояване.
- Формиране на съзнание и интерес за икономии на водни ресурси.
- Запазване и подобряване качеството на подземните и повърхностните води.

❖ **Достигане на нормите за качество на атмосферния въздух в населените места „горещи” точки.**

- Намаляване концентрациите на вредни вещества.
- Недопускане на трансграничното замърсяване.

❖ Запазване и разширяване на териториите с добро качество на околната среда

➤ Прилагане на превантивните инструменти за недопускане на замърсяване и увреждане на околната среда, включително и загуби на земи и почви /ОВОС, Разрешителни режими, ISO 14000 и др./.

➤ Разработване и прилагане на регионални политики за постепенно разширяване обхвата на териториите с добро състояние на околната среда

❖ По-тясно интегриране на политиката по околна среда в политиките на развитие на стопанските отрасли.

➤ Развитие и прилагане на стратегическата ОВОС за инвестиционните планове и програми за развитие на национално и регионално ниво; инвестиционните планове и програми в областите от транспорт , енергетика, управление на отпадъците, управление на водните ресурси, промишленост, включително добив на минерални суровини, далекосъобщения, туризъм и земеползване, при осъществяването на които се предполагат значителни въздействия върху околната среда.

➤ Отчитане на екологичните изисквания при реструктурирането и развитието на енергетиката, минно-добивната промишленост, индустрията и транспорта.

➤ Развитие на: екологично чисто, органично земеделие; животновъдство.

➤ Запазване на околната среда в силно натоварените туристически райони.

❖ Опазване и подържане на богатото биологичното разнообразие.

➤ Съхраняване, укрепване и възстановяване на ключови екосистеми, местообитания, видове и на генетичните им ресурси.

➤ Осигуряване на условия за устойчиво ползване на биологичните ресурси.

➤ Подобряване състоянието на горите.

❖ Създаване на условия за прилагане на европейското екологично законодателство и международни конвенции в областта на околната среда.

➤ Подобряване административния капацитет на институциите по прилагане на европейското екологично законодателство и международните конвенции.

➤ Завършване хармонизацията на българското законодателство с правото на ЕС в областта на околната среда.

➤ Обезпечаване финансиране на мерките по прилагане на европейското законодателство и международните конвенции.

❖ Подобряване управлението на отпадъците.

- Изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на отпадъци.
 - Създаване на механизми за функциониране на системата за разделно събиране, рециклиране и повторна употреба на отпадъци.
 - Значително подобряване чистотата на населените места в България.
 - ❖ **Намаляване шумовото замърсяване.**
 - Намаляване шумовото замърсяване в населените места от стопански обекти.
 - Намаляване шумовото замърсяване предизвикано от транспорта.
 - ❖ **По широко участие на обществеността в решаване на проблемите на околната среда.**
 - Повишаване на обществената култура и съзнание по проблемите на околната среда.
 - Привличане на обществеността в процеса на вземане на решения.
- Изготвеният ОУП е съобразен с поставените цели и подцели, актуални за района:

Национална цел	Приоритети и мерки в ОУП
Осигуряване на достатъчно количество и качество вода за населението и икономиката на страната.	Развитие на водоснабдителните системи за намаляване на загубите във водопроводната мрежа, ще се изгради ГПСОВ и се осъществи поетапно ликвидиране на точковите и дифузните източници на замърсяване, с което ще се подобрят качествата на повърхностните и подземните води. Предвиденото в ОУП развитие на ВиК мрежите и съоръженията към тях и ПСОВ има за цел опазването на водите, като природен ресурс с огромно значение за бита на населението и икономиката на града.
Запазване и разширяване на териториите с добро качество на околната среда	Новото жилищно строителство и комплексните благоустройствени мероприятия, както и прилагането на йерархията в управлението на отпадъците ще съдействат за реализиране на тази цел.

<p>По-тясно интегриране на политиката по околна среда в политиките на развитие на стопанските отрасли.</p>	<p>Заложено развитие на функционалната структура на общината, щадящото отношение към използването на природните ресурси на територията и търсеният баланс между развитие на урбанизацията и съхраняване във възможната степен на цялостността на природната среда са адекватни с тази цел</p>
<p>Опазване и подържане на богатото биологичното разнообразие</p>	<p>Заложено е стриктно спазване на въведените режими на защитените територии и зони и се създават условия за развитие на местната екологична мрежа.</p>
<p>Създаване на условия за прилагане на европейското екологично законодателство и международни конвенции в областта на околната среда.</p>	<p>Усъвършенстванията на комуникационно-транспортната система допринасят за намаляване концентрациите на емисии с парников ефект и трансгранично замърсяване. Създават се условия за използване на алтернативни източници на енергия. Предвидените мерки в областта на всички компоненти и фактори на околната среда отговарят на Директивите на Европейския съюз и международните конвенции, по които Република България е страна.</p>
<p>Подобряване управлението на отпадъците</p>	<p>Утвърждава се системата за разделно сметосъбиране и извозване. Всички дейности са в съответствие с изискванията на ЗУО и Националната програма за управление на отпадъците. До сега действащото депо ще бъде рекултивирано, както и съществуващите малки нерегламентирани сметища.</p>
<p>Намаляване шумовото замърсяване</p>	<p>Планирани са адекватни устройствени решения за зоните около пътя за Хаинбоаз и централна градска част на гр. Гурково.</p>
<p>По широко участие на обществеността в решаване на</p>	<p>ОУП, както и всички процедури по ЗУТ, се подлагат на законоустановените и отговарящи на съвременните изисквания форми на обществен достъп и контрол, като</p>

проблемите на околната среда.

постъпилите мнения, съображения, жалби и сигнали се вземат предвид при окончателните устройствени решения.

Проектът за ОУП на община Гурково е съобразен и с целите на други стратегии и програми на национално ниво:

- Национална стратегическа референтна рамка (2014-2020), където основната цел е "... България да стане конкурентно способна страна – членка на ЕС с високи качество на живот, доходи и социална чувствителност на обществото." Предвижда се развитие на устойчиви териториални общности чрез Оперативните програми - „Регионално развитие”, „Околна среда”, „Транспорт”.

- Национална стратегия за развитие на инфраструктурата на Република България и план за действия за периода 2006-2015 г. – цели се развитие на устойчива транспортна чрез оптимизиране на капацитета и ефективността на съществуващата инфраструктура и развитие на републиканската пътна инфраструктура и интегрирането ѝ към тази на страните на Европейския съюз.

- Национална стратегия за регионално развитие на Република България, където поставената цел е "...постигане на устойчиво и балансирано развитие на районите ..".

- Национална стратегия за развитие и управление на водния сектор .

- Стратегия за управление и развитие на водоснабдяването и канализацията в Република България, МРРБ, – цели се подобряване на управлението на сектора водоснабдяване и канализация и повишаване качеството на ВиК услугите като се предложат комплексни мерки за постигането им.

- Национални програми, свързани с водния сектор, опазването и управлението на водите - Национална програма за приоритетно изграждане на ГПСОВ за населени места с над 10 000 екв. жители (1999 г.),

- Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Р България

- На база анализа на съществуващото състояние на компонентите на околната среда са изведени целите и приоритетите на ОУП за развитие на територията:

- Обвързване развитието на общината с факторите от регионално, национално и над национално ниво.

- Оптимизиране на функционалната структура на общината спрямо съвременните социално-икономически и демографски процеси.
- Оптимизиране на начините и режимите на земеползване в общината.
- Създаване на предпоставки и условия за ефективно управление на общинското развитие.

9.ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА.

❖ Атмосферен въздух.

Общо предвижданията на плана по отношение устройството и локацията на производствените дейности, съсредоточията на селскостопанската инфраструктура, зоните за туристическа и рекреативна дейност, за търговско и друг вид обществено обслужване не водят до влошаване качествата на атмосферния въздух. Територията притежава не малък естествен потенциал и условия за самопочистване и самовъзстановяване.

Предвижда се значително увеличаване на зелените площи за широко обществено ползване.

- Това в съчетание с някои тенденции – ликвидиране на общинското депо за отпадъци и малки нерегламентирани сметища, усъвършенстване на системата за сметосъбиране и извозване, подобряване на уличните настилки, оптимизиране на автотранспортната схема, намаляне на делът на използване на въглища и брикети от нискокалорични въглища в битовия сектор, промяна в структурата на промишлеността води до извода, че неблагоприятни въздействия от реализирането на плана върху компонента атмосферен въздух не се очакват.
- Проучвания на възможностите за извеждане тежкото транзитно движение извън гр. Гурково, с. Паничерево и с. Пчелиново чрез създаване на алтернативни маршрути за пътната артерия “В.Търново, Н.Загора, Свиленград”, които ще бъдат доказани в резултат на извършеното обследване;
- Разкриване и териториална локализация на “тесните места” с несъответстващи технически елементи по пътните трасета;

❖ **Повърхностни и подземни води.**

Приоритетите в областта на опазването на повърхностните и подземни води бяха представени в изложението по-горе. ОУП е съобразен с тях, като общината е предприела дългосрочни и ефективни мерки за поетапно решаване на изяснените вече проблеми и постигане на поставените цели.

Усилията на общината и експлоатационното дружество „В и К” ООД са насочени, както вече изяснихме, в няколко основни направления осигуряване на качествено и непрекъснато водоснабдяване и канализация на потребителите, съгласно европейските стандарти, на социално поносима цена, осигурявайки положителни икономически резултати; предоставяне на висококачествени услуги, които създават благоприятна жизнена среда за развитие на човека и на всички човешки дейности, удовлетворяване нуждите от питейна вода, отвеждане и пречистване на отпадъчните води, в съответствие с европейските стандарти за опазване на околната среда и принципите на устойчиво развитие; балансирано съчетание между интересите на потребителите, едноличния собственик и вътрешните интереси на дружеството, с акцент върху нови инвестиции за рехабилитация и модернизация на системите; следване на европейската, държавната и регионалната политика във водния сектор, като се отчитат интересите на заинтересованите страни; въвеждане на качествено нова политика за управление на човешките ресурси.

В тази връзка се изработва проект за изграждане, реконструкция и модернизация на канализационна мрежа с пречиствателна станция за отпадъчни води Предвидени са да се изградят: **НОВИ ВОДОПРОВОДИ – 4600 м, НОВА КАНАЛИЗАЦИЯ – 2800 м, ПРЕЧИСТВАТЕЛНИ – 3 бр**

Стриктен ще е мониторингът на питейната вода съгласно изискванията на Наредба № 9/16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели. Очаква се увеличение на постигнато съответствие на нейното качество с нормативните изисквания.

Предвидените промени ще имат положително въздействие върху околната среда. Очаква се да се осигури нормално водоснабдяване с питейна вода на всички села на общината. Пълното им канализиране ще ликвидира риска от инфилтрации и замърсяване на подземни води. Ще се намалят загубите на питейна вода, с което ще се увеличи количеството на подаваната вода за водопотребление.

В резултат на реализацията на ОУП и описаните проекти, както и новите мерки, които ще бъдат предприети в рамките на действието му, ще съдействат за постигане целите за повърхностните и подземни водни тела в района.

❖ Почви, земни недра, минерално разнообразие.

С ОУП се осигуряват условия за по-добра жилищна среда.

В настоящото социално-икономическо и инфраструктурно развитие на община Гурково се откроява една група от проблеми, които са устройствени. Те са свързани с недостига на поземлени ресурси за пространственото развитие (нарастване) на населените места. Значимостта на тази група проблеми се подчертава от все по-ясно изразената инвестиционна активност, от търсенето на терени с по-голяма площ – 3-5 и повече декари, които трудно могат да бъдат удовлетворени в строителните граници на селищата от общината.

Висока е степента на концентрация на активности и инвестиции в град Гурково и е значително изоставането на населените места със статут на села. Очертан е дисбаланс в моментното състояние и тенденции в социално-икономическото развитие на селата в планинската територия на общината. Това състояние представлява реална заплаха за стабилността на селищната система като цяло. С плана се предлагат устройствени решения за урбанизираната територия в строителните граници на населените места и урбанизирани територии извън границите на населени места, които по редица причини нямат статут на селищни образувания.

ОУП контролирано разширява съществуващите и създава нови урбанизирани територии чрез устройствени решения за придобиване на съответния застроителен режим на земи с земеделско и горско предназначение с решения за:

- Земеделските земи в обхвата на чл. 45 ал. 2, т. 4 на Наредба 7, чието предназначение не може да бъде променяно като ограничението следва да се постави върху земеделски земи – от I-ва до IV-та и особено тези които са с изградени хидромелиоративни съоръжения, тоест поливни;
- Устройство на реализация на фактическото и на бъдещото ползване на територии и въвеждане на режим за застрояване на застроените и на предвидените за ново застрояване земеделски земи при прилагането на чл. 29 от Наредба №7.
- Определя територии с допускане на промяна на предназначението на земята;

- Предвижда развитие на транспортната и друга техническа инфраструктура, осигуряващо достъпност и качествено обслужване на туристическите обекти и селищните образувания за настаняване и друго обслужване на туризма и отдиха, в границите на общината;
- Запазване и резервиране на мрежата от местните пътища и селскостопанските, и горски ведомствени пътища в земеделските и горски територии.

Площта на обществените озеленени площи за широко и специфично ползване е към 12 кв. м/жител;

Площта на териториите за спорт и развлечения е към 12 кв. м/жител;

❖ Биологично разнообразие.

ОУП на община Гурково не предлага устройствени решения, създаващи база за дейности, въздействащи неблагоприятно върху биологичното разнообразие в района.

Запазват се характеристиките на територията, съхраняващи нейната средообразуваща функция. Не се внасят урбанистични елементи, водещи до загуба на местообитания и екологични ниши.

Незначителни са измененията в структурата на Поземления фонд и земеделските земи, представени в анотацията. Съхраняват се почти изцяло площите с висок потенциал на биоразнообразие и обилие на видовете в селскостопанските площи - дерета и оврази запазват площта си 201.82 ха, а пасища, мери намаляват незначително от 2047.97 ха на 2014.44 ха.

Съвременната структура и площ на териториите, заети от гори, се запазва изцяло - 20 236.72 ха, както и т.н. „Други горски вид” - 39.91 ха.

Спецификата на територията не предполага промени и във водни площи, също с изключителна важност за съхраняване и развитие на популациите на растителните и животински видове – 1 296.17 ха.

Увеличават се в малка степен териториите за Рекреационни дейности, курорти и вилни зони – от 11.43 ха на 23 %.

Елементите на зелената система имат важно значение, свързано със социално-икономическото развитие и носят основни функции на отдиха, еколого-хигиенни и други специфични функции. Те са публична общинска собственост и са особено важни за архитектурно художествения силует на урбанизираната среда.

При подходяща и адекватна реализация уличното озеленяване и придружаваща транспорта зеленина ще създадат нов общ скелет, свързващ чрез лентовидно озеленяване в населените места с растителността в землищата. Дава се възможност при възможност да се изградят всички елементи на допълващата зелена система - озеленени площи на жилищни, вилни, обществени, производствени и др. сгради, гробищни паркове, защитни насаждения – мелиоративни влажни зони покрай водните огледала и канали, санитарнозащитно озеленяване, зелени пояси около производствени зони и др. Добре е да бъдат адекватно отразени в обяснителната записка и баланса на територията.

ОУП създава регулационната основа за запазване и възстановяване на горите около реките Марица и притоците ѝ – Радова и Лазова на територията на общината, около каналната мрежа, по съществуващите дерета... Това увеличава възможностите за възстановяване и подобряване на тяхната биокоридорна функция. Цялостното развитие на зелената система ще благоприятства развитието на популациите на местната автохтонна флора и фауна.

Планът не предлага устройствени решения, засягащи местата с висока концентрация на биологично разнообразие.

Не се засягат известни находища на редки, защитени или ендемични растителни и животински видове, включени в приложенията на Закона за биологичното разнообразие, както и на ресурсни. ОУП създава регулационната основа за съхраняване и възстановяване на местообитания и екологични ниши за установените или вероятни видове.

Не се внасят изменения от регулационен характер, предизвикващи промени в представения природозащитен статус на видове в т. 3.5.

Запазват се площта и границите на елементите на националната екологична мрежа - 7 911.7490 ха или 29.64 % от общата територия на общината.

ОУП е благоприятен за осигуряване нормалното развитие на екосистемите в обявените 5 защитени природни територии – природни забележителности „КАРСТОВ ИЗВОР” (Код в регистъра 366)”, „КАЛЮЯН - ПЕЩЕРА” (Код в регистъра 387), „МЕЧАТА ДУПКА” (Код в регистъра 385), „МИЛЕВА СТЕНА” (Код в регистъра 365), и „ЖДРЕН - ПЕЩЕРА ” (Код в регистъра 386)”.

ОУП не внася преки или косвени изменения в установените със Заповедите за обявяване режими на дейности в петте природни забележителности, където и за

единственото „вековно дърво” в село Конаре - Върба (*Salix spp.*), записано в Държавния регистър по № 765.

Планът не предвижда негативно засягане и на двете защитени зони – „Централен Балкан – буфер” (BG0001493) и „Язовир Жребчево” (BG0002052). Запазва изцяло настоящото състояние на границите и площите на частите от тях, които заемат общо 7 906.479 ха или 26.63 % от територията на общината.

Делът на защитената зона по Директива 92/43/ЕЕС (Директивата за хабитатите) е 22.94 %, т.е. обхваща 6809.4087 ха.

Делът на защитената зона по Директива 2009/147/ЕЕС на (Директивата за птиците) е 3.69 %, т.е. обхваща 1097.0703 ха.

Не се внасят промени в разпределението на територията на защитените зони по земища.

Съгласно информация получена в резултат на проект: "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" в частите от земищата на селата Димовци, лява река и Пчелиново, включени в защитена зона „Централен Балкан – буфер” (BG0001493), липсват условия за развитието на повечето местообитания, от предмета на опазване - „Алпийски и бореални ерикоидни съобщества” (4060), „Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи)” (6210*), „Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества” (62D0), Хигрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс (6430), Низинни сенокосни ливади (6510), „Планински сенокосни ливади” (6520), Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове (8210), Неблагоустроени пещери (8310), Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum* (9110), Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum* (9130), „Източни гори от космат дъб” (91AA*), „Мизийски гори от обикновена ела” (91BA), „Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори” (91CA), „Панонски гори от *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*” (91GO*), „Мизийски гори от сребролистна липа” (91Z0), „Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior*” (91E0*), „Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор” (9530*), „Гори от бяла и черна мура” (95AO).

Не се засягат деструктивно площи, заети или с възможности за развитие на установените природни местообитания, включени в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС и Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие – „Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*)” (9150), „Дъбово-габъррови гори от типа *Galio-*

Carpinetum” (9170), „*Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове” (9180*), „Балкано-панонски церово-горунови гори” (91M0).

Не са установени популации на целевите видове растения - червено усойниче (*Echium russicum*), обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*), *Mannia triandra*, зелен дикранум (*Dicranum viride*) и хаматокаулис (*Drepanocladus /Hamatocaulis/ vernicosus*).

В устройваната част от територията на зоната липсват подходящи условия и няма екологични ниши за Тигрова пеперуда (тигров молец на Джърси) (*Callimorpha / Euplagia/ quadripunctaria*), полиматус (*Polyommatus eroides*), обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*), одонтоподизма (*Odontopodisma rubripes*) и ценагрион /Ручейно пъстричел/ (*Coenagrion ornatum*).

За бисерна мида (*Unio crassus*), еуфидрас (*Euphydrias aurinia*), лицена (*Lucycaena dispar*) и ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*) са описани площи с с потенциални условия за развитие на популациите им.

За алпийската розалия (*Rosalia alpina*), бръмбар рогач (*Lucanus cervus*) и буков сечко (*Morimus funereus*) въпреки че не са установени находища съществуват и оптимални местообитания.

Няма условия за популациите на рибите от предмета на опазване - балканска кротушка (*Gobio kessleri*), малка кротушка (*Gobio uranoscopus*), балкански щипок (*Sabanejewia aurata*), главоч (*Cottus gobio*) и черна мряна (*Barbus meridionalis*). Няма техни ефективно заети или дори потенциални местообитания в устройваната територия,

Не са установени локалитети на земноводните и влечугите от предмета на опазване - голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) и шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*).

В устройваната територия не е установено присъствие на целевите видове бозайници - видра (*Lutra lutra*), европейски вълк (*Canis lupus*), пъстър пор (*Vormela peregusna*), лалугер (*Spermophilus citellus*), кафява мечка (*Ursus arctos*), дивата коза (*Rupicapra rupicapra*), голям нощник (*Myotis myotis*), остроух нощник (*Myotis blythii*), трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), дългоухият нощник /бехщайнов/ (*Myotis bechsteini*), средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), широкоух прилеп

(*Barbastella barbastellus*), подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), дългокрил прилеп /пещерен дългокрил/ (*Miniopterus schreibersii*)

Предложеният проект за ОУП на община Гурково не влиза в противоречие с целите за управление, зонироването, режимите и препоръките на Плана за управление на защитена зона „Язовир Жребчево” (BG0002052) в териториалния си обхват – части от землищата на град Гурково и селата Паничерево и Конаре.

Запазва се устройството на жизненоважни за популациите на видовете от предмета на опазване територии, прилежащи за зоната, но извън нея. Реализацията му не е предпоставка за проява на нито една от изведените заплахи - застрояване и промени в ландшафта, флукуации на водното ниво – хидрологичен режим, ограничаване на подходящи за размножаване места, ограничаване на свободното движение на рибата до удобни за размножаване места, неправилно структуриране на зоната, липса на защита за важни местообитания на видовете, обект на защита, в непосредствена близост до защитената зона, липса на участъци от сушата, като част от територията ѝ, които да изпълняват ролята на буферна зона, въвеждане на инвазивни интродуценти, замърсявания на въздуха, водите или почвите...

ОУП не противоречи на заложените в Плана за управление принципи за опазване на изведените ключови видове птици в Защитена зона „Язовир Жребчево”, които се нуждаят от управление:

❖ Видове птици от Приложение 2 на ЗБР с неблагоприятно природозащитно състояние за защитената зона - *Podiceps cristatus*, *Phalacrocorax pygmeus*, *Botaurus stellaris*, *Ciconia nigra*, *Branta ruficollis*, *Cygnus Cygnus*, *Tadorna tadorna*, *Aythya ferina*, *Aythya niroca*, *Circus aeruginosus*, *Falco vespertinus*, *Pandion haliaetus*, *Haliaeetus albicilla*, *Tringa ochropus*, *Chlidonias hybrid*;

❖ Видове птици с неблагоприятно природозащитно състояние в европейски/световен мащаб - *Egretta alba*.

В този смисъл не очакваме отрицателно въздействие от реализацията на ОУП върху нито един вид от предмета на опазване на защитена зона „Язовир Жребчево”:

Въздействието от реализацията на ОУП върху защитените зони е изяснено в приложен Доклад за степента на въздействие по Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони.

❖ **Ландшафт.**

Новото устройствено планиране не въвежда изразени промени в съществуващия ландшафт. Положително върху характеристиките на ландшафта ще повлияят развитието на зелената система в селищна и извънселищна среда. Ще се тушират отрицателните промени, възникнали след мащабното пътно строителство с развитието на зелените пояси около тези транспортни артерии.

❖ **Отпадъци.**

Утвърждава се системата за разделно сметосъбиране и извозване. Всички дейности са в съответствие с изискванията на ЗУО и Националната програма за управление на отпадъците. Използваното и преустановило дейността си депо ще бъде рекултивирано, както и съществуващите малки нерегламентирани сметища.

След закриване на общинското депо за битови отпадъци, те ще се депонират на регионалното депо на територията на гр. Стара Загора, като част от проекта на Регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора . Очаква се проекта да бъде завършен в края на м. октомври 2015 г. В него е включено изграждането на Претоварна станция за отпадъци община Гурково .

Общината ще разполага с претоварна площадка със сепарираща инсталация, което ще намалява значително обема на транспортираните градски отпадъци и от там риска за околната среда от разпиляване, както разбира се и разходите за транспорт и таксите за депониране.

Управлението на отпадъците на територията на общината ще трябва да отговори на предизвикателствата и изискванията заложи в стратегическите документи и цели в управлението на отпадъците в програмния период 2014 – 2020 г.:

- Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г. – въвеждащ целите за изпълнение на поетапно намаляване депонирането на тези отпадъци и увеличаване на тяхното рециклиране и оползотворяване;

- Трети национален план за действие по изменение на климата 2013 -2020 г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци” - задаващ национални цели и пътища за намаляване на емисиите от парникови газове чрез оползотворяване на отпадъците като ресурси при въвеждане на интегрирани

децентрализирани нисковъглеродни практики за устойчиво адаптиране към климатичните промени;

- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011 - 2020 г. - със стратегическа цел до 2020 г. да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци ;

- Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. (НПУО 2014-2020 г.) е четвъртият програмен документ на национално ниво за управление на дейностите по отпадъците в Р.България . Основната цел на плана е да обезпечи устойчивото развитие на България чрез прилагане на интегрирана рамка за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на вредните въздействия върху околната среда, като подобри йерархията на управлението на отпадъците чрез разработване подпрограми и мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците, постави конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на конкретни потоци отпадъци. Планът поставя и като приоритетна цел подобряване ефективността в използването на ресурсите . Националният план за управление на отпадъците (НПУО) 2014-2020 г. цели въвеждането на дългосрочна стратегия за устойчиво управление на отпадъците и рамката за вземането на решения в съответствие със 25 законодателството и политиката на Европейския Съюз. Изхождайки от тази стратегическа законова рамка от европейски политики и законодателство в областта на управление на отпадъците, могат да направят следните основни изводи и препоръки: Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси. Действащият законодателен пакет съдържа конкретни изисквания и количествени цели за намаляване депонирането на отпадъци, за рециклиране и оползотворяване на специфични отпадъчни потоци и за предотвратяването на отпадъците като най-високо ниво от йерархията на управление на отпадъците. Като се имат предвид ЕС политиките за ефективно използване на ресурсите и околната среда по пътя

на устойчивото развитие, както и работната програма на ГД „Околна среда” за преглед на политиките в сектор „Отпадъци”, може да се очакват промени в европейското законодателство, целящи още по-висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве, както и преход от управление на отпадъците към устойчиво управление и по-ефективно използване на ресурсите, и вероятно:

- о допълнителни ограничения относно депонирането на отпадъци до 2020 г., и с по-голяма вероятност депонирането да се ограничи само до отпадъци, които не могат да се рециклират и оползотворят, и по-конкретно ограничения за депонирането на пластмасови и/или хранителни отпадъци, а в по-далечен хоризонт – и повсеместна забрана за депониране на отпадъци;

- о специални разпоредби за намаляване на употребата и предотвратяване на отпадъци от полиетиленовите торби за еднократна употреба;

- о ограничения за изгаряне на отпадъци, които могат да бъдат рециклирани, като например пластмасови отпадъци, съответно въвеждане на по-високи цели за рециклиране на битовите отпадъци, особено на пластмасовите отпадъци;

- о въвеждане на количествени цели за предотвратяване на образуването на отпадъци, особено за пластмасови, битови/хранителни и за опасни отпадъци;

- о по-високи цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от опаковки, излезли от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни 26 средства и най-вече на пластмасовите отпадъци от тях, както и за батерии ;

Съществено изискване в новия програмен период в Оперативна програма “Околна среда 2014 – 2020 г.”(ОПОС 2014–2020 г.) е да се реализира стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж на икономическо , социално и териториално сближаване (Стратегия Европа 2020), базирано на европейското и национално законодателство и произтичащите анагажименти на България от членството и в Европейския съюз. Тя е насочена приоритетно към изпълнение на съществени елементи от последователни политики за опазване на околната среда и за изменението на климата. За постигане на целите на стратегията Европа 2020 за програмния период 2014 – 2020 г. са разработени 11 тематични цели, отразени в Регламент (ЕС) № 1303/2013 . Две от тях - тематична цел 5 и 6 са в основата на приоритетните оси на ОПОС 2014 - 2020 г. - ТЦ 5 – Насърчаване на адаптацията към изменение на климата и превенция и управление на риска ; - ТЦ 6 – Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на

ресурсната ефективност ; За програмния период 2014 – 2020 г. в ОПОС са дефинирани пет приоритетни оси : - приоритетна ос 1 : Води - приоритетна ос 2 : Отпадъци - приоритетна ос 3 : Натура 2000 и Биоразнообразие; - приоритетна ос 4 : Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища ; - приоритетна ос 5 : Подобряване на качеството на атмосферния въздух ; - приоритетна ос 6 : Техническа помощ ; С особено внимание трябва да се преосмислят плановете и възможните практики за реализиране от позицията на изискванията въведени с Регламент (ЕС) № 1303/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и отразени в ПРИЛОЖЕНИЕ V към него , в което се фиксират целите за реализиране на печалба в проектите в управлението на твърдите 27 отпадъци – 20 % и тези от водния цикъл – 25 %. Общата рамка на европейското законодателство в областта на управление на отпадъците е зададена в Рамковата директива за отпадъците, Директивата за опасните отпадъци и Регламента за наблюдение и контрол на преноса на отпадъци на, за и извън Европейската общност. Тук са формулирани изисквания към дейностите с всички видове отпадъци. С две групи Директиви се регулират конкретни отпадъчни потоци и методите за обезвреждане – едната установява изискванията за разрешаване и експлоатацията на съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъци , другата разглежда специфични потоци отпадъци – отработени масла, излезли от употреба моторни превозни средства , отпадъци от опаковки , негодни за употреба батерии и акумулатори и др. С приемането през септември 2011 г от ЕК за изпълнение на една от водещите инициативи от Стратегията „Европа 2020” бе очертана и пътна карта за развитие като основата на политиката на ЕС и на страните-членки на ЕС за устойчиво развитие. Фокусът в нея е поставен върху икономика, която да произвежда повече с по- малко суровини, като така се постига по-висока стойност с по-малко материали, а въздействието върху околната среда се свежда до минимум. С помощта на пътната карта се набелязват целите по този път и се посочват дейностите, необходими за постигането на устойчив растеж, основан на

ефективността на ресурсите. Основна цел по отношение на отпадъците, съгласно раздела "Превръщане на отпадъците в ресурси", е: „До 2020 г. отпадъците да се управляват като ресурс. Генерираното количество отпадъци на глава от населението да е в състояние на абсолютен спад и да се рециклират повече материали и суровини от изключително значение. Оползотворяването на енергия ще е ограничено само до нерестицилируеми материали, депонирането практически ще е премахнато”. Документът предвиди ЕК да предприеме редица действия, в т.ч.: Насърчаване на пазара за вторични материали и търсенето на рециклирани—материали посредством икономически инструменти. Да преразгледа целите в приетото вече европейско законодателство за— предотвратяване, повторно използване, рециклиране и отклоняване от депониране, за да се премине към икономика, основана на повторно използване и рециклиране с близко до нулата количество остатъчни отпадъци (през 2014 г.). Да гарантира, че при публичното финансиране от бюджета на ЕС се отдава— приоритет на дейностите, свързани с по-високите нива в йерархията на отпадъците, съгласно Рамковата директива за отпадъците, напр. приоритет имат проектите за рециклиране над депата за отпадъци, (през 2012— 2013 г.). Да улесни обмена на най-добри практики за събиране и третиране на— отпадъци сред страните-членки и да разработи мерки за по-ефективна борба с нарушенията на законите на ЕС в областта на отпадъците (през 2013—2014 г.). Да постави акцент върху финансирането на научните изследвания в Съюза— (инициатива „Хоризонт 2020“ на ЕС) в областта на най-важните цели, свързани с ефективността на ресурсите, включително рециклиране, повторно използване, замяна на материали, оказващи въздействие върху околната среда, или на редки материали, по-интелигентно проектиране. Страните-членки трябва да предприемат следните мерки: да гарантират цялостно прилагане на правото на ЕС, свързано с— отпадъците, включително минималните цели. да насочват публичното финансиране за научноизследователски дейности— към най-важните цели, свързани с ефективността на ресурсите (непрекъснато). да предприемат мерки по отношение на разхищението на храни в своите— национални програми за предотвратяване на генерирането на отпадъци (2013 г.), като се има предвид поставената цел в Пътната карта до 2020 г. изхвърлянето на годни за консумация храни в ЕС да бъде намалено наполовина. Неотложни мерки за подобряване на системата за събиране, оползотворяване и обезвреждане на

отпадъците:

- Въвеждане и изпълнение на адаптивна методика за охарактеризиране на отпадъците . Осигуряване на достатъчно представителни и обективни данни и измеряеми индикатори за отпадъците. Изпълнение на 4 сесийно изследване за охарактеризиране на общински битови отпадъци . Въвеждане на индикатори за наблюдение на система за мониторинг на отпадъците;
- Адаптиране на Общинска програма за управление на битови отпадъците за периода 2015 - 2020 г с цел постигане на индикативните цели заложиени в Национални планове , стратегии и програми за периода 2015 – 2020 г. количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, които да достигнат общините, в следните срокове и количества: 1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло 2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло 3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло. Въвежда изисквания най-късно до края на 2020 г. общините да ограничат количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г. 29 Кметовете на общините във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9– ЗУО осигуряват съвместно постигането на следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци: 1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.; 2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.; 3. до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г. Съгласно Директива 1999/31/ЕС и разпоредбите на чл.31, ал.2, т. 1 на ЗУО се изисква до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци (БрБО) до 35 на сто от общото количество на биоразградими отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

- Разработка на прединвестиционно програма за въвеждане на децентрализирана система за оползотворяване на битови отпадъци. Оптимизиране на системата за разделно събиране, логистика, временно

съхранение и оползотворяване на отпадъците чрез въвеждане на нисковъглеродни практики .

- Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци. Разработка и въвеждане на стратегии и програми за децентрализирано управление и ресурсно оползотворяване на отпадъците чрез нисковъглеродни практики. Управление и оползотворяване на специфични потоци от отпадъци: битови, селскостопански, отпадъци от дърводобив и дървопреработка, от преработваща 30 промишленост, от селищни зелени системи, утайки от ПСОВ, отпадъци генерирани вследствие на природни бедствия , горски пожари и др.

- Въвеждане на децентрализирани системи за нисковъглеродна енергетика, оползотворяваща отпадъчна биомаса, създаваща условия за устойчиво извличане и задържане на атмосферния въглерод в почвите с цел възстановяване и поддържане на почвеното плодородие.

❖ **Опасни вещества. Рискови енергийни източници.**

ОУП не създава предпоставки за въздействия от опасни вещества и не изменя в отрицателна посока съществуващото положение. Новата градоустройствена схема ще има принос в намаляване шумовото замърсяване в града от стопански обекти и транспорта, както и от вибрации. Няма да настъпят изменения по отношение въздействията от йонизиращи и не йонизиращи лъчения.

❖ **Културно - историческо наследство.**

Избраният вариант на устройство не предполага негативни въздействия върху обекти на културно - историческото наследство.

❖ **Човешко здраве. Въздействия върху зони или обекти със специфичен хигиено-охранителен статус в обхвата на плана.**

От представения баланс на територията и картен материал ясно личи подобряването на всички устройствени показатели в ОУП в сравнение с досегашните, което отговаря на поставените цел и подцели, което пряко ще рефлектира и в областта на условията и показателите, характеризиращи общественото здраве. Явно се очертава тенденция към значително подобряване в рамките на програмния период.

❖ **Обща оценка на въздействията.**

В изложението до момента представихме в детайли, в рамките на възможното и достатъчната необходимост и целесъобразност, настоящата ситуация, свързана с компонентите и факторите, влияещи върху качеството на околната среда в община Гурково и землището ѝ, както и с очертаните перспективи в устоявото на територията, произтичащи от проекта за ОУП.

Комп. /Фактор	непрям	пряко	краткотрайно	среднотрайно	дълготрайно	временно	постоянно	кумулятивно	положително	отрицателно	степен
въздух	да	няма	няма	няма	да	няма	да	няма	да	няма	малка
пов.води	да	няма	няма	няма	да	няма	да	да	да	да	средна
под.води	да	няма	няма	няма	да	няма	да	да	да	да	средна
земни недра	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма
минер. р-ие	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма
почви	да	да	няма	няма	да	няма	да	няма	няма	да	малка
БР	да	няма	няма	няма	да	няма	да	няма	да	няма	малка
ЗТ иЗЗ	да	няма	няма	няма	да	няма	да	няма	да	няма	малка
ландшафт	да	няма	няма	няма	да	няма	да	няма	да	да	средна

отпа дъци	да	ням а	няма	няма	да	ням а	да	няма	да	да	средна
физ.ф-ри	няма	ням а	няма	няма	няма	ням а	няма	няма	няма	няма	няма
КИН	няма	ням а	няма	няма	няма	ням а	няма	няма	няма	няма	няма
здраве	да	ням а	няма	няма	да	ням а	да	няма	да	няма	средна

Налага се обща оценка, че в своята цялостност, Общия устройствен план на община Гурково ще окаже трайно във времето и основно положително въздействие върху компонентите на околната среда и ще минимизира в рамките на възможното негативното действие на някои от факторите.

10. ОПИСАНИЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПЛАНА ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА.

КОМПОНЕНТ / ФАКТОР	МЕРКИ	ЕФЕКТИ
	Разработване и внедряване на проекти, свързани с повишаване на енергийната ефективност;	

Атмосферен въздух	Одобряване на ПУП за производствени дейности, които прилагат най-добрите налични техники за минимизиране на емисиите в атмосферния въздух	Създаване на условия за подобряване на качеството на атмосферния въздух
	Съобразяване на всички проектни решения с развитието на зелена система	
	Оросяване на работни площадки и технологичните пътища при необходимост	
Повърхностни и подземни води	Проектиране, доизграждане и модернизация на водоснабдителната и канализационна система и изграждане на Градска пречиствателна станция за отпадъчни води и локални пречиствателни съоръжения където е необходимо.	Постигане целите за повърхностни и подземни води., предотвратяване на замърсяването им. Осигуряване на необходимото количество питейна вода с подходящи качества
	Поетапно ликвидиране на точкови и дифузни източници на замърсяване на водите	
	Възстановяване или изграждане на елементите на напоителната система	
	Изпълнение на предвидените в ПУРБ мерки за постигане целите за водните тела в района - в компетентността на общината	
	Да се осъществява строг контрол върху разрешените добивни дейности на инертни материали /наноси/ от река Тунджа, Радова и Лазова и недопускане увреждане дъното реките и параметрите на съществуващото или проектно за участъка живо сечение.	
	Процедурите за промяна на предназначението на земеделските земи и горски територии да се съобразят стриктно както с вида категорията на земите, така и с пр едвижданията на окончателния ОУП.	Опазване на почвите и намаляване необоснованите загуби на земя от поземления и горски фонд
	Да не се допуска новоформирането на нерегламентирани сметища	

Почви	Провеждане на допълнителните геоложки и хидрогеоложки проучвания в зони с риска за свлачища и срутвания.	
Биологично разнообразие	В окончателния вариант на ОУП да се предвидят вида, създаването и поддържането на локалните биокоридорни връзки.	Опазване и възстановяване на местообитанията, структурата и динамиката на популациите на видовете в района. Опазване на елементите на националната екологична мрежа и развитие на регионалната.
	Да не се допуска урбанизация в местата с концентрация на биологично разнообразие	
	Да се развие специализиран кадастър, като се паспортизират елементите на зелената система чрез ландшафтно-таксационен анализ и оценка.	
	При одобряване на ПУП-ПЗ в защитените зони не само да не се допуска пряко отрицателно въздействие върху местообитания или местообитания и популации на видовете, предмет на опазване, но и тяхното фрагментиране или нарушения на биокоридорните връзки, особено в местата с изявен екотонен ефект.	
	Да се потърсят реални възможности за възстановяване на крайречните заливни гори при запазване и прецизиране на системата за защита от вредното въздействие на водите	
	При изграждането на нови елементи от напоителната система и водоземни съоръжения от повърхностните водни тела да не се допуска възпрепятстване на миграционните коридори на хидробионтите или увреждащи крайречната флора и фауна действия и решения.	
Да не се допуска утвърждаването на ПУП-ПЗ или дейности в близост до елементите на националната екологична мрежа, водещи до настаняване на инвазивни видове или предизвикващи рудерализация		

	на площи от защитената местност или защитените зони.	
Ландшафт	Адекватно оформление на сервитутните ивици и площите около новите комуникационно-транспортните артерии за тяхното ландшафтно вписване.	Възстановяване на ландшафта и постигане на съвременните изисквания за качеството на средата;
	Рекултивация на нерегламентирани депа за отпадъци и разработване на ландшафтно-устройствени проекти за възстановяване и рекултивация на деградирани ландшафти /бивши кариери и другите нарушени терени.	
Културно-историческо наследство	Да се предвидят популяризиране и бърза реализация на елементите на ОУП, предвиждащи социализиране на паметниците на културата и включването им в специализирани туристически маршрути	Опазване на обектите на КИН
	При случай на откриване на обекти с характер на находка, дейността да се прекратява незабавно и да се уведомява общината и РИМ за експертиза.	
Отпадъци	Да се уточнят за проектния период площадки за депониране на строителни отпадъци и да се предвиди и тяхната преработка до усвояеми от общината фракции.	Усъвършенстване и оптимизиране на управлението на отпадъците. Намаляване на отрицателните въздействия от тях и постигане на по-голям % вторично усвояване.
	Да се доразвие системата за компостиране на органичните фракции. Оползотворяване на биоразградими отпадъци за възстановяване и поддържане на почвеното плодородие, за възстановяване и повишаване на съдържанието на почвен въглерод, BioCCS практики ;	
Рискови енергийни източници	Оценка на източници на електромагнитни лъчения (електропроводи, трансформатори, ТВ и радиопредаватели, радари, базови станции за мобилна комуникация и др.)	Предотвратяване на риска от въздействие

		на нейонизиращите лъчения.
Здравно-хигиенни условия	Гарантиране качества на питейната вода. Наблюдение и контрол на индикаторите, данните за експозицията на вредности на околната среда и на здравните показатели	Подобряване на здравно-хигиенните условия на средата. Намалване на здравния риск за населението.
	Съответствие на всички ПУП-ПЗ и технически проекти с действащото законодателство и изискванията на Националната програма за действие по околна среда и здраве	

11. МОТИВИ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ, МЕТОДИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ОЦЕНКАТА И ТРУДНОСТИ. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.

Оценката на алтернативите е на база извършената до тук оценка на обхвата, степента на въздействията и възможностите за прилагане на мерки за предотвратяване, ограничаване или компенсиране на въздействията. Избран е вариант с по-малко отрицателни или нулеви въздействия и с повече, доколкото е възможно, положителни.

В процеса на разработката на ОУП са разгледани и оценени варианти на:

Балансирано развитие. Оразмеряване на населеното място съгласно нормативите и оразмеряване на териториите за рекреация съгласно рекреационните им капацитети. Предвиждане на нови територии за озеленяване в урбанизираните територии. Създаване на локални индустриални и логистични зони. Въвеждане на режими с възможна промяна на предназначението. За земеделските територии с ниска територия, голяма концентрация на имоти с променено предназначение, спазвайки принципа на прекъсната урбанизация (редуване на урбанизирана с неурбанизирана територия), създаване на нова водоснабдителна мрежа, изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води...

Максимално развитие. Локализиране на нови урбанизирани територии с цел осъществяване на основната икономическа стратегия. Оразмеряване на градската част и другите населени места, съгласно нормативите и оразмеряване на териториите за рекреация в съответствие със сегашните им капацитети. Предвиждане на нови територии

за озеленяване в урбанизирани територии. Въвеждане на режими с възможна промяна на предназначението при всички възможни случаи, както на земеделски, така и на горскостопански територии.

Нулева алтернатива.

При „нулевата алтернатива” биха се запазили съществуващите граници на урбанизирана територия и промишлените зони без разширение, забрана за промяна на предназначението, използване на наличната ВиК мрежа, с възможности само за реконструиране. Ще липсват всякакви възможности за съвременно устройствено планиране и утойчиво развитие. Без ОУП ще се забави икономическото развитие на общината и района и ще се влоши качеството на живот на населението.

Липсата на нов ОУП ще влоши състоянието на околната среда и всички нейни компоненти. Реализирането му ще доведе до подобряване на качеството на средата без да води след себе си необратими промени в околната среда и значителни негативни въздействия.

Оценката на алтернативите показва, че приемането на «**нулева алтернатива**» не е добро решение нито от икономическа нито от екологична гледна точка. Досегашното развитие на територията налага приемането на нов ОУП като удачен компромис между необходимостта от нарастващо антропогенизиране от една страна и съхраняването и обогатяването на природните дадености от друга.

Препоръчваме реализирането на предложения вариант на ОУП за балансирано развитие на общината с направените препоръки.

Екологичната оценка е изготвена в съответствие с разпоредбите на Глава Шеста на Закона за опазване на околната среда и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми. Постигнато е интегриране на екологичната оценка с процеса на планиране, разработване и одобряване на плана по Закона за устройство на територията.

Обхваща, както процеса на техническо предвиждане, така и консултиране с компетентните и отговорни органи по опазване на околната среда, други ведомства, заинтересовани страни и обществеността. Приложени са следните **методически принципи:**

✓ Принцип на териториалност, съгласно който територията е интегрираща категория, степента на усвояване на която определя характера на съществуването и развитието ѝ, включително и на съседни или отдалечени, но интегрирани в определено отношение територии;

✓ Принцип на системност, според който всяко явление се разглежда като част от единна система, независимо от водещата или подчинената му роля;

✓ Принцип на приемственост, съгласно който проблемите на околната среда са предмет на внимание във всички фази на планиране, проектиране, строителство и експлоатация;

✓ Принцип на относителна оптималност, съгласно който управлението на околната среда се осъществява на база оптимално съчетаване на процесите на урбанистично развитие с капацитета на природните ресурси и условията за живот на населението;

✓ Принцип на приоритетност, при който определен процес или фактор има предимствена роля пред останалите;

✓ Принцип на предпазването, при който, ако за дадено въздействие няма достатъчно информация, то се приема най-лошият възможен сценарий.

Използвани са следните методически подходи:

✓ При проучване на съществуващото състояние на компонентите на околната среда да се прилагат основно аналитичните подходи;

✓ Системно-структурния подход при оценка на състоянието на околната среда;

✓ Прогнозата за компонентите и факторите на околната среда да се базира на сценариите за развитие;

✓ SWOT анализ, който е в основата на избора на мерки за предотвратяване или възстановяване на допуснати нарушения и изменения на околната среда.

Старали сме се разработката да е в съответствие с подхода и методологията, описани в Ръководството за екологична оценка на планове и програми в България и указанията за разработване на стратегическа екологична оценка на ЕК.

Приложени следните методи на работа:

- Събиране на необходимата информация и данни за съществуващото състояние-литературни справки, проучване на документи, изследвания, измервания, нормативни документи, посещения на терена от експертите.
- Систематизиране и анализ на събраната информация и на основните проблеми на района чрез прилагане на количествени и качествени методи за анализ и оценка на състоянието на средата и на възможните последствия от приложението на плана на община Гурково;
 - Съответствие на целите на ОУП с други програми и планове в района;
 - Описание на целите за опазване на околната среда и препоръки към проектантския екип;
 - Обсъждане на алтернативи и препоръки при избор на алтернатива за ОУП;
 - Оценка на очакваното въздействие на предвидените мероприятия върху компонентите на околната среда;
 - Предлагане на мерки за предотвратяване и ограничаване на вредните въздействия на ОС и вероятност от поява на кумулативни въздействия;
 - Предлагане на мерки за мониторинг на въздействията по време на реализирането на ОУП;
 - Изводи, препоръки и заключение.

ИЗПОЛЗВАНИ СА СЛЕДНИТЕ ИНФОРМАЦИОННИ ИЗТОЧНИЦИ:

- ❖ Директиви, регламенти, решения и препоръки на Европейския съюз.
- Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 година относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда
 - Директива 2000/60/ЕС 2005 Рамковата директива за водите;
 - Директива 96/61/ЕС относно интегрирано предотвратяване и контрол на замърсяването;
 - Протокол за Стратегическа екологична оценка към Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст (в сила от юли, 2010 г.);
 - Директива 98/83/ЕС относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека;

- [Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници](#) ;
- [Директива 91/271/ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места](#);
- [Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества](#);
- [Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 година относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа](#) ;
- [Регламент 601/2012/ЕС на Комисията от 21 юни 2012 година](#) относно мониторинга и докладването на емисиите на парникови газове съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета;
- [ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА № 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна](#) ;
- [ДИРЕКТИВА 2009/147/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА](#) относно опазването на дивите птици;
- [Директива 2012/19/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване \(ОЕЕО\)](#);
- [Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 година относно депонирането на отпадъци](#);
- [Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 година относно опаковките и отпадъците от опаковки](#);
- [Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 година относно излезлите от употреба превозни средства](#);
- [Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда](#);
- ❖ *Международни конвенции, по които Република България е страна.*
- [Конвенция за биологичното разнообразие/Протокол от Картахена за биосигурност - пълен текст](#) на Конвенцията - [пълен текст](#) на протокола от Картахена;
- [Конвенция по международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна \(CITES\)](#);
- [Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни](#) - □
[Рамсарска конвенция за влажните зони](#);
- [Европейска конвенция за ландшафта](#) ;
- [Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство](#) .

❖ Българско законодателство:

- Закон за опазване на околната среда;

- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;

- Закон за устройство на територията;

- Закон за водите;

-Наредба № 1 от 10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води;

-Наредба № 1 от 11.04.2011 г. за мониторинг на водите;

-Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;

-Наредба № 2 от 8.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване;

-Наредба № 3 от 16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;

-Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води;

-Наредба № 6 от 9.11.2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти;

-Наредба № 7 от 14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места;

-Наредба № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели;

-Наредба № 12 от 18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване;

-Наредба № 13 от 29.01.2004 г. за условията и реда за осъществяване на техническата експлоатация на язовирните стени и съоръженията към тях;

-Наредба за ползването на повърхностните води;

-Заповед № РД-930/25.10.2010 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници;

- [Закон за чистотата на атмосферния въздух](#);
- Закон за почвите;
- [Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети \(обн. ДВ, бр. 43 от 29.04.2008 г.\)](#);
- [Закон за опазване на земеделските земи \(обн. ДВ, бр. 35 от 24.04.1996 г., изм. и доп., бр. 39 от 20.05.2011 г.\)](#);
 - Наредба № 26 от 2.10.1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
 - Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите ;
 - Наредба № 4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите
 - [Закон за биологичното разнообразие](#).
 - [Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони](#);
 - [Закон за лечебните растения](#) ;
 - [Закон за генетично модифицирани организми](#);
 - [Закон за защитените територии](#);
 - [Закон за лова и опазване на дивеча](#) ;
 - [Закон за рибарството и аквакултурите](#);
 - [Закон за управление на отпадъците](#);
 - [Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци](#);
 - [Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки](#).
 - [Наредба № 3 за класификация на отпадъците](#);
 - [Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци](#);
 - [Наредба № 8 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци](#);
 - Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства.

-Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори;

- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти

- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване

- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали;

• Закон за защита от шума в околната среда;

- Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението;

❖ Национални стратегии и програми

• Национална стратегия по околна среда и план за действие;

• Национална програма за действие по околна среда и здраве 2014-2020 г.

• Национален план за действие за насърчаване производството и ускореното навлизане на екологични превозни средства, включително на електрическата мобилност в Република България, за периода 2015-2020 г.;

• Национална стратегия за развитие на инфраструктурата на Р България и план за действия за периода 2006-2015 г.;

• Развитие на устойчива транспортна система в Р България до 2020 г.;

• План за управление на речните басейни.

• Национална програма за приоритетно изграждане на ГПСОВ за населени места с над 10000 ЕЖ (1999 г.) и доклад за прилагане на изискванията на директива 91/271/ЕЕС относно пречиштането на отпадъчните води от населените места;

❖ МЕТОДИКИ

• Ръководство за ЕО на планове и програми в България”,

• Указанията и методиките на ЕК за стратегическа екологична оценка;

Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, София, 2002 г. (МАТО/BG/9/1);

- Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото на въздействие.;

- Класификатор на почвите в България;

- Класификация на ландшафтите;

- Методически указания за практическо прилагане на изискванията на нормативната уредба по околна среда за намерения за изграждане на вятърни генератори, водоелектрически централи и фотоволтаични системи;

- Указания във връзка с изменения в нормативната уредба по отношение на процедурите по екологична оценка (ЕО) за планове и програми и по оценка на въздействието на околната среда за планове и програми ;

Литература.

Антонов, Х., Д. Данчев, Подземните води в България, “Техника”, С., 1980
Климатичен справочник за България (том I-IV), ИХМ, София, 1983 г.

Асенов А., 2006: Биogeография на България, София, ЕТ”АН-ДИ-Андриян Тасев”

Бешков В., К. Нанев. 2002. Земноводни и влечуги в България. Изд. Pensoft

Бигон М., Дж.Харпер, К.Таунсенд. 1989. Екология. Том I и II, Изд. Мир, Москва

Бондев И. (Ред.). 1995. Хорологичен атлас на лечебните растения в България. Акад. Изд. “М.Дринов”,

Ботев, Б., Ц. Пешев (ред.). 1985. Червена книга на Република България. т. 1: Растения. София. БАН

Ботев, Б., Ц. Пешев (ред.). 1985. Червена книга на Република България. т. 2: Животни. София. БАН

Бручев, Ил., Б. Рангелов, П. Иванов, Г. Франгов и др.: Геоложката опасност в България, Обяснителен текст към карта в М 1:500 000, КГМР, БАН, С.,1994.

Българско дружество за защита на птиците – база данни - www.bsrb.org

Георгиев Г. 2004. Националните и природните паркове и резерватите в България. ИК “Гея-Либрис”, София.

Груев Б., Б. Кузманов. 1994. Обща биогеография. Университетско издателство “Св. Кл.Охридски”, София.

География на България, Академично издания, София, 1997г

Годишен доклад за състоянието на околната среда –2011 г, РИОСВ Хасково

Делков Н., 1984. Дендрология. Земиздат, София.

Иванов И., И. Ланджев, Г. Нешев.1977. Билките в България и използването им. Земиздат, София.

Карапеткова М., Мл. Живков.1993. Рибите в България. Изд. Геолибрис, София

Карапеткова М., К.Александрова-Колеманова, Мл.Живков.1993. Сладководните риби на България. В: Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие, Том 1, 515-547.

Ковачев, А., Карина, К., Росен, Ц., Димова, Д. (ред). Октомври 2008. Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за видове и типове природни местообитания по НАТУРА 2000 в България. Изд. Българска фондация Биоразнообразие, София, 865 с.

Костадинова И. 1997. Международни мерки за природозащита. В: Орнитологично важни места в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 1. Костадинова И. (съст.). БДЗП, София.

Костадинова И. 1997а. Резултати от проучването на ОМВ в България. В: Орнитологично важни места в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 1. Костадинова И. (съст.). БДЗП, София.

Костадинова И. 2002. Опазването на места – един от ключовите подходи в опазването на биоразнообразието. В: Наръчник за НАТУРА 2000 в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 5. Костадинова И., М.Михайлов (съст.). БДЗП, София.

Любенова М. 2004. Фитоекология. Академично издателство „Марин Дринов”, София.

Матев И., Д.Ганева, Д.Ганев: 2004; Екология с основи на биогеографията и опазване на околната среда, Изд. Пенсофт, София-Москва

Митрев А., Св. Попова. 1982. Атлас на лечебните растения в България. Изд. на БАН

Нанкинов Д. 2000. Застрашените животни в България. Изд. Pensoft, София, 146 с.

Нанкинов, Д., С. Симеонов, Т. Мичев, Б. Иванов. 1997. Фауна на България, Aves, Част 2, т. 26, София, Академично издателство”Проф. Марин Дринов” и Издателство “Пенсофт”

Натура 2000: <http://www.natura2000bg.org>

Наумов, Б., М. Станчев. 2004. Земноводни и влечуги в България и Балканския полуостров. Електронно издание на Българското херпетологично дружество. www.herpetology.hit.bg

Петров П. 1990г. Ландшафтознание. Университетско издателство.

Проект „Издграждане на мрежата от защитени зони Натура 2000 в България” . www.natura2000bg.org

Сборник със закони и нормативни актове за опазване на околната среда. 1998. МОСВ, София, Изд. “Вендом”,168с.

Симеон С., Т. Мичев. 1991. Птиците на Балканския полуостров. Изд. „Петър Берон”, София.

Симеон С., Т.Мичев, Д. Нанкинов. 1990. Фауна на България. Том 20, Изд. на БАН, София.

Стоянов Н. 1972. Нашите лекарствени растения. Том I и II, Изд. „Наука и изкуство, София.

Стоянов Г., 1981: Хидрологичен справочник на реките в България, том I, том V, БАН, ГУ”Хидрология и метеорология”, , София

Събев Л., Св. Станев. 1959. Климатичните райони на България и техният климат. В: Трудове на Института по хидрология и метеорология. Том V, Държавно издателство “Наука и изкуство”, София

Узунов Й., Ст. Ковачев. 2002. Хидробиология. Изд. Pensoft, София

Червената книга на НР България. 1984. Том I, Изд. на БАН, София.

Червената книга на НР България.1985. Том II, Изд. на БАН, София.

Федерация “Зелени Балкани”; WWF;:МОСВ. 2005. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България, София.

Федерация “Зелени Балкани” – База данни. www.greenbalkans.org

Янков, П. (отг. ред.). 2007. Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците. Природозащитна поредица кн. 10, София, БДЗП, 679

Трудности по събиране на необходимата информация .

Основни затруднения при изготвяне на ЕО на ОУП на община Гурково бяха свързани с обхвата, мащабите и конкретността на задачата, обсъждането на варианти, начина на текстуалното отразяване на графичните приложения и събирането на информация за вземане на експертно решение, което дава възможност за вариабилност на проекта за ОУП и удовлетворява изискванията на действащата законова уредба по опазване на околната среда.

12. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ МЕРКИ ВЪВ ВРЪЗКА С НАБЛЮДЕНИЕТО ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ОУП.

Качеството на околната среда е трудно да бъде измерено пряко, поради изключителната сложност природните явления и на нейните елементите с анализирането на много променливи, които трябва да се вземат предвид. За развитието на системата могат да се използват индикатори, които отразяват нейното състояние.

Те могат да бъдат измерими елементи, които показват дали една система се подобрява, влошава или остава без промяна. Използват се за информация и като инструмент за планиране и управление.

Индикаторите, основаващи се на икономически, културни, социални и екологични аспекти се наричат индикатори на «устойчивост» и в практиката на Европейския съюз са диференцирани до голяма степен на **съществени и базисни**.

Съществените индикатори са набор от основни мерки за устойчивост като здравословен въздух, безопасна среда, зелени площи, съвместимост с околната среда, устойчиви ресурси.

Базисните индикатори са допълнение към съществените:

-свързани със «здравословен въздух» – средноденонощна концентрация на различните замърсители на въздуха;

-безопасна среда – шумово натоварване, безопасни технологии;

-зелени площи – площ на човек;

-съвместимост с околната среда – дейности на територията без негативно въздействие върху околната среда;

-устойчиви ресурси – количество и качество питейна вода, пречистване на отпадъчните води...

На базата на идеята, че устойчивостта обхваща качеството на околната среда, социалното развитие и общия просперитет е възможно разработването и прилагането на различни системи от индикатори, а предложеният от нас вариант за ефективното и управление на околната среда в града и землището представяме в следната таблица:

	етап	отговорност
--	------	-------------

мерки и индикатори за мониторинг	ПУП	Изгражда не/ експлоата ция	
Устойчивост			
Вредни физични фактори – шум, вибрации и вредни лъчения.	-	да	Община Гурково
Организирано и разделно събиране и извозване на строителните и битовите отпадъци. Третиране на производствените и опасните отпадъци съгласно изискванията на ЗУО.	-	да	Община Гурково
Устройствени параметри.	да	-	Община Гурково
Използване на НДНТ при изграждане на производствени предприятия и инфраструктура.	да	-	Община Гурково
Природни екосистеми и защитени видове			
Постигане целите на опазване на защитените природни територии, защитените зони и видовете, включени в приложенията на ЗБР и контрол на наложените режими.	да	да	Община Братя Даскалови РИОСВ Ст.Загора Държавно горско стопанство Чирпан
Компоненти на околната среда / ресурси			
Качество на атмосферния въздух	да	да	Община Свиленград
Качество на водите в повърхностните и подземни водни тела.. Количество и качество на водата, в т.ч. питейните. Количество и	да	да	БД „ИБР” РИОСВ Стара Загора Община Гурково

качество на битовите отпадъчни води , зауствани във водни обекти			„В и К” ООД, Стара Загора
Опазване на почвите от замърсяване	да	да	Община Гурково
Поддържане баланса на типовете ландшафти, ограничаване трансформацията на ландшафти и рекултивация на нарушени ландшафти	да	да	Община Гурково

Общият устройствен план на община Гурково е разработен в съответствие с изискванията на Закона за устройство на територията и действащата в страната нормативна база и отговаря на приоритети, заложен в цитираните национални стратегически документи. Заложените показатели осигуряват устойчиво развитие на общината.

13. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

Въз основа на извършените изследвания и анализи, и направените прогнози, се налага следното заключение:

В своята цялостност, реализацията на Общия устройствен план на община Гурково, ще окаже трайно във времето, основно положително въздействие върху компонентите на околната среда и здравето на населението. Планът създава условия за постепенно подобряване на състоянието на средата и на качеството на живот и осигурява условия за устойчив характер на развитието на територията на общината и землището при изпълнени предложените мерките за минимизиране на отрицателните въздействия върху компоненти на околната среда.

14. СПРАВКА ЗА ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ.

Институции, организации, лица	Изразени становища, препоръки забележки	Приети/Неприети (гразяване в ДЕО
----------------------------------	--	-------------------------------------

Регионална инспекция по околната среда и водите Стара Загора	Одобрено задание за обхвата и съдържанието на ДЕО	Отразени са изцяло в ДЕО
	Дадени са указания за провеждане на консултации и е одобрена предложената схема	
	Указана е допустимостта на проекта за ОУП и защитените зони	
Басейнова дирекция - Пловдив	Указани са СОЗ в Община Гурково, Подземните и повърхностни водни тела, разположени на територията на община Гурково.	Отразени са изцяло в ДЕО
Регионална здравна инспекция – Стара Загора	Съгласува предварителния проект на ОУП и ДЕО.	
Министерство на икономиката, енергетиката и туризма,	Съгласува предварителния проект на ОУП и ДЕО.	-
Министерство на вътрешните работи	Съгласува предварителния проект на ОУП и ДЕО.	-
Министерство на културата	Указани са паметниците на културата на територията на Община Гурково	Отразени са изцяло в ДЕО
„Водоснабдяване и канализация” ЕООД, Стара Загора	Указани са водоизточниците за водоснабдяване на община Гурково, СОЗ, водоснабдителната и канализационна мрежа.	Отразени са изцяло в ДЕО
Министерство на образованието, младежта и спорта	Няма отговор	-
Министерство на земеделието и храните	Няма отговор	-

„Напоителни системи”ЕАД, клон „Горна Тунджа”	Съгласува предварителния проект на ОУП и ДЕО.	-
Агенция „Пътна инфраструктура” София	Съгласува предварителния проект на ОУП и ДЕО.	-
Национална компания „Железопътна инфраструктура”	Няма отговор	-
ЕВН „България Електроразпределение” АД, КЕЦ Стара Загора	Няма отговор	-
ЮИДП „ДП – ТП „Държавно горско стопанство Стара Загора”	Няма отговор	-
Сдружение „Зелени Балкани”, Пловдив	Няма отговор	-

15. СПИСЪК НА ЕКСПЕРТИТЕ ИЗГОТВИЛИ ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА

ЕКСПЕРТ	РАЗРАБОТЕНА ЧАСТ ОТ ДОВОС	ПОДПИС
Добромир Георгиев Ганев – Ръководител колектив	1,2 , 3, 4, 5, 6,7,8,9,9.10.,11,12,13, 14	
Инж. Атанас Атанасов	5.3., 5.4., 5.5.,5.9,9.3, 9.4., 9.5.	
Инж. Деница Денчева	5.1., 5.2., 5.6., 5.7, 5.8.,5.10,9.1,9.2,9.6., 9.7.,9.8.,	

П Р И Л О Ж Е Н И Я.

❖ КАРТЕН И ГРАФИЧЕН МАТЕРИАЛ:

- Общ устройствен план на община Гурково – предварителен проект в М 1:
5 000 – I част;
- Общ устройствен план на община Гурково– предварителен проект в М 1:
5 000 – II част;
- Общ устройствен план на община Гурково – предварителен проект в М 1:
15 000;
- Картен материал на защитена зона „Централен Балкан – буфер”
(BG0001493)
- Картен материал на защитена зона „Язовир Жребчево” (BG0002052)

❖ СНИМКОВ МАТЕРИАЛ.

❖ ДОКУМЕНТИ ОТ ПРОВЕДЕНИ КОНСУЛТАЦИИ.

❖ НЕТЕХНИЧЕСКО РЕЗЮМЕ НА ДЕО.

❖ ДЕКЛАРАЦИИ НА НЕЗАВИСИМИТЕ ЕКСПЕРТИ, АВТОРИ НА ДЕО И ДОКАЗАТЕЛСТВА ЗА КОМПЕТЕНТНОСТ.